

Tartu Kunstikool

KUJUNDUSGRAAFIKU ERIALA

ÕPPEKAVA

**Kutsekeskharidusõpe (KKH)
Õppekava maht 160 õn**

Tartu, 2008

Sisukord

I Üldosa

Õppekava koostamise alus

Õppekava eesmärgid ja ülesanded

Nõuded õpingute alustamiseks

Õppekava struktuur

Hindamise põhimõtted

Nõuded õpingute lõpetamiseks

Õppekava koostajad

II Õppekava moodulite kirjeldused

III Üldharidusained

I Üldosa

1. ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUS

Kujundusgraafiku eriala õppekava koostamisel on aluseks võetud reklaami- ja trükitööstuse valdkonna tööandjate esindajate ja ekspertide ootused ja nõudmised kujundusgraafiku tööalaste teadmiste ja oskuste suhtes. Riiklikule õppekavale ega kutsestandardile kujundusgraafika eriala õppekava koostamisel ei ole olnud võimalik tugineda nende puudumise tõttu.

Õppekava kinnitab Tartu Kunstikooli direktor.

2. ÕPPEKAVA EESMÄRGID JA ÜLESANDED

Õppekava lähtub traditsioonilise kunstihariduse ja selle väljundite integreerimisest kaasaegsesse ühiskonda. Õppekava eesmärk on anda õppijale kujundusgraafikuna töötamiseks vajalikud kunstialased, erialased ja tehnilised kutseoskused ning –teadmised. Lisaks omandatakse keskharidus, mis võimaldab soovijatel jätkata õpinguid kõrgharidusastmes.

Õppekava ülesanded on:

- kujundada tervikliku maailmanägemisega, keskkonda säästva, taastava ja taasloova hoiakuga isiksus;
- tagada õppijale kunstialaste baasteadmiste ja üldoskuste omandamise võimalus tasemel, mis võimaldab lõpetanud erialase töö raames iseseisvalt langetada kunstiliselt kvaliteedilt pädevaid otsuseid;
- valmistada lõpetajad ette kunstiliselt pädevate otsuste langetamiseks ja tasakaalustatud visuaalsete keskkondade loomiseks ja kujundamiseks, rakendades loominguliselt tänapäevaseid materjale, vahendeid, tehnoloogiaid ja ideestikku;
- võimaldada õppijale erialases informatsioonis ja valdkonnas orienteerumiseks tarvilike oskuste ja pädevuste omandamine;
- kujundada õpilastes iseseisvaks erialaseks tööks, selle planeerimiseks ja mõtestamiseks vajalikud sisulised, tehnilised ja suhtlemispädevused.

3. NÕUDED ÕPINGUTE ALUSTAMISEKS

Vastuvõtt Tartu Kunstikooli toimub vastuvõtueksamite tulemuste põhjal. Vastuvõtueksamite tulemusi hindab spetsiaalselt moodustatud vastuvõtukomisjon. Vastuvõtueksamite tingimusi ja korda reguleerib "Tartu Kunstikooli vastuvõtueeskiri".

Kujundusgraafiku erialal kutseõppesse keskhariduse baasil võib õppima asuda vähemalt keskharidusega isik. Vastuvõtueksamitele lubatakse vastuvõtueeskirjas sätestatud tingimustele vastavad õpilaskandidaadid vastuvõtukomisjoni poolt registreeritud ja kinnitatud nimekirja alusel.

Vastuvõttueksamite eesmärgiks on välja selgitada kujundusgraafikul vajalike oskuste seisukohalt kõige võimekamad õpilaskandidaadid vabade õppekohtade täitmiseks erialal. Vastuvõttueksamid toimuvad õppeasutuse poolt eelnevalt väljakuulutatud ajal, kohas ja tingimustel. Vastuvõttueksamite arvu, liigi ja eksamite sisu määrab õppeasutus lähtuvalt eriala omandamiseks vajalikest võimetest. Eksamid sooritatakse ja eksamite tulemusi hinnatakse õppeasutuse vastuvõttukomisjoni poolt kinnitatud eksamiülesannete põhjal.

Lisaks võib vastuvõttukomisjon vajadusel korraldada lisaeksami või –ülesande, kui õpilaskandidaatide asetus pingereas seda nõuab.

4. ÕPPEKAVA STRUKTUUR

Õppekava dokument koosneb

- Tiitellehest
- Sisukorrast
- Üldosast
- Üld- ja põhi- ja valikõpingute moodulite sisukirjeldustest
- Üldhariduslike õppeainete sisukirjeldustest

5. HINDAMISE PÕHIMÕTTED

5.1 Hindamise põhimõtted ja kriteeriumid

Teadmiste kontroll ja hindamine toimub vastavalt Tartu Kunstikooli õppekorralduseeskirjale. Teadmiste kontrollimiseks kasutatakse sõltuvalt mooduli sisust erinevaid vorme:

- suuline arvestus;
- kirjalikud arvestus- ja kontrolltööd;
- iseseisvate tööde analüüs ja arutelu;
- praktiliste oskuste kontrollimine;
- protsessi hindamine;
- vahe- ja lõpueksamid.

Moodul või õppeaine loetakse omandatuks pärast eksami/eksamite ja/või arvestuse/arvestuste sooritamist positiivsele hindele. Õpilasel on õigus sooritada eksamit/arvestust kuni kaks korda. Järeleksamite ja –hindamiste sooritamise korda reguleerib "Tartu Kunstikooli õppekorralduseeskiri".

Praktika kokkuvõtte tehakse praktilal osalenud õpilase, tema koolipoolse ning ettevõttepoolse juhendaja ühise analüüsi tulemusena. Praktika hindamisel peetakse silmas õpilase arengut praktika käigus ja ettevõttepoolse juhendaja hinnangut. Praktika koondhinnang on „arvestatud“ või „mittearvestatud“, mille puhul positiivne tulemus on "arvestatud" ja negatiivne tulemus "mittearvestatud".

5.2. Hindamise skaala

Õpilaste teadmiste hindamine toimub haridusministri määrusega nr 41 (16.11.2006. a.) kehtestatud korras.

Õpilaste õpitulemuste diferentseeritud hindamine mooduli või selle osade lõikes toimub kutsekeskõppes viiepallilises hindamissüsteemis (koos sõnalise vastega) järgmiselt:

hinne 5 ehk "väga hea": mooduli mahust on omandatud 90-100 protsenti;

hinne 4 ehk "hea": mooduli mahust on omandatud 70-89 protsenti;

hinne 3 ehk "rahuldav": mooduli mahust on omandatud 45-69 protsenti;

hinne 2 ehk "puudulik": mooduli mahust on omandatud 20-44 protsenti;

hinne 1 ehk "nõrk": mooduli mahust on omandatud 0-19 protsenti.

Hinded "1" ja "2" on mitterahuldavad hinded.

Eksam ja arvestus loetakse positiivselt sooritatuks, kui see on hinnatud hindele 3 kuni 5.

Eksam ja arvestus loetakse negatiivselt sooritatuks, kui see on hinnatud hindele 1 kuni 2.

Õpitulemuste mittediferentseeritud hindamine toimub mooduli või selle osade arvestamisena, mille puhul positiivne tulemus on "arvestatud" ja negatiivne tulemus "mittearvestatud". Arvestatud mooduli mahust on omandatud 45-100 protsenti, mittearvestatud mooduli mahust on omandatud 0-44 protsenti.

5.3 Lõpueksami hindamine

Lõpueksami tulemusi hindab lõpueksami komisjon. Hindamisel lähtutakse järgmistest oskuste tasemetest, kus:

hinne "5" (väga hea) - õpilane oskab teadlikult valida kutsealases töös sobivaimad töömeetodid, töövahendid ja -materjalid ning kasutada töövõtteid ja töövahendeid õigesti. Ta oskab hinnata ja arendada töövõtteid. Õpilane toimib aktiivselt ja motiveeritult erinevates töösituatsioonides, meeskondades ja sidusrühmades. Ta oskab leida uusi lahendusi ja lahendada probleemsituatsioone (veaolukordi). Õpilane suudab iseseisvalt töötada, ei vaja korraldusi. Ta oskab arendada oma tööd, töökeskkonda, tööohutust, analüüsida ja arendada ennast mitmekülgset, toimimaks muutuvates olukordades edukalt ja eesmärgipäraselt. Õpilane oskab hinnata hangitud informatsiooni õigsust ja usaldusväarsust. Ta oskab süstematiseerida, võrrelda ja analüüsida hangitud teadmisi ja töödelda neid oma töös kasutatavateks, võtta vastu otsuseid. Ta oskab planeerida tööetappe ja osaülesandeid, tähtsuse järjekorda, planeerida ja arvestada erinevaid mõjureid ja alternatiive, oskab eesmärgist lähtuvalt valida sobivaima ja seda põhjenda. Õpilane oskab töötades arvestada töökoha eripärasid, ta tajub oma tööd osana ettevõtte või projektimeeskonna tööst ja ettevõtet osana toimimiskeskonnast.

hinne "4" (hea) - õpilane oskab kasutada asjakohaseid töömeetodeid, töövahendeid ja -materjale. Ta tuleb toime põhiliste töödega. Õpilane suudab toimida erinevates situatsioonides ja meeskondades, kasutada oskusi ja tööga seotud teadmisi uutes situatsioonides. Ta oskab süstematiseerida, võrrelda ja analüüsida hangitud teadmisi ja töödelda neid kasutatavaks oma töös. Õpilane tajub tööd tervikuna, oskab arvestada töökoha eripärasid. Õpilane oskab sobitada (kohaldada) eeskirju ja juhendeid erinevates situatsioonides ja järgida tööohutusnõudeid. Õpilane täidab talle antud ülesanded iseseisvalt

ja hindab enda töötulemusi erinevatest aspektidest. Ta oskab hinnata informatsiooni õigsust ja usaldusväärsust.

hinne "3" (rahuldav) - õpilane on võimeline tööle asuma läbitud erialaõpingutel omandatud vastaval kutsealal, hoolimata mõningate tööoskuste ja tööga seotud teadmiste puudulikkusest. Õpilane valdab lihtsamaid töömeetodeid, oskab kasutada tavalisi töövahendeid ja materjale, tuleb toime tavalistes töösituatsioonides. Õpilane tuleb toime tuttavas ümbruses ja tuttavates koostöösituatsioonides. Ta oskab kasutada tööoskusi ja tööga seotud teadmisi harjutussituatsioonides ja rutiinsetes töösituatsioonides. Õpilane oskab juhendatuna leida tööga seotud informatsiooni, esitada seda arusaadavalt suuliselt ja kirjalikult. Ta täidab korraldusi ja oskab hinnata enda töö tulemuslikkust. Ta oskab kinni pidada tööaegadest, tööohutuse nõuetest, muudest kokkulepetest ja juhenditest ja arutleda kõrvalekalletele üle.

Hinne "2" (mitterahuldav) - Õpilane ei ole iseseisvalt võimeline kutsealal vajalike tööülesannete ja –protsessidega toime tulema. Õpilane vajab ka lihtsamate töömeetodite, -vahendite ja materjalide kasutamisel juhendamist ja abi, tavalistes töösituatsioonides rihuldavalt toime ei tule. Õpilane saab tööga hakkama tuttavas ümbruses ja tuttavates koostöösituatsioonides. Ta oskab kasutada tööoskusi ja tööga seotud teadmisi harjutussituatsioonides, kuid ei saa hakkama rutiinsetes töösituatsioonides. Õpilane oskab juhendatuna leida tööga seotud informatsiooni, kuid ei suuda seda esitada suuliselt ja kirjalikult arusaadaval ja erialapädeval viisil.

6. NÕUDED ÕPINGUTE LÕPETAMISEKS

6.1 Nõuded kooli lõpetamiseks

Kool loetakse lõpetatuks pärast dekoraator-stilisti eriala õppekava täitmist täies mahus, sealhulgas ettenähtud arvestuste, praktika, vahe- ja lõpueksamite sooritamist positiivsetele hinnetele. Kooli lõpueksamile lubamise eelduseks on kogu eelneva õppekava täitmine. Lõpueksam võib toimuda erialapõhise komplekseksami, portfolio või lõputöö vormis.

Direktor kinnitab:

- Lõpueksami toimumise tähtajad ja sisu
- lõpueksami komisjoni koosseisu

6.2 Lõpueksam võimaldab õpilasel:

- demonstreerida terviklikke kunsti- ja kutsealaseid teoreetilisi ja praktilisi teadmisi, oskusi ja pädevusi;
- väljendada isiksuslikke hoiakuid, suhtumisi, suhtlemis- ja koostöövalmidust ning -oskusi, loovust, iseseisvat analüüsi-, mõtlemis-, ja otsustusvõimet.

6.3 Lõpueksam võimaldab eksamikomisjonil:

- hinnata õpilase teoreetiliste ja praktiliste teadmiste, oskuste ja pädevuste vastavust dekoraator-stiisti erialal töötamiseks vajalikele nõuetele;
- hinnata lõpetaja valmisolekut iseseisvaks töötamiseks õpitud kutsealal.

6.4 Lõpueksamil hinnatakse:

- professionaalsust (tehnilised ja erialased oskused, mitteverbaalsed suhtlemisoskused, suhtumine, hoiak, välimus);
- suulise info edastamist (valdkonnasiseste ja valdkonnaülest probleemituatsioonide lahendamine, väljenduse selgus, täpsus ja korrektsus; hääle tugevus, intonatsioon, grammatika, info esitamine ja edastamine nii erialases kõnepruugis kui tavakeeles);
- esitluse sisu (alustamine, selgus, kujundusotsuste põhjendamine, kompromissi saavutamine, väljendamise eesmärgistatus, lühidus ja täpsus, lõpetamine, jms).

7. ÕPPEKAVA KOOSTAJAD

Kujundusgraafiku eriala õppekava on välja töötanud Tartu Kunstikooli erialaainete õpetajad ainekomisjonide juhtimisel; üldharidusainete õpetajad, direktor Kadi Kreis, õppedirektor Kersti Papsõ ja õppekava spetsialist Janika Nõmmela Semjonov.

Õppesisu koostamisel on konsulteeritud töõandjate esindajatega ja nende soovitusi arvesse võetud. Kujundusgraafiku eriala õppekava õppesisu vastab töõandjate poolt esitatud tingimustele.

II Õppekava moodulite kirjeldused

I Üldõpingud (tabel)

Jrk	I Üldõpingud	ÕN	I	II	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku	III	IV	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku	V	VI	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku	VII	VIII	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku	
1.	Sissejuhatus õpingutesse	2	2		80		80																
2.	Arvutikasutuse ja asjaajamise alusmoodul	3																					
	Üldine arvutiõpetus		0,5	0,5	40		40																
	Ametikirjade koostamine												0,5	20		20							
	Suhtlemise alused																	1,5		40	20	60	
3.	Töökeskkonna alusmoodul	5																					
	Majandusõpetus ja ettevõtlus												1	40		40		1		20	20	40	
	Töö- ja keskkonnaohutus												1	40		40							
	Tööseadusandluse alused												0,5	20		20							
	Autoriõigused ja kutse-eetika																		1	40		40	
	Töö- ja loovuse psühholoogia																	0,5		20		20	
4.	Kultuuriprojektid	1																	1	20	20	40	
5.	Reklaamiõpetus ja tootmine	2												2	40	40	80						
6.	Väärtusõpetus ja eetika	1																	1	40		40	
	kokku	14	2,5	0,5	120		120						1	4	160	40	200	3	3	180	60	240	

I Üldõpingud

1. SISSEJUHATUS ÕPINGUTESSE

Mooduli maht 2 õn

1. EESMÄRK

Õpetusega taotletakse, et õppija

- tutvub kooliga, kooli õppe- ja töökorraldusega,
- omandab esmased oskused kooli raamatukogu kasutamiseks, erialainfo leidmiseks ja kasutamiseks
- õpib turvaliselt kasutama kooli andmesidevõrku, tunneb selle ülesehitust ja korraldust ning teab oma õigusi ja kohustusi,
- tutvub erialavaldkonna ja eriala õppekavaga,
- omandab põhiteadmised õppetöös vajalike materjalide omadustest ja kasutusviisidest,
- muutub teadlikumaks oma õppimistegevusest, harjub vastutustundlikumalt ja eesmärgipärasemalt korraldama oma elu tervikuna,
- omandab esmased koostöö- ja meeskonnatöö oskused õppegrupis.

2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS

Puuduvad

3. ÕPPESISU

3.1. KOOL JA ÕPINGUD. Kooli kui riigistruktuuri, kooli ruumide, põhipersonali tutvustamine. Õppijat puudutav dokumentatsioon. Tutvumine kaasõpilastega, grupiga, õpioskuste treening, töö ja aja planeerimine. Erinevad õppemeetodid (loengud, seminarid, harjutustunnid, iseseisev teoreetiline ja praktiline töö, aktiivõppe meetodid kutseõppes, projektitöö; rühmatöö jne). Kirjalike tööde jt kodutööde üldised koostamise, esitamise ja hindamise põhimõtted. Kooli andmesidevõrgu ülesehitus, töökorraldus; kasutaja õigused ja kohustused; kasutajatunnuse loomine. Kooli e-õppe keskkond, selle kasutamise põhimõtted, kasutajatunnuse loomine.

3.2. ERIALA JA ÕPPEKAVA. Valdkonna ja eriala kuvandid ja väärtussüsteem. Eriala ajalugu, positsioon Eestis ja Euroopas. Õppekava eesmärk, struktuur. Kohustuslikud üldõpingud. Kohustuslikud põhiõpingud. Valikõpingud. Õppetöö ajaline jaotus aastate lõikes. Hindamine. Tunniplaani ja tsükliõppe korralduse põhimõtted.

3.2 KUNSTIALANE INFO. Tutvumine kooli raamatukogu, selle töökorralduse ja võimalustega, lugejaks registreerimise protsess, lugeja õigused ja kohustused. Kunsti- ja erialased infokanalid, eesmärgistatud infootsing.

3.3. MATERJALIÕPETUS. Tutvumine joonistamis- ja maalimistarvetega, erinevate paberite, alusmaterjalide, liimide, nugade, käärde, tuššide, sulgede, sulepeadega jne. Peamised töövõtted, turvaline kehahoiak töötamisel, ohtusnõuded.

3.4. PRAKTILINE PSÜHHOLOOGIA. Õppimise mõiste ja olemus. Erinevad õpistiilid. Õpilase ja õpetaja roll. Erinevad rollikäsitlused. Rollikaardi koostamine. Õppija põhioskused, lähemad ja kaugemad eesmärgid. Õppimisvõtted: mäluharjutused, mnemotehnilised võtted, tõhus lugemine, loovusharjutused, idee-, mõtte- ja mõistekaart, teadlik konspekterimine. Saboteerimise psühholoogiline tähendus. Teadlik ajakasutus – ajamaatriks. Meeldivad ja ebameeldivad tunded. Tunnete väljendamine ja analüüsimine. Tunded ja mõtlemine. Multiintelligentsuse teooria. Edu ja ebaedu. Hea kuulamise oskus. Eneseväljendamine, enesekehtestamine, enese esitlemine. Koostöine probleemi-lahendamine. Probleemilahendamise meetodi kuus etappi. Suhted ja suhtumised. “Lukus” rollid. Koostöö grupis – sotsiomeetrilised harjutused, koostööharjutused.

4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija teab ja tunneb

- kooli toimimise, töö- ja õppekorralduse põhimõtteid, iseenda kohustusi ja õigusi, vajalikku dokumentatsiooni;
- õppekava eesmärki, sisu;
- õpitulemuste hindamise põhimõtteid;
- kooli andmesidevõrku ja selle tööpõhimõtteid;
- valdkonna ajalugu ja tänapäeva, peamisi infoallikaid ja nende kasutamise põhimõtteid;
- õppetöös vajalikke kunstitarbeid ja vormistusmaterjale;
- eneseabivõtteid, õpistiile, õppija põhioskusi, õppimisvõtteid, ajakasutust, eneseväljendust, enesekehtestamist ja enese esitlemist, koostöist probleemilahendust.

Õpitulemusi hinnatakse arvestuslikult mooduli osade (teemade) kaupa. Iga teema lõpeb arvestustööga. Positiivne tulemus on "arvestatud" ja negatiivne tulemus "mittearvestatud". Mooduli osa on arvestatud, kui mooduli osa mahust on omandatud 51-100 protsenti, mittearvestatud on tulemus siis, kui mooduli osa mahust on omandatud 0-50 protsenti.

5. MOODULI KOONDHINNE kujuneb mooduli osade (teemade) tulemuste aritmeetilise keskmise alusel..

2. ARVUTIKASUTAMISE JA ASJAAJAMISE ALUSMOODUL **Mooduli maht 3 õn**

Õppeained:

Üldine arvutiõpetus 1 õn

Ametikirjade koostamine 0,5 õn

Suhtlemise alused 1,5 õn

2.1 ÜLDINE ARVUTIÕPETUS, õppeaine maht 1 õn

2.1.1. EESMÄRK

Õpetusega taotletakse, et

- õppija omandab arvuti kasutamise põhioskused vastavalt AO oskustunnistuse taseme nõuetele. (*ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence*) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. Mooduli läbimine ei taga kutsetunnistuse omistamist.
- Õppija suudab arvuti võimalusi kasutada informatsiooni hankimiseks, kasutamiseks, süstematiseerimiseks, säilitamiseks, vahetamiseks ja vahendamiseks.

2.1.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS

Puuduvad

2.1.3. ÕPPESISU

I AO1 tase – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

Põhimõisted: riistvara, mälu, tarkvara, arvutivõrgud, arvutid igapäevaelus, infotehnoloogia ja ühiskond; turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus; infotehnoloogia ja Eesti.

II AO2 tase - Arvuti kasutamine ja failihaldus

Elementaarioskused, töölaud, failihaldus, failide lihtne redigeerimine, prindihaldus.

III AO3 tase - Tekstitöötlus

Alustamine, põhioperatsioonid, kujundamine (vormindamine), dokumendi viimistlemine, printimine, muud oskused.

IV AO4 tase - Tabelitöötlus

Elementaarioskused, põhioperatsioonid, valemid ja funktsioonid, kujundamine (vormindamine), diagrammid ja objektid, printimine.

V AO7 tase - Informatsioon ja kommunikatsioon

Veebi kasutamise elementaarskused, veebis navigeerimine, otsing veebis, järjehoidjad (*bookmarks*), elektronposti kasutamise elementaarskused, kirjavahetus, adresseerimine, postkasti haldamine, listid ja uudisgrupid.

2.1.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Õppeaine läbinu teab, tunneb, oskab orienteeruda ja on pädev kasutamaks

- infoühiskonna ja infotehnoloogia põhimõisteid
- elementaarseid operatsioone failidega
- töödelda ja vormindada tekste,
- töödelda, vormindada tabeleid ja kasutada tabelarvutusprogrammi põhifunktsioone
- orienteerub veebis, oskab kasutada otsingumootoreid, elektronposti, liste, uudisgruppe;
- oskab veebist otsida, analüüsida, arhiveerida, süstematiseerida ja kasutada erialast jm infot
- teab, tunneb oskab arvutitega seonduvat tegevust planeerida infoturbe põhimõtteid järgides.

Hindamine toimub testide, küsitluste ja praktiliste tööde hindamise teel.

2.2 AMETIKIRJADE KOOSTAMINE 0,5 ÕN

2.2.1 EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija on pädev nõuetekohaselt koostama erialases töös ja eraelus vajalikke ametlikke kirju ja dokumente.

2.2.2 NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

2.2.3. ÕPPESISU

- Hea kirja tunnused.
- Sõnumi selgus. Informatsiooni edastamisega seotud tavalisemad probleemid ja nende vältimine.
- Kirjade ülesehitus – informatsiooni struktureerimine, adressaadiga arvestamine.
- Ametikirja vormistamine: kirja näidisvorming, kirja elemendid, e-kirja vormistamine.
- Ebakorrektselt vormistatud kirja analüüs, kirja vormistamine.
- Elulookirjeldus/CV, avaldus, iseloomustus, seletuskiri, pretensioon, tellimus, garantiikiri jne. Koostamine ja arvutil vormistamine.

2.2.4 HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppeaine läbinu on pädev korrektselt koostama ja vormistama isiklikke ja ametlikke kirju ja dokumente.

Hindamine toimub praktiliste ülesannete analüüsimise ja hindamise teel.

2.3 SUHTLEMISE ALUSED 1,5 ÕN

2.3.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja tunneb suhtlemise ja koostöö alaseid põhitõdesid, suhtlemisviise ja erinevaid suhtlemisvorme ja -tasandeid, põhimõtteid, hoiakuid ja nendel põhinevaid käitumisviise.

2.3.2. NÕUDED ÕPINGUTE ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

2.3.3. ÕPPESISU:

Suhtlemise olemus, esmamulje, käitumine erinevates suhtlemissituatsioonides. Toimetulek stressiga ja stressi juhtimine. Suhtlemine ja käitumine konfliktiolukordades. Kommunikatsioonitehnikad. Kirjalik suhtlus. Telefonisuhtlus. Kuulamine ja kuulamistehnikad. Kehakeel. Eneseanalüüs suhtlemissituatsioonides. Tulemuslik suhtlemine.

2.3.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija on pädev :

- edastama positiivset esmamuljet ja teab esmamulje olulisust,
- töötama meeskonnas,
- kasutama eesmärgistatult erinevaid suhtlemistehnikaid igapäevases erialases töös,
- rakendama erinevaid suhtlemisviise,
- efektiivse suhtlemise põhinõuete kohaselt suhtlema kirjalikult ja telefoni teel
- ennetama ja lahendama konflikte,
- juhtima ja leevendama pingeolukordi,
- iseennast suhtlemissituatsioonides tõepäraselt hindama.

Õpilase arengut hinnatakse õpiprotsessi analüüsimise, testide, kontrolltööde abil.

2.4. MOODULI KOONDHINNE kujuneb mooduli õppeainete hinnete kaalutud keskmise arvutamise teel.

3. TÖÖKESKKONNA ALUSMOODUL

Mooduli maht 5 õn

Õppeained:

Majandusõpetus ja ettevõtlus, 2 ÕN

Töö- ja keskkonnaohutuse alused, 1 ÕN

Tööseadusandluse alused, 0,5 ÕN

Autoriõigused ja kutse-eesitika, 1 ÕN

Töö- ja loomingu psühholoogia, 0,5 ÕN

3.1 MAJANDUSÕPETUS JA ETTEVÕTLUS 2 ÕN

3.1.1. EESMÄRK

Õpetamisega taotletakse, et õppijad tunnevad ettevõtlusega seotud majandusalaseid põhimõisteid, seaduspärasusi ja turumajanduses toimivaid majanduslikke protsesse ning toimemehhanisme; mõistavad majandusloogikat ning majanduses osalejate majanduskäitumist. Õppija teab ettevõtte loomise põhi etappide, äriplaani olemust ja selle koostamise põhimõtteid; suudab välja töötada äriplaani, hinnata selle kasumlikkust, leida äriplaani teostamiseks sobiva ettevõtlusvormi, hinnata riskitegureid ja planeerida ettevõtte tegevust.

3.1.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS

Puuduvad

3.1.3. ÕPPESISU

I osa:

3.1. MAJANDUSE PÕHIMÕISTED. Vajadused ja ressursid. Majanduse põhiküsimused. Nõudluse ja pakkumise mehhanism. Konkurentsitudelid ja hinnasüsteem.

3.2. RIIGI ROLL MAJANDUSES. Riigieelarve. Maksud ja nende olemus. Raha- ja eelarve poliitika.

3.3. MAJANDUSLIK STABIILSUS. Sisemajanduse ja rahvuslik koguprodukt. Tööturg.

II osa

3.4. ETTEVÕTLUSE ALUSED. Ettevõtte, ettevõtja, ettevõtlus. Ühistegevuse põhimõtted. Äriühing, mittetulundusühing ja füüsilisest isikust ettevõtja. Ettevõtte loomise etapid. Ettevõtte juhtimine. Tootmine ja teenindus: toode ja toodang, püsiv- ja muutuvkulud, kasum ja käive. Eraettevõtluse vormid. Reklaamivõimalused väikettevõttes. Äriplaani koostamine.

3.1.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija teab ja tunneb:

- majandusalaseid põhimõisteid,
- majanduses toimivaid põhiprotsesse ja nende tekkepõhjuseid,
- riigi majandusse sekkumise meetodeid ning selle tagajärgi,
- turumajanduse toimemehhanisme ja seaduspärasusi.

Õppija oskab:

- iseseisvalt leida ja kasutada majanduslikku, sotsiaalset ja poliitilist informatsiooni,
- analüüsida esmaseid majandusnähtusi, kasutades uuritava kirjeldamiseks majandusmudeleid,

- näha üksikute majandusnähtuste seost majanduse kui tervikuga,
 - koostada äriplaani ja hinnata selle adekvaatsust
 - koostada väikeettevõtte asutamisdokumentatsiooni ja teab riigi nõudeid ettevõtjale.
- Teoreetilisi teadmisi kontrollitakse kontrolltööde abil. Lisaks koostavad ja kaitsevad õpilased arvestuse saamiseks äriplaani.

3.2 TÖÖ- JA KESKKONNAOHUTUS 1 ÕN

3.2.1. EESMÄRK

Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised tööohutusest, keskkonnahoiust ja jäätmekäitlusest ning oskused kasutada ohutust tagavaid vahendeid ja töövõtteid.

3.2.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS

Puuduvad

3.2.3. ÕPPESISU

3.1. TÖÖOHUTUS JA TÖÖTERVISHOID. Töökeskkond. Nõuded töökeskkonnale, seadmetele ja masinatele. Tööohutusjuhend. Tuleohutus. Elektriõhutus. Tööandja ja töötaja õigused ja kohustused. Tervisekontroll.

3.2. TÖÖÕNNETUS. Õnnetusohu ja käitumine ohuolukordades. Esmaabivahendid töökohal.

3.3. KESKKONNAHOID JA JÄÄTMEKÄITLUS. Keskkonnastrateegia ja säästva arengu põhimõtted. Keskkonnareostuse ennetamise ja vältimise võimalused töökeskkonnas ja olmes. Jäätmete esmane käitlus. Olmejäätmetega seonduv probleemistik. Keskkonda säästev ja taasloov eluviis.

3.2.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija teab ja tunneb:

- tööohutuse eesmärgid ja ülesandeid;
- tööohutuse õigus- ja normatiivakte;
- töötajate tööohutusalaõigusi ja kohustusi;
- töökeskkonnale esitatavaid põhinõudeid;
- töö- ja tuleohutusalaõigusi ja nõudeid kooli ruumides;
- üldisi keskkonnaprobleeme ja säästva arengu põhimõtteid;
- esmase jäätmekäitluse põhimõtteid,
- tegutsemist ohuolukorras;
- keskkonna reostamise võimalikke ohte;
- ohtude ennetamist ja vältimist.

Õppija oskab:

- tegutseda ohuolukorras;
- kasutada tulekustutus- ja esmaabivahendeid.

Õppeaine lõpeb arvestustööga.

3.3 TÖÖSEADUSANDLUSE ALUSED 0,5 ÕN

3.3.1. EESMÄRK

Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised töösuhteid reguleerivatest õigusaktidest, töö tasustamise põhimõtetest ning oma õigustest ja kohustustest töökollektiivis.

3.3.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS

Puuduvad

3.3.3. ÕPPESISU

3.1. LEPINGULISED SUHTED. Füüsilised ja juriidilised isikud. Tehing. Leping, selle liigid, sisu ja sõlmimise kord. Ametijuhend. Töölepingu pooled, nende õigused ja kohustused. Tööleping. Kollektiivleping.

3.2. TÖÖ- JA PUHKEAEG. Töö- ja puhkeaeg. Ületunnitöö. Puhkuse liigid. Puhkuse tasustamine, katkestamine.

3.3. TÖÖ TASUSTAMISE ALUSED. Palk, lisatasu, juurdemaksud. Palgatingimuste kehtestamine ja palga maksmise kord. Tagatised ja hüvitised. Materiaalne vastutus.

3.3.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija teab ja tunneb

- töösuhteid reguleerivaid õigusakte;
- oma õigusi ja kohustusi töökollektiivis.

Õppeaine lõpeb arvestustööga.

3.4 AUTORIÕIGUSED JA KUTSE-EETIKA 1 ÕN

3.4.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija saab ülevaate Eesti õigussüsteemis ja kunsti- ning reklaamivaldkonnas rahvusvaheliselt kehtivatest õigusaktidest ja intellektuaalse omandiga seotud põhimõistetest.

3.4.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

3.4.3. ÕPPESISU

Käsitletakse valikuliselt kultuuriasutuste tegevuse õiguslike aluste, looja õigusliku seisundi, intellektuaalse omandi ja lepinguõiguse aktuaalseid teoreetilisi ja praktilisi küsimusi vastavalt eesti seadusandlusele ja rahvusvahelistele kokkulepetele. Litsentsid, nende olemus, õiguste, omanduse ja kasutamise põhimõtted.

3.4.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija on pädev

- orienteerumaks autorluse ja intellektuaalse omandiga seonduvas temaatikas,
- reguleerimaks ja korraldamaks oma tegevusi õigusruumis kehtivatele seadusandlikele aktidele vastavalt.

Õppija teab

- autori ja kasutaja õigusi ning nende reguleerimise korda ja põhimõtteid.

Õppeaine lõpeb arvestustööga.

3.5 TÖÖ- JA LOOVUSE PSÜHHOLOOGIA 0,5 ÕN

3.5.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija

- saab ülevaade töö- ja loovuse psühholoogia olemusest, põhimõistetest, toimemehhanismidest
- suudab eristada töö- ja loomingusituatsioone ning käsitleda oma tegevust olukorrale vastavalt

3.5.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

3.5.3. ÕPPESISU:

- Käsitletakse töö- ja loovusepsühholoogia ainega seotud põhimõisted ja antakse lühiülevaade ajaloost.
- Vaadeldakse töösituatsiooni ja vaba loomingulise situatsiooni sarnasusi ja erinevusi ning subjekti omadusi, õigusi, kohustusi selles.
- Käsitletakse taju, emotsioonide, kujutlusvõime ja fantaasia olemust.
- Loovuse mõiste ja tähtsamate loovusteooriate tutvustamine, loovus ja empaatilisus emotsionaalse intelligentsuse faktoritena.
- Loovus ja looming psühholoogia objektina.
- Töötamine ja tööpsühholoogia
- Töö, loovuse ja loomingu ühendamine ja eristamine

3.5.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija:

- Omab ülevaadet töö- ning loomingupsühholoogia olemusest, põhimõistetest ja toimemehhanismidest
- Teab, mis on emotsionaalne intelligentsus, mõistab loovuse ja empaatiavõime osa selles
- Orienteerub töö-ja loomesituatsiooni erinevustes ja sarnasustes
- Suudab oma tegevust looja ning töötajana analüüsida, oma käitumist eesmärgistada ja juhtida

Õppeaine lõpeb arvestustööga.

3.6. MOODULI KOONDHINNE.

Moodulit hinnatakse arvestuslikult õppeainete tulemuste alusel.

4. KULTUURIPROJEKTID

Mooduli maht 1 õn

4.1.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija saab aru projekti kui konkreetse aja- ja tegevusühiku olemusest, selle loomise põhimõtetest, vormistamisest, finantseerimisvõimalustest ja teab, kuidas projekti ellu viiakse ning missuguste nõuete ja reeglite alusel toimub projektitöö.

4.1.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS:

Eelnevalt läbitud eesti keele kursus 5 semestri mahus.

4.1.3. ÕPPESISU

Projekti mõiste ja olemuse analüüs.

Projekti planeerimine, tööloigud. Projekti eelarve koostamine, erinevad rahastusvõimalused, rahastusallikate loetelu, rahataotlused. Suhtlemine toetajatega. Suunatud teksti koostamine.

Käimasoleva ja lõpetatud projekti olulised tegevused. Aruandlus. Eduka kultuuriprojektiga tutvumine ja selle analüüs. Ideed ja ideede analüüs (SWOT), kultuuriprojekti kommunikatsioon.

Iseseisva kultuuriprojekti kontseptsiooni väljatöötamine ja taotluse koostamine.

4.1.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija teab ja tunneb:

- Mis on projekt ja missugustest osadest see koosneb
- Kultuuriprojektide tähtsamaid finantseerimisallikaid
- Finantseerimistaotluse, projekti käivitamise, korraldamise ja lõpetamise protseduuri

Õppija oskab:

- Koostada projektitaotlust
- Sõnastada taotlust erinevatel viisidel lähtuvalt potentsiaalse toetaja eripärast
- juhtida lihtsamaid projekte ja korraldada järelvalvet projekti tegevuste üle

4.1.5. MOODULI KOONDHINNE. Mooduli hinde saamiseks peab õpilane olema osalenud aktiivselt õppetöös, välja töötanud kultuuriprojekti kontseptsiooni, koostanud rahastustaotluse ja esitab selle vastavale organisatsioonile.

5. REKLAAMIÕPETUS JA PRODUKTSIOON

Mooduli maht 2 õn

5.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija on pädev orienteerumaks põhitasandil reklaamiteoorias ja -psühholoogias, marketingis ja müügikommunikatsioonis ning suudab omandatud teadmisi oma töös kasutada.

5.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

5.3. ÕPPESISU

- Visuaalse reklaami olemus ja analüüs
- Reklaami liigid ja nende erisused: tarbekauba ja tootmisvahendi reklaam, ettevõtte imago- ja tootereklaam, kaubamärk ja müügiedustus, otsemüük ja otsereklaam, sotsiaalklaam, trükireklaamid, välireklaamid, raadioreklaam, telereklaam, internetireklaam. Reklaamtekstide eripärad.
- Reklaamikampaania, selle osad, ülesehitus ja koostamine. Reklaamitegevuse planeerimine: BRIEF, strateegia, taktika, loovad lahendused, meediavalik, esitlus ja kriitika.
- Reklaami produktsioon, selle osapooled ja tööetapid. Reklaamiala ametid ja nende sisu. Tellija. Allhankijad, koostööpartnerid, meediakanalid. Tele- ja raadioreklaami tootmine. Trükireklaami ja trükiste tootmine. Üritusturundus.

5.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija teab ja tunneb:

- Reklaami kui nähtuse erinevaid psühholoogilisi ja turunduslikke külgi
- Marketingi ja reklaamialase kommunikatsiooni nõudeid ja erijooni
- Reklaamtekstidele esitatavaid nõudeid
- Reklaamikampaania osiseid ja selle väljatöötamise põhimõtteid
- Erinevate meedialiikide vahendusel esitatavale reklaamile kehtivaid nõudeid ja parameetreid

Õppija oskab:

- Koostada lihtsamat reklaamteksti, ära tunda selle elemente.
- Välja töötada ideid ja lahendusi erinevates meedialiikides avaldatavale reklaamile
- Oma ideedevalikut ja väljatöötatud kontseptsiooni põhjendada ja kaitsta
- Orienteeruda erinevates reklaamivaldkondades ja neid omavahel vajadusest lähtuvalt kombineerida.

Kontrolltööde ja ülesannete abil hinnatakse mooduli erinevaid osi: reklaamiteooria, reklaamikampaania väljatöötamine, reklaamtekstide koostamine, reklaami produktsioon.

5.5. MOODULI KOONDHINNE on kursuse läbimisel saadud hinnete kaalutud keskmine.

6. VÄÄRTUSÕPETUS JA EETIKA

Mooduli maht 1 õn

6.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija on pädev arutlema filosoofiliste probleemide üle; esitama poolt- ja vastuargumente, suhestama küsimust oma kogemuse, arusaamade ja käibetõdedega. Õppija suudab kirjutada lihtsamat filosoofilise sisuga esseed, määratledes arutletavate mõistete sisu ja andes edasi erinevaid seisukohti.

6.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

6.3. ÕPPESISU

Kursus koosneb kolmest osast: esimene keskendub inimesele "üldse" (filosoofilisele antropoloogiale), teine inimese ja inimese vahekorrale (eetikale kitsamas mõttes), kolmas inimese ja riigi vahekorrale (poliitikafilosoofiale). Üheks esmaseks eesmärgiks on väikese hulga kesksete filosoofiliste mõistete tutvustamine ja selgitamine. Kursuse eri osad ei pea olema mahult üheväärsed. Samuti sisaldab programm küllalt palju teemasid, mida soovi korral (või kui tundide arv ei võimalda) saab jätta fakultatiivseks, ilma et see põhisisu kahjustaks (nt psühhoanalüüs; historitsism; antiiksed õnneõpetused; feminismi eri versioonid; ökofilosoofia variandid jne). Õppekavas kirjeldatud õppesisust on õpetajal võimalik valida käsitlemiseks sobiva mahu ja raskusastmega teemad.

I INIMESETEOORIAD

1. Sissejuhatus. Inimese olemuse probleemi uus tõstatumine kõige viimasel ajal. Geenitehnoloogia. Eugeenika. Arvutid ja tehisintellekt.

Varasemad bioloogilised inimeseteooriad. Darwin. Bioloogilise liigi mõiste. Evolutsiooniteooria filosoofilised aspektid. Freud. Muud psühhoanalüütilised teooriad. Psühholoogiateooriate paljus. Empiiriline psühholoogia, kognitiivteadus ja vaimufilosoofia kui erinevad lähenemised inimese olemuse uurimisele. Teadvuse temaatika esilekerkimine.

Vaimu mõistega seonduvast klassikalisest filosoofilisest problemaatikast. Vaim kui substants. Substantsi mõiste. Descartes'i dualism. Isiku mõiste ja problemaatika (nt Locke, Hume, tänapäeva autorid).

2. Olemused. Ettekujutus olemustest kui staatiline nägemus. Olemuse mõiste ajaloost ja transformatsioonidest. Platon ja Aristoteles olemustest. Locke. Kaasaegne essentsialism. Loomulike liikide problemaatika.

3. Paratamatus ja vabadus. Muutumine. Tegu, sündmus, kavatsus. Determinism ja fatalism. Loodusseaduse mõiste. Seaduste koht teaduses. Ajalooseaduste probleem. Popperi historitsismikriitika.

Kanti arusaam inimese vabadusest. Eksistentsialistlik arusaam vabadusest. Heidegger. Sartre.

Mõisted: olemus, isik, vaim, teadvus, tehisintellekt, substants, bioloogiline liik, loomulik liik, põhjuslikkus, paratamatus, võimalikkus, loodusseadus, vabadus, tegu.

II EETIKA

Eetika mõiste. Eetika allvaldkonnad: metaeetika ja normatiivsed teooriad.

Metaeetika põhiprobleemid. Printsiibid ja põhjendamine. Moraaliotsustuste loomus. Motivatsioon. Mõistus ja kired. Kant, Hume. Kas on võimalik olla väljaspool moraali? Relativism. Sallivus.

Hüve (väärtus). Erinevad hüvetõlgendused. Valu ja nauding. Väärtusteooria ja kohustusteooria seos. Õnn.

Moraalselt õige tegu (kohustus). Kohuse- ja tagajärje-eetika. Utilitarism ja selle probleemid. Õiglus ja õigused.

Kanti eetika. Mõistuse roll eetikas. Religioon ja eetika.

Vooruseetika. Aristoteles. Antiiksetest õnneõpetustest.

Bioetikast ja ökofilosoofiast. Biotehnoloogia kriitikat. Ökofilosoofia radikaalsed ja mõõdukad versioonid. Loomkatsete moraalne lubatavus.

Mõisted: põhjendamine; ratsionaalsus; otsustuste tõeväärtus; hüve; õige (kohustus); kasu; õiglus; voores; tegu; iseloom; motiiv.

III POLIITIKAFILOSOFIA

Loodusseisund. Hobbes. Locke. Rousseau. Anarhism. Utoopiad.

Riik. Riigi õigustamine. Ühiskondlik leping. Utilitaristlik õigustamine.

Demokraatia. Demokraatia sisepinged: enamuse valitsemine *versus* vähemuse õigused. Esindus- ja osalusdemokraatia. Platoni argumendid demokraatia vastu. Filosoofkuningad ja valitsemiseksperdid. Rousseau demokraatiast. Mitmesugused argumendid demokraatia poolt ja vastu.

Vabadus ja võrdsus. J. S. Mill. Mõtte- ja sõnavabadus. Vabadus, õigused ja kasu. Liberalism. Marksism. Kommunitaarlus.

Omand. Omandi päritolu ja õigustamine. Locke'i argumendid. Vabaturg. Õiglus. Rawls: algpositsioon ja maksimini printsii. Vastuargumendid Rawlsile.

Feminism. Selle ajaloolised tekkepõhjused ja erinevad versioonid. Mitmesugused võrdsuse-argumendid. Rassism. Loomade kohtlemine.

Mõisted: loodusseisund; riik; õigustamine; ühiskondlik leping; omand; turg; demokraatia; esindus- ja osalusdemokraatia; poliitiline vabadus; võrdsus; õiglus; mõtte- ja sõnavabadus; utopia.

6.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Kursuse läbinud õpilane

- oskab arutleda filosoofiliste probleemide üle; esitada poolt- ja vastuargumente, suhestada küsimust oma kogemuse, arusaamade ja käibetõdedega
- oskab eristada ja kõrvutada erinevaid seisukohti ning teooriaid
- oskab iseloomustada konkreetsete filosoofide vaateid
- oskab selgitada filosoofilise eetika olulisi mõisteid
- oskab analüüsida lihtsamat filosoofilist teksti
- oskab kursuses õpitud mõisteid ja teooriaid kasutades kirjutada filosoofilist esseed
- teab, kuidas üles ehitada kirjalikku esseed (mõistete määratlemine, probleemiseade, teeside formuleerimine, argumentide esitamine, võimalikud probleemid ja vastuväited, kokkuvõte)

I INIMESETEOORIAD

- oskab selgitada, millised erinevad teooriad inimest kirjeldavad ning arutleda nende lähenemiste erinevuste üle
- mõistab, et inimese loodusteaduslik-psühholoogiline kirjeldus pole ainuvõimalik
- tunneb teema juures esitatavate oluliste filosoofiliste mõistete esialgseid määratlusi
- oskab formuleerida mõningaid põhimõistetega seonduvaid probleeme; tunneb mõningaid nüüdisaegse vaimu- ja teadusfilosoofia teemasid

II EETIKA

- oskab selgitada normatiivse ja metaeetilise mõtlemise erinevust
- mõistab moraali ja seadusandluse erinevust ja oskab seda iseloomustada
- teab, millised on metaetika põhiprobleemid
- oskab selgitada kognitivistlike ja mittekognitivistlike vaatekohtade erinevust
- oskab arutleda relativismi ja sallivuse üle
- oskab määratleda konsekventsialismi ja deontoloogiat, utilitarismi ja eetilist egoismi
- oskab selgitada teo- ja reegliteooriate erinevust
- oskab arutleda utilitaristlike ja deontoloogiliste teooriate tähtsamate raskuste üle ning selgitada neid konkreetsete dilemmaide ja mõtteeksperimentide najal
- oskab selgitada teoetika ja vooruseetika erinevust ning arutleda selle erinevuse üle
- oskab tuua näiteid nüüdisaegse rakenduseetika oluliste probleemide kohta (nt bioetika ja keskkonaeetika küsimused)

III POLIITIKAFILOSOFIA

- oskab selgitada ja määratleda temaga seonduvaid filosoofilisi põhimõisteid
- oskab selgitada, mida kujutab endast riigi õigustamise probleem, iseloomustada selle probleemi mõningaid tähtsamaid lahendusviise ning igapäevase seonduvaid probleeme
- oskab määratleda demokraatiat ja selle erinevaid vorme (esindus vs osalus) ning selgitada demokraatiaga seonduvaid probleeme ja argumente

- oskab selgitada liberalismi, marksismi ja kommunitaarluse olulisi teese ning nende üle arutleda
- oskab selgitada distributiivse õigluse probleemi ja iseloomustada mõningaid olulisi vaateid õiglusele
- oskab selgitada feministliku poliitikafilosoofia ajaloolist tausta ning kirjeldada erinevaid feminismi versioone
- oskab arutleda anarhismi ja mõningate filosoofiliste utoopiate üle
- oskab tõlgendada poliitikafilosoofia põhiteemade kaudu Eesti poliitilist tegelikkust

6.5. MOODULI KOONDHINNE

Moodulit hindab aineõpetaja, arvestades õpilase osalust õppeprotsessis, tema teadmiste vastavust läbitud õppemahule ja õpilase eneseväljendus- ning analüüsisioskust moodulis käsitletud temaatika ulatuses.

II Põhiõpingud (tabel)

Jrk	II Põhiõpingud	ÕN	I	II	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku tunde	III	IV	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku tunde	V	VI	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku tunde	VII	VIII	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku tunde	
1	Kujutav geomeetria	3	2	1	120		120																
2	Kunstialane eneseväljendus	3																					
	Pildivaatlus			0,5	10	10	20																
	Erialane väljendusoskus			0,5	20		20																
	Erialane võõrkeel												1		40		40		1		40		40
3	Värvusõpetus	2	1	1	80		80																
4	Kunstiajalugu	6						1	1	80		80	1	1	80		80	1	1	80			80
5	Fotograafia	4							2	20	60	80	2		20	60	80						
6	Üldmaal	9	2	2	160		160	2	2	160		160											
	Maalipraktika			1		40	40																
7	Esitlustehnikad	4																	2		80		80
	Portfolio																		1	1	40	40	80
8	Joonistamine	14	2	2	160		160	2	2	160		160	2	1,5	140		140						
	Vabajoonistus							0,5	0,5	20	20	40							0,5		10	10	20
	Krokii							0,5		40		40		0,5	10	10	20						
9	Vormiõpetus	5		1	40		40	1	1	80		80	1	1	80		80						
10	Üldkompositsioon	3	1	1	80		80	1		40		40											
11	Kirjaõpetus ja kalligraafia	2		1	40		40	1		40		40											
12	Tüpopograafia	3		1	40		40	1	1	80		80											
13	Rahvakunsti alused	1												1	10	30	40						
14	Graafika	2																	1		20	20	40
	Serigraafia			1	40		40																
15	Trükigraafika	7																					
	Vektorgraafika			1	20	20	40	1		20	20	40											
	Pikselgraafika								1,5	30	30	60											
	Infograafika								1	20	20	40											

	Trükiettevalmistus ja värvihaldus											1	0,5	40	20	60						
	Küljendamise												1		20	20	40					
16	Erialakompositsioon	8						1	40		40	1	1	40	40	80	1	1	40	40	80	
	Kompositsiooni arvutipraktika											0,5	0,5		40	40	1	1		80	80	
17	Infotehnoloogia	1		0,5	20		20					0,5		20		20						
18	Veebigraafika	11																				
	Veebikujundus											2		40	40	80						
	Audio- ja videodisain																1,5		20	40	60	
	Flash ja 2D modelleerimine																1,5		20	40	60	
	Arvutimaal I, II												1	20	20	40		1	20	20	40	
	3D modelleerimine																	1,5	40	40	80	
	Multimeediadisain																	2	20	40	60	
20	Erialaeksamid	4						1		40	40		1		40	40		2		80	80	
	kokku	93	8	1	810	70	880	11	15	840	220	1060	11	12	640	280	920	9	13	450	430	880

II PÕHIÕPINGUD

1. KUJUTAV GEOMEETRIA

Mooduli maht 3 õn

1.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija arendab loovalt oma ruumikujutlust, omandades kolmemõõtmelise ruumi tasapinnaga asendamiseks vajalikud teoreetilised alused. Mooduli esimene osa annab ülevaate kujutava geomeetria olemusest, käsitledes põhjalikumalt klassikalist paralleel- ja tsentraalprojektsiooni ning selle rakendusi. Mooduli teine osa on suunatud mooduli esimeses osas õpitu kinnistamisele ja muudele kujutava geomeetria haakuvatele probleemidele.

1.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

1.3. ÕPPESISU

Tunde	Teema	Hinnang tunni tööle	Iseseisva töö tunde	Hinnang iseseisvale tööle
	Sissejuhatus			
2	Sissejuhatus (kujutavasse) geomeetriasse	A		
2	Kujutava geomeetria kurioosumid	A		
4	Konstruksioonülesanded	A		
8				
	Projektsiooniline joonestamine			
2	Mituvaade	A		
2	Aksonomeetria	A		
2	Geomeetriliste kehade joonised	A	6	H
8	Ülesande joonise lugemise ja ruumitaju	A		
2	Ringjoone kaared aksonomeetrias	A		
4	Loomingulised ülesanded	A		
2	Interjäär aksonomeetrias	A	4	H
22			10	
	Perspektiiviõpetus			
4	Sissejuhatus perspektiiviõpetusesse			
4	Ühe punkti perspektiiv	A		
4	Kahe punkti perspektiiv (eksterjäär)	A	1	H
4	Kahe punkti perspektiiv (interjäär)	A	2	H
4	Kolme punkti perspektiiv	A	2	H
4	Varjud perspektiivis	A	2	H
4	Võrgumeetod	A	2	H
4	Punktide meetod	A	2	H
4	Sirgete meetod	A	2	H
5	Düreri meetod	A	2	H
4	Joonestusprogramm CAD	A		
45			15	

Õppematerjalid on kättesaadavad aadressil
URL=<http://www.art.tartu.ee/~illi/kunstigeomeetria>.

1.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija teab ja tunneb:

- kujutavas kunstis vajaliku kujutava geomeetria teoreetilisi aluseid

Õppija oskab

- teoreetilisi kujuava geomeetria alaseid teadmisi praktiliselt rakendada.

Igale hindega hinnatavale praktilisele ülesandele eelneb loeng või loengusari.

1.5 MOODULI KOONDHINNE moodustub arvestuste (tabelis "A") arvu ja nende eest saadud hinnete (tabelis "H") aritmeetilisest keskmisest.

2. KUNSTIALANE ENESEVÄLJENDUS

Mooduli maht 3 õn

Õppeained:

Pildivaatlus 0,5 õn

Erialane väljendusoskus 0,5 õn

Erialane võõrkeel 2 õn

2.1. PILDIVAATLUS 0,5 ÕN

2.1.1. EESMÄRK:

Pildivaatluse kursusega taotletakse, et õpilane omandab üldised teadmised ja elementaarse terminoloogia kunstiteose analüüsimiseks.

2.1.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

2.1.3. ÕPPESISU:

1. kunstiteose vaatluse erinevad aspektid – mida teose juures vaadata?
2. pildivaatluse alused – kuidas analüüsida kompositsiooni: põhilised kompositsioonilised võtted, mida kasutatakse kunstiteose loomise juures.
3. kompositsiooni ja värvi emotsionaalne mõju.
4. märgi- ja värvisümboolika.
5. kunstiteoste tõlgendamine.

Õppetöö toimub järgmiste allikate põhjal:

Piper, D. „Kunstiajalugu“

Vaga, V. „Üldine kunstiajalugu“

Stemp, R. „Renessansi salakeel. Itaalia kunsti varjatud sümbolite tähendused“

Eco, U. (koostaja) „Ilu ajalugu“.

Sturgis, A., Clayson, H., „Kuidas mõista maalikunsti“

Harbison, C. „Renessansskunst põhja pool Alpe“

Gombrich, E. H. „Kunsti lugu“

Cotterell, A., Storm, R., „Maailma mütoloogia entsüklopeedia“

Lodwick, M. „Kunstisaalikaaslane. Abiks Lääne kunsti mõistmisel“

Bell, J., „Maailma peegel. Uus kunstiajalugu“

Quenot, M., „Ikoon. Aken kuningriiki“

Adamson, A., Adamson, J., „Kunstiõpik gümnaasiumile“

Ferguson, G., „Sümbolid kristlikus kunstis“ „Akadeemia“ 1990 nr. 11-12, 1991 nr. 1-7

Jaffé, A., „Sümboolika kujutavas kunstis“ „Akadeemia“ 1990 nr. 10-11

Praktilised tööd – teoste analüüs, kursusel õpilase enda tehtud kompositsiooni analüüs, terminoloogia ja sõnavara arendamine. Individuaalne ja grupitöö.

2.1.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Lõpphinne moodustub kursuse raames tehtavate praktiliste tööde ning etteantud kunstiteoste kirjaliku analüüsi tulemuste põhjal.

2.2. ERIALANE VÄLJENDUSOSKUS 0,5 ÕN

2.2.1. EESMÄRK:

Erialase väljendusoskuse kursusel taotletakse õpetusega, et õpilane omandab kunstivaldkonna analüüsimiseks ja kirjeldamiseks kohase sõnavara ja terminoloogia, arendab selle eesmärgipärast kasutusoskust, täiendab oma sõnavara iseseisva ja rühmatöö käigus; arendab visuaalkunsti verbaalse ja kirjaliku analüüsimise kontekstikohaseid oskusi.

2.2.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS:

Läbitud pildivaatluse kursus.

2.2.3. ÕPPESISU:

Õppijad analüüsivad erinevaid visuaalkunsti teoseid, tutvuvad erialases ja ajakirjanduses avaldatud kunstikriitika ning –analüüsiga. Vaadeldakse sõnakasutust, keelelisi konstruktsioone, analüüsitakse tekstide ülesehitust.

Täiendada ja edasi arendada kunstiteose vaatlemise, analüüsimise ja tõlgendamise oskusi. Analüüsitakse kompositsioonivõtteid, emotsionaalselt mõjuvate kompositsioonivõtete, värvikasutuse ning värvi- ja märgisümboolika rakendamise viise ja võimalusi. Keskendutakse sõnavara rikastamisele ja selle asjakohasele kasutamisele erinevates kontekstides ja konstruktsioonides. Õpitakse tundma ja rakendama kunstiteose analüüsi koostamise sisulist loogikat ja seaduspärasusi.

2.2.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Kontrollitakse sõnavara ulatust, selle valdamist ja kasutamise oskust; iseseisvat kunstiteose analüüsimise oskust nii suulise kiiranalüüsi kui ka kirjaliku, pikema aja jooksul iseseisvalt ette valmistatud analüüsi vormis.

Hinde saamiseks tuleb õppijal teha kirjalikke ja suulisi sõnavara ja väljendusoskuse teste. Õppeaine hinne kujuneb tulemuste kaalutud keskmise alusel.

2.3. ERIALANE VÕÕRKEEL 2 ÕN

2.3.1. EESMÄRK

Õpetusega taotletakse, et õppija

- omandab erialase sõnavara ja terminoloogia võõrkeeles,
- oskab ettevalmistuseta vestelda erialastel teemadel,
- oskab lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja vestelda tööalastes situatsioonides ja teemadel,
- mõistab erialaga seonduvaid kasutusjuhendeid, viiteid, kirjeldusi, muid erialase sisuga tekste;
- oskab erialast sõnavara ja mõisteid kasutada suulises ja kirjalikus suhtluses;
- saab aru ja suudab adekvaatselt koostada ning täita võõrkeelseid erialaseid ülesandeid, korraldusi, tekste ja dokumente.

2.3.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS

Läbitud A-võõrkeele õpet vähemalt 5 õn ulatuses

2.3.3. ÕPPESISU

3.1. ERIALATERMINOLOOGIA.

Kunsti-, dekoratsiooni ja ruumistilistika valdkonnaga seonduv mõistestik ja sõnavara; selle kasutamine erinevates suulistes ja kirjalikes suhtlussituatsioonides.

3.2. TARKVARA, JUHENDID, KIRJELDUSED.

Tarkvarasisene sõnavara ja tekstid, erinevate materjalide kasutusjuhendid, esitlus. Interneti kasutamine.

3.3. PROJEKTITÖÖ. Projektitöö meetod. Projekti planeerimine, põhimõtted, ajajuhtimine, infovahetus, meeskond, teostamine, tulemuslikkus.

3.4. VÕÕRKEELNE ASJAAJAMINE.

Ametikirjade (avaldus, tutvustus, tellimus, pretensioon jne) koostamine, analüüs ja neile vastamine. Autoriõigused, lepingud, kutse-eeetika. Suhtlus erialastes kriisisituatsioonides.

2.3.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppija teab ja tunneb

- võõrkeelset valdkonna- ja erialaterminoloogiat.

Õppija oskab

- ettevalmistuseta erialastel teemadel võõrkeeles suhelda
- tutvustada oma kooli, õpitavat valdkonda ja eriala
- vestelda võõrkeeles erialastel teemadel ja situatsioonides (tellimuse esitamine, kujunduse detailid, kujundusotsuste põhjendamine, muutmine, tehnilised eripärad jne)
- koostada võõrkeelseid ametlikke kirju
- leida vajalikku erialast informatsiooni erinevatest allikatest, seda tõlkida ja sisu eesti keeles edasi anda

Õppeaine tulemust hindab suuliste ja kirjalike kontrolltööde põhjal aineõpetaja.

2.4. MOODULI HINNE

Mooduli koondhinne moodustub osainete tulemuste kaalutud keskmise põhjal.

3. VÄRVUSÕPETUS

Mooduli maht 2 õn

3.1. EESMÄRK

Tutvustada õppijatele värvuste omaduste, süstematiseerimise ja terminoloogia teoreetilisi aluseid ning anda neile toetuvad praktilised oskused värvide kasutamiseks.

3.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS

Puuduvad

3.3. ÕPPESISU

Loengute ja arutelude käigus õpitakse tundma värvusõpetuse olulisemaid mõisteid ja termineid. Teadmised kinnistatakse vastavalt teemadele praktiliste ülesannete lahendamise kaudu. Juhendatavad tunnid toimuvad vastavalt püstitatud ülesande iseloomule teoreetiliste ja teoreetilis-praktilistena. Põhjalikumaks materjali kogumiseks ja läbitöötamiseks ning teemasse süvenemiseks kasutatakse iseseisvat tööd.

3.3.1. Sissejuhatus, värvuste süstematiseerimine. Värvuste olemus, seosed valguse ja keskkonnaga. Erinevad värvusteooriad ja süstematiseerimisprintsiibid ajaloolises järjestuses. Värvusõpetuse peamised mõisted ja terminid. (1 õn)

Praktilised ülesanded põhinevad tunnetuslikul ja emotsionaalsel värvivalikul:

Värvuste segunemine

Kolmest põhivärvist lähtuva värvusringi segamine

Täisvärvuste segamine valge ja mustaga

Vastandvärvuste segamine

ÕPITULEMUSED: Tsükli läbinu tunneb põhivärvidel põhinevat värviringi ja on valmis seda praktikas kasutama

3.3.2. Värvuste omadustest tulenevalt erinevate vastandamisvõimaluste jälgimine (värvuskontrast, heledus ja tumedus, soe ja külm, puhas ja küllastatud, hulgakontrast, simultaankontrast, vastandvärvused). (0,5 õn)

Praktilised ülesanded sama kujundi kasutamisel erinevate kontrastiprintsiipide esile toomisega värvilahendustes.

ÕPITULEMUSED: Tsükli läbinu oskab analüüsida ja kasutada värvuste erinevaid vastandamisvõimalusi erialaste ja loominguliste ülesannete lahendamisel.

3.3.3 Värvuse muutumine erinevates taustsüsteemides. Värvuse mõju muutumine pinna faktuurist, materjalist, värvustest lähtuvalt. Võrdlevatel katsetel põhineva kompleksülesande lahendamine eesmärgiga esile kutsuda ja analüüsida muudatusi värvuste ja kujundite mõjus. (0,5 õn)

3.4. ÕPITULEMUSED

Tsükli läbinu oskab analüüsida värvuse muutumist lähtuvalt taustsüsteemist ja on võimeline omandatud teadmisi kasutama ja rakendama nii erialastes kui loomingulistest projektides.

3.4.1. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Värvusõpetuse tsükli te vaheetappe hinnatakse hindamisel või vahehindamisel. Protsessi hindab vastava tsükli õpetaja. Tulemust hindab hindamiskomisjon. Hindamise aluseks on praktilised tööd, mille arv ja liik määratakse igas tsükli eraldi lähtuvalt käsitletavast teemast.

Mooduli läbinu teab ja tunneb:

- Värvusõpetuse valdkonna seaduspärasusi ja terminoloogiat

Mooduli läbinu oskab:

- omandatud teadmisi iseseisvalt praktilistes töödes kasutada
- selgitada ja põhjendada värvuste kasutamist erialatöödes.

3.5. MOODULI KOONDHINNE

Mooduli koondhinne moodustub kursuse raames tehtavate praktiliste tööde tulemuste kaalutud keskmise põhjal.

4. KUNSTIAJALUGU

Mooduli maht 6 õn

4.1. EESMÄRK

Õppijad saavad ülevaate kunsti arengust läbi ajaloo, tajumaks kunsti osana terviklikust kultuuripildist. Taotletakse, et õppija hakkab märkama ja ära tundma kunsti seoseid konkreetse ajajärgu ühiskonna, religiooni ja kultuuriga; oskab näha seoseid erinevate maade, rahvaste ning perioodide kunsti vahel ning tajuda ajalooliste kogemuste kajastumist kaasaegses kunstis. Mooduli läbimise raames omandatakse oskus kasutada iseseisvalt erialast kirjandust. Õppijad omandavad kunstiajaloo kasutatava terminoloogia ning õpivad orienteeruma faktides. Kunstiajaloo mooduli läbimine annab baastadmised eriala ajaloo mõistmiseks.

4.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS

Puuduvad

4.3. ÕPPESISU

Kunstiajaloo moodul on jagatud kaheks sisuliselt eristuvaks osaks. Kumbki osa koosneb kolmest tsüklist. Osana õppetööst külastatakse muuseume, näitusi, kunstnike ateljeesid.

4.3.1 I tsükkel Esi- ja vanaaeg. (1 õn)

Käsitletakse esiaega ja vanaaja mõjukamaid kultuure Lähis-Idas (Mesopotaamia, Egiptus). Näidatakse euroopaliku kultuuri algust Egeuse saartel ning selle seoseid eespool nimetatud kultuuridega. Käsitletakse Kreeka ja Rooma antiikaegset kunsti.

4.3.1.1. Teemad ja mõisted:

- Sissejuhatus kunsti ja kunstiajalukku. Kunstiajalugu kui teadus
- Ürgaegne kunst, selle seosed loodusrahvaste kunstiga
- Mesopotaamia kunst
- Egiptuse kunst vanaajal
- Egeuse kunst
- Kreeka kunst antiikajal
- Rooma kunst
- Kaug-Ida rahvad (Hiina, Jaapan) vanaajal

4.3.1.2. Hindamine: I tsükkel lõpeb kirjaliku eksamiga läbitud teemade ulatuses.

Kontrollitakse nii teoreetilisi teadmisi kui visuaalse materjali tundmist.

4.3.2 II tsükkel Keskaeg. (1 õn)

Käsitletakse üleminekut antiikajalt keskajale; keskaegse kunsti arenguetappe Euroopas ning nende esindatust Eestis. Lühidalt vaadeldakse ka kunsti arengut Idamaades.

4.3.2.1. Teemad ja mõisted:

- Bütsantsi kunst
- Vana- Vene kunst, selle seosed Eestiga
- Varakeskaegne kunst Euroopas
- Romaani kunst
- Gooti kunst
- Eesti keskaegne kunst
- Keskaegne kunst Idamaades (Hiina, India, Jaapan)

4.3.2.2. Hindamine: II tsükkel lõpeb kirjaliku eksamiga läbitud teemade ulatuses. Kontrollitakse nii teoreetilisi teadmisi kui visuaalse materjali tundmist.

4.3.3 III tsükkel Kunst uusajal (1 õn)

Käsitletakse kunsti uusaegses Euroopas ning Idamaades. Vaadeldakse renessansi teket ning arengut, barokki ning klassitsismi. Üldpildi omandamise järel käsitletakse nimetatud stiilide kajastumist kohalikus kunstis.

4.3.3.1. Teemad ja mõisted:

Renessans Euroopas, selle erinevad arenguetapid
Idamaade kunst 16.-19. sajandil, selle mõju Euroopa kunstile
Barokk Euroopa kunstis
Barokk Eestis, selle seosed Vene ja Skandinaavia kunstiga
Klassitsism Euroopas
Klassitsism Eestis

4.3.3.2. Hindamine: III tsükkel lõpeb kirjaliku eksamiga läbitud teemade ulatuses. Kontrollitakse nii teoreetilisi teadmisi kui visuaalse materjali tundmist.

KASUTATAV KIRJANDUS 1.-3. tsükkel):

1. V.Vaga "Üldine kunstiajalugu", Tln. 1999
2. E.H. Gombrich "Kunsti lugu", Tln. 1997
3. J. Kangilaski "Üldine kunstiajalugu", Tln.1997
4. H. Honour, J. Fleming "World History of Art"
5. H.W.ja A.Janson "History of Art", New York, 1986
6. D. Piper "The Illustrated History of Art", N.Y. 1995
7. " Illustrirovannõi leksikon drevnostei", Praha, 1986
8. "Eesti kunsti ajalugu", I kd., Tln. 1975
9. A.Juske "Kunstnik. Ruum. Pilt", Tln. 1991
10. M.Quenot "Ikoon", Tln. 1991
11. "British Museum. Dictionary of Ancient Egypt", London 1997
12. "Early Christian and Byzantine Art", London, 1997
13. E. Donnert "Altrussisches Kulturlexikon", Leipzig,1985
14. Andreas Petzold "Romanesque Art", London 1995
15. M.Camille "Gothic Art. Visions and Revelations of the Medieval Art", London 1996
16. "The Panorama of the Renaissance", London 1996
17. B.Haak "The Dolden Age. Dutch Painters of the Seventeenth Century", London, 1984
18. Madalmaade maalikunst 15.-17.sajandini, Tallinn 1978

4.3.5. ÕPITULEMUSED:

Mooduli esimese poole tsüklid edukalt läbinu oskab:

- leida seoseid ning näha tendentse kunsti arengus.
- Vormistada oma kirjatöid kirjalike tööde nõuetele vastavalt

teab:

- kunstiajaloo kasutatavaid põhimõisteid,
- tähtsamaid autoreid ning nende teoseid.

- Erinevate ajalooperioodide kunsti eripära on pädev:
- Iseseisvalt valima ja kasutama kunstiajaloo teemalist kirjandust

4.3.4 IV tsükkel Modernism (1 õn)

4.3.4.1. EESMÄRK: Anda kunstiteoreetiliste marginaalidega ja visuaalsel materjalil põhinev ülevaade moodsast kunstist.

4.3.4.2. ÕPPESISU: Saadakse stiililoolisel käsitlusel ja pildimaterjalil põhinev ülevaade moodsa kunsti vooludest.

Teemad ja mõisted:

1. Romantism

Ajalooline murrang. E. Delacroix, F. Goya – ajastu suurkujud. Romantism, moodsa kunsti algus. T. Gericault, C. D. Friedrich, J. B. C. Corot.

2. 19. sajandi realism

Barbizoni koolkond. T. Rousseau, H. Daumier, J. F. Millet, G. Courbet. Fotograafia sünd.

3. Impressionism

Valgus ja värv. E. Manet – C. Monet – ühist ja erinevat. E. Degas, P.-A. Renoir, C. Picasso jt. Neoimpressionism. G. Seurat.

4. Postimpressionism

Impressionismi kriitika. P. Cezanne`i geometrism. P. Gauguin`i Tahiti periood.

V. van Goghi ekspressionism.

5. Uusromantism

Jugend ja sümbolism. Pont-Aveni koolkond. Les Nabis.

6. Fovism

Üldpõhimõtteid. H. Matisse, A. Marquet, A. Derain, M. Vlaminck, R. Dufy jt.

7. Kubism

Üldpõhimõtteid. P. Picasso kubism. G. Braque`i kubism. Igavese algvormi idee Picasso töödes.

8. Kubismi arendused

Purism. Le Corbusier` konstruktivism. Bauhaus ja plastiliste kunstide süntees. P. Mondriani tee geomeetrilise abstraksionismini, ``De Stijl``.

9. Kubismi arendused

Orfism. ``La Section d`Or``. R. Delaunay tee spektrivärviliste ketasteni. Ühist ja erinevat puristide ja orfistide loomingus.

10. Ekspressionism

Saksa ekspressionismi ajalooline foon. Worpswede. ``Die Brücke``. E. L. Kirchner, E. Heckel jt. Austerlased O. Kokoschka, A. Kubin, E. Schiele. Veristlik liin. O. Dix jt. Venebaieri rühmitus ``Die Blaue Reiter``. W. Kandinsky, F. Marc, A. Macke jt.

W. Kandinsky ``Abstraktne akvarell``, 1910. Ajastu traagika tunne ekspressionismi mehaanikas.

11. Futurism

Üldpõhimõtteid. Ajalooline foon. F. T. Marinetti. Futurismi manifestid. U. Boccioni jt.

12. Metafüüsiline maal

Üldpõhimõtteid. G. de Chirico jt. Mõju sürrealistide loomingule.

13. Dadaism

Üldpõhimõtteid. Ajalooline foon. Kabaree ``Voltaire``. H. Arp, F. Picabia, T. Tzara, K. Schwitters. Dada USA. M. Duchamp.

14. Abstaktsionism

W. Kandinsky ``Vaimsusest kunstis``, K. Malevitši supermatism, P. Mondriani neoplastitsism.

15. Sürrrealism

Allikad. Ajalooline foon. Seos dadaga. H. Bergson, S. Freud. Juhusele rajanev ja veristlik sürrrealism. A. Breton, M. Ernst, M. Duchamp, S. Dali, J. Miró jt.

16. Saksa kunst 1930ndatel

Ajalooline foon. Mõju Euroopale. Mandunud kunsti probleemid. Kunstnike emigreerumine.

17. Prantsuse kunsti probleemid 1940ndatel

Kunst sõja ajal ja vahetult pärast sõda. Salon des Realités. Täšism. H. Hartung, Wols, Dubuffet jt. Art Brut. Kunstidialoogi algus USAga.

4.3.4.3. ÕPITULEMUSED: kursuse lõppedes on õpilane võimeline orienteeruma kõne all olevas kunstiperioodis; tunneb kunstiajaloo-alases kirjanduses ja kriitikas käibel olevaid mõisteid ja terminoloogiat.

Hindamine: IV tsükkel lõpeb seminariga läbitud teemade ulatuses. Lisaks kirjutavad õpilased hindelise essee .

KASUTATAV KIRJANDUS (IV tsükkel):

1. V. Vaga. Üldine kunstiajalugu. Tallinn, 1999.
2. E. H. Gombrich. Kunsti lugu. Tallinn, 1997.
3. J. Kangilaski. Üldine kunstiajalugu, Tallinn, 1997.
4. A. Juske, J. Kangilaski, R. Varblane. XX sajandi kunst. Tallinn, 1994.
5. H. Honour, J. Fleming. World History of Art.
6. H. W. Janson. History of Art. New York, 1986.
7. H. W. Janson. History of Art for Young People. New York, 1986.
8. A Guide to Art. New York, 1992.
9. R. Paris, E. End. Kunsti leksikon. Stockholm, 1986.
10. Kunstiteaduslikke uurimusi Nr. 6 - 9. Tallinn, 1986 - 1998.
11. B. Bernstein. Kunstiteadus ja kunstikultuur. Tallinn, 1990.
12. Concepts of Modern Art. T&H, London, 1994.
13. Art in Theory 1900 - 1990. An Anthology of Changing Ideas. Oxford, Cambridge, 1994.

4.3.5. V tsükkel Eesti kunst 19. sajandi II poolest kaasajani (1õn)

4.3.5.1. EESMÄRK: anda ülevaade eesti kunsti arengust viimase pooleteise sajandi vältel ja selle seostest Lääne kunstiga.

4.3.5.2. ÕPPEISISU: Saadakse ülevaade eesti kunstist, tutvutakse Tartu Kunstimuuseumi eesti kunsti fondidega.

Teemad ja mõisted:

1. Eesti kunst 19. sajandi II poolel

Eesti rahvusliku kunsti kujunemine. J. Köler, ühiskonnategelane ja kunstnik, rahvusliku maalikunsti rajaja. A. Weizenberg, rahvusliku skulptuuri rajaja. A. Adamsoni uus-barokk ja realism. P. Raud portretistina. Düsseldorfis koolkonna rajaja.

2. Eesti kunst sajandivahetusel

Uusi jooni eesti kunstielus 1890ndatel aastatel. Balti-saksa kunstielu taandareng. Eesti kunsti ülikiire areng 20. sajandi algul. A. Laikmaa ja tema ateljeekool. K. Raud ja tema stuudio.

Impressionism. Rahvusromantism. Sümbolism. Realism.

3. Eesti kunsti läbimurre Euroopasse

1905. aasta revolutsioon ja selle mõju eesti loovintelligentsile. ``Noor-Eesti`` ja kunst. Uus kunstnike põlvkond. Läbimurre. J. Koort, N. Triik, K. Mägi jt. Ekspressionism.

4. Eesti maal 1918-1940

Kunstiühingu ``Pallas`` ja kooli asutamine. Teised kunstiorganisatsioonid. Maal 1920ndail. K. Mägi, A. Vabbe, N. Triik, P. Burman jt. Futurism. Kubism.

Maal 1930ndail. J. Greenberg, A. Vardi, A. Johani, K. Pärsimägi jt.

Kunsti muutumine loodus- ja elulähedasemaks.

5. Eesti skulptuur ja graafika 1920-30ndatel

Skulptorite tööleasumine kodumaal. A. Starkopf, J. Koort, F. Sannamees jt.

Graafikaateljee avamine „Pallases“. E. Wiiralt. Intensiivne estampkunsti kasv 1930ndatel.

A. Laigo, H. Mugasto, K. Raud jt.

6. Eesti kunst 1940-1960

Nõukogude võimu kehtestamine 1940 – otsustav pööre kunstis. Muutused kunstielus.

ENSV Kunstnike Liit. Ideeline ühtsus. Sotsialistlik realism A. Johani, K. Liimandi, N.

Kummitsa loomingulised eeldused.

Sõja-aja looming – 1930mdate kunsti jätkamine. Jaroslavi kollektiiv. Pagulaskunstnikud

Läänes. Teemaatiline maal. J. Greenberg. E. Okas. Kunsti arengu ebaorganilisus.

Abstraktne kunst 1950ndate lõpus.

7. Eesti kunst 1960ndatel

Isikupärase väljenduslaadi otsingud. Rahvuslike koolkondade esiletulek nõukogude kunstis.

Eesti kunsti avangardne roll. Maalilisus ja uus teemaatilisus. Kunstinivoo kiire tõus.

Kunstirühmitused: ANK `64, VISARID, SOUP `69. Opositsioonis ametliku

kunstipoliitikaga. Ü. Sooster ja Tartu. L. Lapin ja Moskva avangard. Tartu koolkond: A.

Verdi, E. Kits jt. Tallinnas: Adamson-Eric, O. Terri jt. N. Kormašov ja ``karm stiil``, I.

Malin – portreemaalist sürrealismi. E. Põldroos, O. Subbi.

8. Eesti kunst 1970ndatel

Murrang suhtumises kunstiainesse. Lürismi ja paatose taandumine, ratsionaalse alge

tugevnemine. Objektivse vormikeele otsingud; H. Roode, O. Maran. Nägemuslikkus ja

mmagiline realism. K. Kaasik, A. Vint. Sürrealism, mütoloogia ja fantaasiapildid. J. Palm,

L. Sarapuu, J. Arrak. Tehnilise tsivilisatsiooni ideede sissetulek. A. Keskküla, A. Tolts.

Hüperrealism. M. Kilk, I. Kruusamäe. T. Pääsuke, P. Mudist, A. Kasemaa – moderni klassikud.

9. 1980ndad – 1990ndad

Inimtegevuse, tehiskeskkonna, ruumi ja looduse probleemid. Kontseptkunsti osatähtsuse

tõus. Aktsioonid ja performance`id. Sõna ja kunst. S. D. Annus. Kunstipiiride nihutamine.

Postmodernismi ambivalentsus. Püüd jõuda Lääne kunstiga samasse arengufaasi. Vabriku

põhimõte: ``Ajaloovabrik``. Olematu kunst. Meediakunst. Videoinstallatsioonid. A.

Keskküla. Infovõrkude kõikvõimalikkus. Projitseeritud reaalsus.

Rühmitusi: T-grupp, Para-rühmitus, Kursi koolkond, Studio 22 jt.

Kunstnikke: L. Nagel, J. Elken, H. Polli, R. Kurvitz, J. Toomik, P. Allik, M. Karmin, P.

Pere jt.

4.3.5.3. ÕPITULEMUSED: orienteerumine eesti kunstis ja seostes Lääne kunsti arenguga.

Hindamine: V tsükkel lõpeb hindelise seminariga läbitud teemade ulatuses. Seminaril osalemine eeldab muuseumis toimuva vaatluspraktika läbimist.

KASUTATAV KIRJANDUS (V tsükkel):

1. Eesti kunsti ajalugu I, II. Tallinn, 1977.
2. Eesti maal. Tallinn, 1982.
3. Eesti Entsüklopeedia vastavad köited.
4. E. Pütsep. Kunstielu Eestimaal I. Stockholm, 1991.
5. EKABL. Tallinn, 1996.
6. V. Tiik. Eesti kunstielu XIX ja XX sajandivahetusel. Kunst Nr. 1, 1966.
7. V. Tiik. "Eesti kunst ja "Noor-Eesti"". TKM almanahh III, Tartu, 1972.
8. E. Lamp. Ekstsentriliselt eksperimentaalne aeg I. Noorus Nr. 3, 1968.
9. M. Peil. Ekstsentriliselt eksperimentaalne aeg II. Noorus Nr. 4, 1968.
10. M. Ellen. Kolmekümnendad aastad - uusrealism. Noorus Nr. 5, 1968.
11. K. Kirme. Jaan Koorti päevaraamat. Tallinn, 1989.
12. T. Luuk. Läbimurre ja läbimurdjad 1960ndate eesti graafikas. Kunstiteaduslikke uurimusi Nr. 7, Tallinn, 1994.
13. R. Varblane. Ado Vabbe ja moodne kunst. Kunstiteaduslikke uurimusi Nr. 7, Tallinn, 1994.
14. H. Kompus. Maailm on sündinud tantsust. Tartu, 1996.
15. M. Laarman. Mina kõnelen kunstist. Tartu, 1998.

4.3.6. VI tsükkel Kunst II Maailmasõja järel (1 õn)

4.3.6.1. EESMÄRK: Anda kunstiteoreetiliste marginaalidega ja visuaalsel materjalil põhinev ülevaade II maailmasõjajärgsest kunstist.

4.3.6.2. ÕPPESISU: saada stiililoolisel käsitlusel ja pildimaterjalil põhinev ülevaade murrangulise perioodi kunstivooludest ja suundumustest.

Teemad ja mõisted:

1. Ameerika kunst 1940-1950-1960ndatel
II maailmasõda kui veelahe 20. sajandi kunstis. Kunstituru ja -kogemuse uued orientiirid. Amerikaniseerumine. New Yorgi koolkond ja abstraktne ekspressionism. Aktsioonid ja psüühiline automatism. J. Pollock, C. Greenberg, H. Hofmann jt.
2. Maalilisuse järgne maalikunst
1950-60ndad USAs ja Euroopas. Eksistentsialismi ja ebaisikulisuse kasv kunstnike uuendustaotlustes. M. Rothko, B. Newman, F. Stella jt.
Eksistentsialistlik figuratiivsus, sotsiaalne kriitika. Müüt ja tragöödia. F. Bacon.
3. Neo-dada
Dadaistliku kultuurinihilismi kordamine 50-60ndatel USAs ja Euroopas. J. Cage, R. Rauschenberg jt. Assamblažid, happeningid. Viini aktsioon. G. Brus, H. Nytsch jt.
4. Pop-kunst
Inglise ja ameerika pop. Piiride kadumine kõrgkunsti ja kitši vahel. Foto sisseimbumine kõrgkunsti. C. Oldenberg, R. Lichtenstein, A. Warhol jt. Popist hüper- ja uusrealismi.
5. Op- ja kineetiline kunst
Kunsti kaubastamise vastu. J. Tinguely, A. Calder, V. Vasereley, F. Stella, F. Merellet.
6. Avangardi lõpp
Kontseptualism. Minimalism. Postminimalism. Maakunst. Kunst kui teadmise protsess. Arte Povera.
J. Kosuth, R. Smithson, C. Andre, Y. Klein, Christo, J. Beuys jt.

7. Postmodernism

Kunstiteoreetiline ja ajalooline foon. Kunstikeelte ja tehnikate segunemine. A. Rossi. Meedia- ja küberkunsti sissetulek. Itaalia transavangard. A. Bonito Oliva, M. Paladino, E. Cucchi, F. Clemente.

8. Saksa neoekspressionism. A. Kiefer, M. Lüpertz jt. Pilditüli. Vastuolu, ühtsus, fragment alates 1960ndatest. C. Sherman, L. Bourgeois. Nn ``jooksvad trendid``. Feminism, konsumerism. J. Koons.

9. Paralleele eesti kunstis.

4.3.6.3. ÕPITULEMUSED: tsükli lõppedes on üliõpilane võimeline orienteeruma kunstis toimivas, tunneb kunstialases kirjanduses ja kriitikas käibel olevaid mõisteid ja terminoloogiat.

HINDAMINE: Tsükkel lõpeb suulise eksamiga.

KASUTATAV KIRJANDUS (VI tsükkel):

1. V. Vaga. Üldine kunstiajalugu. Tallinn, 1999.
2. E. H. Gombrich. Kunsti lugu. Tallinn, 1997.
3. J. Kangilaski. Üldine kunstiajalugu, Tallinn, 1997.
4. A. Juske, J. Kangilaski, R. Varblane. XX sajandi kunst. Tallinn, 1994.
5. H. Honour, J. Fleming. World History of Art.
6. H. W. Janson. History of Art. New York, 1986.
7. H. W. Janson. History of Art for Young People. New York, 1986.
8. A Guide to Art. New York, 1992.
9. R. Paris, E. End. Kunsti leksikon. Stockholm, 1986.
10. Kunstiteaduslikke uurimusi Nr. 6 - 9. Tallinn, 1986 - 1998.
11. B. Bernstein. Kunstiteadus ja kunstikultuur. Tallinn, 1990.
12. Concepts of Modern Art. T&H, London, 1994.
13. Art in Theory 1900 - 1990. An Anthology of Changing Ideas. Oxford, Cambridge, 1994

4.4. MOODULI KOONDHINNE: Kunstiajaloo mooduli hinne moodustub tsüklite hinnete kaalutud keskmise tulemusena.

5. FOTOGRAAFIA

Mooduli maht 4 õn

5.1. EESMÄRK

Õpetusega taotletakse, et õppija omandab fotografeerimise ja digilaboris foto töötlemise põhialused.

5.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

5.3. ÕPPESISU:

I tsükkel (2 õn)

Ülevaade fotograafia ajaloost.

Digifotograafia olemus: resolutsioon, värvustasakaal

Kaamera häälestamine ja kasutamine

Jäädvustamine: liikumine, sügavusteravus

Pildi arvutisse võtmine kaamerast, skannerist. Erinevad failiformaadid, nende eripärad ja kasutamine.

II tsükkel (2 õn)

Digilabor fototöötlusprogrammis

Fototöötlus (Teemad: värvikorrektsioon, kontrast, hele-tumedus, retušš) (*töötatakse omaenda pildiga*).

Õppevorm: Loengud, praktiline töö juhendamisel, individuaalne töö.

5.4. HINDAMINE:

Praktiliste tööde hindamine toimub iga tsükli lõpus hindamisjuhendi alusel:

SÄRIAJA KASUTUS	AVA KASUTUS	LOOMINGULINE ÜLESANNE	DIGILABOR	tulemus
+ Liikumisefekt + Kompositsioon + Hele-tumedus, kontrast + Värv	+ Suur ja väike sügavusteravus + Kompositsioon + Hele-tumedus, kontrast + Värv	+ Eesmärgipärasus + Objekti valik + Fotograafilised oskused + Isikupära	+ Hele-tumedus + Värv + Kompositsioon + Retušš, tööriistade valdamine	5 suurepärane
+ Liikumisefekt + Kompositsioon + Hele-tumedus, kontrast - Värv	+ Suur ja väike sügavusteravus + Kompositsioon + Hele-tumedus, kontrast - Värv	+ Eesmärgipärasus + Objekti valik + Fotograafilised oskused - Isikupära	+ Hele-tumedus + Värv + Kompositsioon - Retušš, tööriistade valdamine	4 hea
+ Liikumisefekt + Kompositsioon - Hele-tumedus, kontrast - Värv	+ Suur ja väike sügavusteravus + Kompositsioon - Hele-tumedus, kontrast - Värv	+ Eesmärgipärasus + Objekti valik - Fotograafilised oskused - Isikupära	+ Hele-tumedus + Värv - Kompositsioon - Retušš, tööriistade valdamine	3 rahuldav
+ Liikumisefekt - Kompositsioon - Hele-tumedus, kontrast - Värv	+ Suur ja väike sügavusteravus - Kompositsioon - Hele-tumedus, kontrast	+ Eesmärgipärasus - Objekti valik - Fotograafilised oskused - Isikupära	+ Hele-tumedus - Värv - Kompositsioon - Retušš, tööriistade	2 nõrk (neg hinne)

	- Värv		valdamine	
- Liikumisefekt - Kompositsioon - Hele-tumedus, kontrast - Värv	- Suur ja väike sügavusteravus - Kompositsioon - Hele-tumedus, kontrast - Värv	- Eesmärgipärasus - Objekti valik - Fotograafilised oskused - Isikupära	- Hele-tumedus - Värv - Kompositsioon - Retušš, tööriistade valdamine	1 puudulik (neg hinne)

5.5 MOODULI KOONDHINNE arvutatakse tsüklite tulemuste aritmeetilise keskmisena.

6. ÜLDMAAL

Mooduli maht 9 õn

Tsüklite arv: 3

6.1. EESMÄRK: õpetusega taotletakse, et õppija arendab isikupärast kujutamisoskust ja õpib ümbritseva tunnetama ning tunnetatut väljendama maalikunsti vahendite abil.

6.2. ÕPPEISU: Igas tsüklis toimub motiivi valik lähtuvalt käsitletavast tehnikast ja teemadest. Järk-järgult liigutakse keerulisemate motiivideni, jõudes välja tahvelmaali kompositsiooni ülesannete lahendamiseni. Õpitakse tundma ja tunnetama erinevaid maalitehnikaid, nende probleeme ja maalikunsti olemust.

Juhendatavad tunnid toimuvad vastavalt teemadele teoreetilis-praktilistena, kus maalitakse õpetaja juhendamisel. Iseseisvaks tööks on teemast ja tehnikast lähtuvad iseseisvad ülesanded tsükli algul kokku lepitud teemadel.

6.2.1. I tsükkel, 4 õn

6.2.1.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et õppija

- suudab luua terviklikult lahendatud töö,
- suudab luua tasakaalustatud kompositsiooni,
- annab proportsioone edasi vigadeta
- annab vormi edasi värvi abil;
- omandab oskused lihtsamate maaliprobleemide lahendamiseks akvarelltehnika võimalusi kasutades.

6.2.1.2. ÕPPEISU:

Komponeerimine: õpilane vaatleb etteantud seadeldist; leiab enesele sobiva osa sellest ning paigutab nähtud koha oma pildile.

Proportsioneerimine: õpilane jälgib, et esemetevahelised suhted oleksid kooskõlas.

Värvivahekordade kujutamine, sobiva koloriidi leidmine: õpilane vaatleb seadeldist, leiab selle kontrastsemad kohad ja maalib need oma pildile, kooskõlastades kontrastide ja heleduste omavahelised suhted ja tasakaalu. Samal ajal jälgib õpilane kogu pildi üldise koloriidi terviklikkust ja ühtlust.

Maalitehnilised oskused: õpilane õpib tundma erinevaid akvarellitehnikaid, kasutama tööks sobivat /sobivaid akvarellitehnikat/(id) ja neid kombineerida (kiht-kihiline, monokroone sulatamine, märg-märjal, väljapesemine). Motiivistiku valikust lähtuv maalitehnika valik. Natüürmordi maalimine.

Õppevorm: teoreetilis-praktiline. Kurtsükli lõpuks on õpilased maailnud kokkulepitud arvu maale.

6.2.1.3. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Tsükli läbinu:

- tunneb akvarellmaali võimalusi, töövõtteid ja tehnikaid,
- on võimeline maalima natüürmordi valgus-varju ja värvikontrasti printsiibil,
- oskab kasutada akvarelltehnicate erinevaid võimalusi vastavalt motiivile ja ülesandele.

HINDAMINE toimub tsükli vältel kahes osas:

1. semestri keskel on vahehindamine, kus õppijate töid vaadeldakse kursuse õpilaste ja õpetajate osavõtul. Samas toimub ka tööde analüüs
2. semestri lõpul on üldine hindamine, kus töid vaadeldakse koos teiste kursuste õpilastega mitme õppejõu osalusel (komisjon).

Hindamine I tsükli raames toimub I kursuse üldmaali hindamisjuhendi alusel ühe töö kaupa:

TERVIKLIK LAHENDUS	KOMPONEERIMINE/ PROPORTSIONEERIMINE	VÄRVIVAHEKORDADE KUJUTAMINE	MAALITEHNILISED OSKUSED	tulemus
<ul style="list-style-type: none"> Tasakaalustatud kompositsioon Esemete proportsioonid pagas Loominguline idee Põnev värvilahendus 	<ul style="list-style-type: none"> Teadlikule valikule allutatud kompositsioon Esemete proportsioonides ei esine vigu 	<ul style="list-style-type: none"> Vorm on edasi antud värvi abil Valguse-varju edasiandmisel on kasutatud sooje ja külmi toone Kujundab koloriiti Tabab hästi värvi- ja valgussituatsiooni etteantud seadeldises 	<ul style="list-style-type: none"> Valdab erinevaid akvarellitehnilisi võtteid 	5 suurepärane
<ul style="list-style-type: none"> Lahendus terviklik, kuid esineb väikseid puudujääke koloriidis, kompositsioonis, ülesehituses, tehnikas Ei ole nii loominguiline 	<ul style="list-style-type: none"> Väikesed möödalaskmised kompositsioonis 	<ul style="list-style-type: none"> Maksimumist pisut nõrgem kõigis ülalnimetatud punktides 	<ul style="list-style-type: none"> Akvarellitehniliste võtete arsenal on piiratud 	4 hea
<ul style="list-style-type: none"> Nõrk akvarellitehnika, värvilahendus või ülesehitus Pealiskaudne lähenemine tööle 	<ul style="list-style-type: none"> Kompositsioon on liialt juhuslik 	<ul style="list-style-type: none"> Toorem värvivalik Primitiivsem koloriit 	<ul style="list-style-type: none"> Saab hakkama lihtsamate akvarellitehnika võtetega Tehniliselt üsna saamatu 	3 rahuldav
<ul style="list-style-type: none"> Töö on lõpetamata Töö on lõpetatud, kuid maalitud süvenemiseta 	<ul style="list-style-type: none"> Tasakaalustamata/ nõrk kompositsioon Esemete proportsioonid valed 	<ul style="list-style-type: none"> Juhuslik värvivalik Ei ole tegelenud koloriidi probleemidega 	<ul style="list-style-type: none"> Ei valda akvarellitehnikale iseloomulikke tehnilisi võtteid 	2 nõrk (neg hinne)
<ul style="list-style-type: none"> Töö puudub 	<ul style="list-style-type: none"> Töö puudub 	<ul style="list-style-type: none"> Töö puudub 	<ul style="list-style-type: none"> Töö puudub 	1 puudulik (neg hinne)

6.2.2. II tsükkel. 1 õn MAALIPRAKTIKA

6.2.2. 1. EESMÄRK: Õpetusega taotletakse, et õppija arendab isikupärast kujutamisoskust ja väljendab tunnetatud ümbritsevat keskkonda maalikunsti vahendite abil vabas looduses.

6.2.2.2. ÕPPESISU: Arendatakse omandatud maalitehnikatega töötamist uues keskkonnas – vabas looduses. Väliitingimustes maalimise töövõtete ja võimaluste omandamine. Looduse pakutavate võimaluste uurimine ja nende kasutamine maaliprobleemide lahendamisel .

6.2.2.3. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Maalipraktika läbinu:

- valdab vabas looduses maalimise töövõtteid,
- on arendanud isikupäraseid kujutamise võtteid
- uurinud ja õppinud lahendama vabas looduses maalimisega seonduvaid probleeme.

Maalipraktika raames maalitakse konkreetsel ülesannetel põhinevaid pilte.

Maalipraktika tulemusi hinnatakse hindamiskomisjoni osalusel: protsessi hindab vastava tsükli õpetaja, tulemust hindab hindamiskomisjon. Hinnatakse kursuse käigus ja iseseisvalt valminud töid, mille arv ja liik määratakse praktika alguses.

6.2.3. III tsükkel, 4 õn

6.2.3.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et

- õppija suudab luua terviklikult lahendatud töö, milles kujutatud inimfiguur on anatoomiliselt korrektsete proportsioonidega.
- õppija suudab luua tasakaalustatud kompositsiooni,
- õppija annab ruumi ja vormi edasi värvi abil;
- õppija omandab hea kattevärvide kasutamise oskuse
- õppija maalid on tasakaalustatud ja elava koloriidiga

6.2.3.2. ÕPPEISU:

Komponeerimine: õpilane vaatleb modelli ja ruumi omavahelisi suhteid; leiab enesele sobiva osa sellest ning paigutab nähtud koha (modelli ja ruumi) oma pildile.

Proportsioneerimine: õpilane jälgib, et pildil kujutatud modelli ja ümbritseva ruumi omavahelised suhted oleksid kooskõlas.

Värvivahekordade kujutamine, sobiva koloriidi leidmine: õpilane suudab oma pildil värvi abil ruumi ja vormi edasi anda õigesti vahekordades nõnda, et need moodustaksid pildil ühtse ja tervikliku koloriidi.

Maalitehnilised oskused: õpilane valdab ja oskab kasutada kattevärvi (guašš, akrüül) tehnikat.

Teemad ja mõisted:

- dekoratiivsus ja üldistus;
- abstraktne kompositsioon;
- struktuur ja faktuur;
- detail ja aktsent;
- perspektiiv ja vaatepunkti valik;
- realistlik kujutamine - maali tehnilise või stiilse kontseptsiooni primaarsus

ÕPPEVORM: teoreetilis-praktiline, tsükil käigus maalitakse kokkulepitud arv pilte kokkulepitud teemadel..

6.2.3.3. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Tsükli läbinu:

- tunneb kattevärvidega maalimise võimalusi, töövõtteid ja tehnikaid,

- on võimeline maalima realistlikult ja kasutama ka erinevaid stiilivõtteid,
- oskab kasutada maalitehnikate erinevaid võimalusi vastavalt motiivile ja ülesandele.

HINDAMINE toimub tsükli vältel kahes osas:

1. semestri keskel on vahehindamine, kus õppijate töid vaadeldakse kursuse õpilaste ja õpetajate osavõtul. Samas toimub ka tööde analüüs.

2. semestri lõpul on üldine hindamine, kus töid vaadeldakse koos teiste kursuste õpilastega mitme õppejõu osalusel (komisjon).

Hindamine III tsükli raames toimub II kursuse üldmaali hindamisjuhendi alusel (vt õppekorralduseeskirja lisa).

TERVIKLIK LAHENDUS	KOMPONEERIMINE/ PROPORTSIONEERIMINE	VÄRVIVAHEKORDADE KUJUTAMINE	MAALITEHNILISED OSKUSED	tulemus
<ul style="list-style-type: none"> • Tasakaalustatud kompositsioon • Hea proportsiooni-tunnetus • Väga hea koloriit • Loominguline lähenemine 	<ul style="list-style-type: none"> • Anatoomiliselt õiged proportsioonid • Väga hästi tabatud karakter 	<ul style="list-style-type: none"> • Modelli ja interjööri omavahelised suhted värvi abil väga hästi edasi antud 	<ul style="list-style-type: none"> • Kattevärvile sobiv maalimisstiili valik 	5 suurepärane
<ul style="list-style-type: none"> • Terviklik töö väheste puudujääkidega maalilises lahenduses 	<ul style="list-style-type: none"> • Väikesed vead proportsioonides 	<ul style="list-style-type: none"> • Terviklik värvilahendus väikeste möödalaskmistega 	<ul style="list-style-type: none"> • Stiilivalik on korrektne, kui väikeste ebatäpsustega 	4 hea
<ul style="list-style-type: none"> • Ebakindel vormi ja värvi tunnetus • Ei taba modelli karakterit 	<ul style="list-style-type: none"> • Modelli paigutus pildil on ebaõnnestunud • Esineb vigu proportsioonides • Kompositsioon on liialt juhuslik 	<ul style="list-style-type: none"> • Saamatus värviga vormi ja ruumi edasi anda 	<ul style="list-style-type: none"> • Ebakindel ja mittediapaarne värvikasutus töös 	3 rahuldav
<ul style="list-style-type: none"> • Saamatu vormi ja värvi käsitus • Poolik töö 	<ul style="list-style-type: none"> • Suured vead kompositsioonis ja anatoomias • Poolik töö 	<ul style="list-style-type: none"> • Juhuslik värvivalik • Ei anna värviga vormi ja ruumi edasi 	<ul style="list-style-type: none"> • Ei valda kattevärvidega maalimiseks sobivat stiili • Kasutab värvi ja pintslit valesti 	2 nõrk (neg hinne)
<ul style="list-style-type: none"> • Töö puudub 	<ul style="list-style-type: none"> • Töö puudub 	<ul style="list-style-type: none"> • Töö puudub 	<ul style="list-style-type: none"> • Töö puudub 	1 puudulik (neg hinne)

6.2.4. MOODULI HINDAMINE: Mooduli lõpphindeks on tsüklihinnete kaalutud keskmine.

7. ESITLUSTEHNİKAD

MOODULI MAHT: 4 õn

TSÜKLITE ARV: 3

7.1. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

7.2. EESMÄRK: Õpetusega taotletakse, et õppija saab ülevaate erinevatest ja erinevates meedialiikides kasutatavaist esitlustehnikatest, nende rakendamise korrektsetest viisidest ja võimalustest ning ühendab praktilise töö raames hea esitluse koostamiseks vajalikud erinevate moodulite raames omandatud teadmised ja oskused.

7.3. ÕPPESISU:

7.3.1. I tsükkel (1 ÕN): Mittedigitaalsed esitlustehnikad

7.3.1.1.EESMÄRK: Erinevate teemade kaudu tutvutakse levinumate kaasaegsete kujunduskunstnikele tarvilike töövahendite ja -võtetega. Toimuvad teoreetilised loengud, kus tutvutakse materjalidega ning töötoad vastavalt teemale õppimaks tunda erinevaid materjale ja nende käsitlemist. Iseseisev töö on teemasse süvenemiseks, iseseisvaks materjali kogumiseks ja läbitöötamiseks.

7.3.1.2. ÕPPESISU:

I teema - kunstmaterjalid – 10 tundi

II teema - kujund, värv ja ruum – 10 tundi

III teema - rahvuslik motiiv ja kaasaegne materjal – 10 tundi;

IV teema - vaateakende kujundamise materjalid ja abivahendid – 10 tundi

7.3.1.3. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu tunneb kaasaegses kujunduskunstis kasutatavaid materjale ja oskab neid vastavalt ülesande püstitusele kasutada erialaainetes.

- tunneb kaasaegses kujunduskunstis kasutatavaid materjale
- oskab neid vastavalt ülesande püstitusele kasutada

HINDAMINE: Iga teema lõpeb arvestusega, selleks teostatakse eelnevalt määratud praktilist laadi ülesanded.

7.3.2. II tsükkel (1 ÕN): Digitaalsed esitlustehnikad

7.3.2.1. EESMÄRK: Erinevate teemade kaudu tutvutakse levinumate kaasaegsete digitaalsete esitlusprogrammidega, nende töövahendite ja töövõtetega ning digitaalse esitluse ülesehituse eripäradega. Harjutatakse erinevate digitaalmeedia vahendite ja tarkvaralahenduste kasutamist ja rakendamist elektroonilise esitluse koostamisel.

7.3.2.2. ÕPPESISU:

I teema - kunstmaterjalid – 10 tundi

II teema - kujund, värv ja ruum – 10 tundi

III teema - rahvuslik motiiv ja kaasaegne materjal – 20 tundi;

IV teema - vaateakende kujundamise materjalid ja abivahendid – 10 tundi

7.3.2.3. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Tsükli läbinu

- on tuttav peamiste digitaalse ja elektroonilise meedia väljendusvahenditega ja oskab neid eesmärgipäraselt rakendada
- suudab omavahel kombineerida erinevaid meedialiike ja nende väljendusvahendeid

Iga teema lõpeb arvestusega, selleks teostatakse eelnevalt määratud praktilist laadi ülesanded.

7.3.3. III tsükkel: Portfoolio (2 õn)

7.3.3.1. EESMÄRK:

Tsükli õpetamisega taotletakse, et õpilne loob stiililiselt erinevast ja mitmekülgsest materjalist esteetilise terviku. Õpetusega taotletakse, et õppija omandab põhiteadmised esitlusmapi koostamise ja esitlemise kohta ning rakendab omandatud praktikas, koostades isikliku portfoolio..

7.3.3.2. ÕPPESISU:

Portfoolio: olemus, liigitus, koostamise viisid ja tehnikad, kasutusviisid ja levitamine, esitlemise põhitõed. Õpilane koostab 4 eelneva õppeaasta jooksul valminud iseenda töödest ühe materjali viidud ja ühe elektroonilise esitlusmapi/portfoli koos selle vajalike lisadega. Kavandatakse, kujundatakse, koostatakse ja vormistatakse erinevatest komponentidest koosnev keerukas esindustrukis.

Teemad: Struktuuri loomine, vormi kavandamine, komponeerimine, *layout*'i kavandamine, värvivalik, materjalide valik ja ettevalmistamine, vormistamine arvutil, väljatrükk, järeltöötlus.

7.3.3.3. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Kursuse läbinu:

- on pädev langetama valikotsustusi erinevate esitlusviiside kasutamiseks esitluse sihtgrupist ja eesmärgist lähtuvalt
- oskab portfoolio koostamisel langetada eesmärgist lähtuvaid otsustusi
- on võimeline looma keerulise struktuuriga sisuliselt terviklikku esindustrukist.
- suudab esitluse kujundada sihtrühma eripärale vastavaks.

Valminud portfoolioid hinnatakse hindamiskomisjoni osalusel.

7.4. MOODULI HINDAMINE: Mooduli koondhindeks on tsüklihinnete kaalutud keskmine.

8. JOONISTAMINE

Mooduli maht: 14 õn

Tsükli ar: 4

8.1. EESMÄRK:

Õpetusega taotletakse, et joonistamise ainekava läbinu õpib rakendama joonistamise kui visuaalse kommunikatsiooni erinevaid viise ja võimalusi. Ta õpib nägema ja analüüsima ümbritsevat keskkonda, ning nähtut käelise tegevuse ja mõtlemise koostööna edastama. Õppija arendab oma nägemismälu ja loovust ning rakendab neid erinevate ülesannete lahendamisel. Kunstialase tööharjumuse lahutamatu osana kujuneb välja harjumus kasutada joonistamise võimalusi kujutava tegevusena.

8.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

8.3. ÕPPESISU:

Õpilased omandavad arusaamise tasapinnal kujutamise seaduspärasustest (perspektiiv, varjudeõpetus), õpivad mõistma ja õigesti nägema seadeldiste ja figuuri ehituse seaduspärasusi ning omandavad nende joonistamiseks vajalikud oskused ja vilumused.

Juhendatavad tunnid toimuvad vastavalt teemadele teoreetilis-praktilistena, kus joonistatakse õpetaja juhendamisel. Iseseisvaks tööks on teemast ja tehnikast lähtuvad iseseisvad ülesanded, mille teemad lepitakse kokku tsükli alguses.

8.3.1. I tsükkel:

SISSEJUHATUS JOONISTAMISSE. JOONISTAMISE ALGÕPETUS (4 õn)

8.3.1.1. EESMÄRK:

- Arendada silma ja käe koostööd.
- Omandada kolmamõõtmelise ruumi kujutamise oskus kahemõõtmelisel pinnal.
- Õppida valitsema kätt ja joont.

8.3.1.2. ÕPPESISU:

esemete kujutamine ruumis
erinevate materjalide kujutamine
isikupärase käekirja väljakujundamine

NATUURIST JOONISTATAKSE:

Kipsvorme
Erinevatest esemetest seadeldisi
Draperiisid
Interjööri vaateid
Visandeid modellist

MATERJAL:

põhiliselt joonistatakse pliiatsiga, et kujuneks välja isikupärane käekiri. Tsükli lõpus kasutatakse sütt, pastelle jm materjale.

8.3.1.3. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu on võimeline kujutama erinevaid esemeid, kasutades joonistamise tehnikaid ja vahendeid; edasi andma nende vormi ja materjali, kasutades selleks joont, valgust ja varju. Õppija tunneb perspektiivireegleid ja on võimeline nende abil kujutama tasapinnal ruumi.

HINDAMINE:

Semestri jooksul valminud joonistuste põhjal hinnatakse: töö kompositsiooni, esemete proportsioone, perspektiivi tõepärasust, valguse ja varju edasiandmist, joonegraafikat, tööd tervikuna. Hinnatakse iga tööd eraldi, hindamised toimuvad 4x aastas.

Kursuse lõpus toimub kontrolltöö: iseseisev pliiatsijoonistus natüürmordist.

8.3.2. II tsükkel

INIMPEA, PORTREE, LABAKÄED JA –JALAD (4 õn)

8.3.2.1. EESMÄRK: Õppida tundma ja joonistama inimpea, labakäte ja jalgade ülesehitust.

8.3.2.2. ÕPPESISU: Õpitakse kujutama joonistamise tehnikate ja vahendite abil inimpead, käsi ja jalgu kipsmudelite ning natuuri järgi. Õpilased püüavad kujutamises saavutada ruumilisust ja säilitada joone ilu; mõtestavad lahti inimpea, käte ja jalgade ehituse ning kujutamiskiisi ja -tehnikad.

I teema - ETTEVALMISTUMINE INIMPEA JOONISTAMISEKS -III semester; 2 õn

traatpea erinevatest vaadetest
tahuline kipspea erinevatest vaadetest,
lihaspea,
kipspea,
kolju,
kipsist käed ja jalad.

II teema – MODELLI JOONISTAMINE IV semester; 2 õn

Portreevisandid
Portree kätrega
Figuurivisandid
Joonistused näo detailidest
Emotsioonide analüüs
Pilt kui tervik, modelli ja tausta vahekord

MATERJAL: süsi, pastell, pliiats, tušš ja pintsel

8.3.2.3. ÕPITULEMUSED: Tsükli läbinu on võimeline nii vabaloominguliselt kui naturist kujutama, kasutades erinevaid joonistamise tehnikaid ja vahendeid. Õppija suudab kujutada inimpead, labakäsi ja -jalgu ning tunneb nende ülesehitust.

HINDAMINE: Semestri jooksul valminud joonistuste põhjal hinnatakse: töö kompositsiooni, proportsioone, anatoomilist tõepärasust, modelleerimist valguse ja

varju abil, modelli karakteri tabamist, oskust kasutada erinevaid materjale, joonegraafikat, tööd tervikuna. Hinnatakse iga tööd eraldi, hindamised toimuvad vähemalt 4x aastas, võimalusel sagedamini.
Kursuse lõpus toimub kontrolltöö: iseseisev portreejoonistus etteantud modellist.

8.3.3. III tsükel

INIMKEHA, ANATOMILINE JOONISTAMINE (3 ÕN)

8.3.3.1. EESMÄRK: Õppida tundma ja joonistama inimkeha rakursis ja omandad oskus asetada figuur ruumi ja seda pildil kujutada..

8.3.3.2. ÕPPESISU: Joonistatakse modelli järgi. Õpitakse kujutama inimkeha keerulisemaid rakursse ja liikumist. Õpilased püüavadsaavutada ruumilisust ja säilitada joone ilu, uurivad inimkeha ja ruumi suhteid joonistamise seisukohast lähtuvalt.

Teemad

Figuur rajursis joonega
Figuuri modelleerimine heletumedusega
figuur kindla suundvalguse käes
Kaks figuuri
Vaba nägemus ühest või mitmestfiguurist koos ruumi kujutamise
Kompositsioon ilma modellita või lühiajalise modellikasutusega

8.3.3.4. HINDAMINE: valminud töid hinnatakse vähemalt 4x aastas. Vaadeldakse ja analüüsitakse töö kompositsiooni, figuuri(de) proportsioone, toetuspunkte, oskust määrata silmapiiri, ruumilisuse saavutamist joonistamise vahenditega, oskust joonistada kontuure, vormiharju, detailset väljatöötatust, hinnatakse joone ilu ja omanäolist kujutamistiili.
Kursus lõpeb kontrolltööga: joonistus täisaktist 4t jooksul.

8.3.4. IV tsükel - FIGUURIKROKII , 1 õn

8.3.4.1. EESMÄRK: Õpetusega taotletakse, et õpilane õpib joonistama inimfiguuri erinevaid asendeid, poose ja liigutusi lühikese tööajaga.

8.3.4.2. ÕPPESISU: Kiirvisandid naturist 5 min vm intervalliga. Püütakse joonistada mõne joonega, suure üldistusega, tabades olulist. Ettevalmistus figuuri kujutamiseks järgmise tsükli raames.

MATERJAL: kasutatakse vabalt valitud või õpetaja poolt soovitatud nii joonistamise kui maalimise vahendeid.

8.3.4.3. HINDAMINE: hinnatakse praktilise töö käigus valminud visandite proportsioone, anatoomilist tõepärasust, modelli kujutamise täpsust, oskust kasutada erinevaid materjale, joone käsitlust ja liigutuste tabamist.
Analüüsitakse iga tööd eraldi, hindamised toimuvad vähemalt 2x tsükli jooksul.

8.3.5. V tsükel – VABAJOONISTUS, 1,5 õn (0,5 õn III sem, 0,5 õn IV sem, 0,5 õn VII sem)

8.3.5.1. EESMÄRK: Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab ja süvendab joonistamise erinevate väljendusvahendite ning materjalide kasutamise ja eesmärgipärase rakendamise oskust.

8.3.5.2. ÕPPESISU: Loominguline joonistamine vabalt valitud või õpetaja poolt määratud teemal ja tehnikas.

8.3.5.3. HINDAMINE: hinnatakse praktilise töö käigus valminud joonistuste proportsioone, tõepärasust, erinevate materjalide kasutamist, joonte ja pindade käsitlust. Analüüsitakse iga tööd eraldi, hindamised toimuvad vähemalt 2x tsükli jooksul.

8.4. ÜLDJONISTAMISE HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Ainekava läbinu:

- valdab klassikalise joonistamise alusteadmisi: kompositsioon/ülesehitus, struktuur/ruum/perspektiiv, tekstuur/faktuur, vorm, inimese anatoomia/proportsioon, valgus/vari, üldistuse ja detaili korrektne vahekord vastavalt joonistuse eesmärgile
- oskab neid rakendada natüürmordi, akti ja ruumi natuurist joonistamisel
- valdab grafiiti/pliatsit, pindmaterjale, segatehnikaid jne
- on välja arendanud eeldused isikupärase väljendusjõuliste loov- ja vabajoonistuste tegemiseks
- oskab vabakäeliselt skitseerides visualiseerida ideed, situatsiooni ja/või erialast projekti
- suudab oma mõtteid ja kavatsusi joonistamist abivahendina kasutades mõistetavaks teha.
- oskab kasutada erinevaid grafiit- ja pindmaterjale

HINDAMINE: Joonistamise tsüklite vaheetappe hinnatakse hindamisel või vahehindamisel. Protsessi hindab vastava tsükli õpetaja. Tulemust hindab hindamiskomisjon. Hindamisele kuuluvate tööde arv ja liik määratakse igas tsükli eraldi lähtuvalt käsitletavast teemast.

8.5. MOODULI HINDAMINE. Mooduli lõppindeks on tsüklite hinnete kaalutud keskmine.

9. VORMIÕPETUS

Mooduli maht 5 õn

9.1. EESMÄRK: Vormiõpetuse mooduli õpetamisega taotletakse, et arendab kolmemõõtmelist ruumilise mõtlemise võimet, treenib nägemismälu, jäljendamisoskust ja loovust klassikalise skulptuuriõpetuse ning erinevate vormi- ja ruumiprojektide baasil. Vormiõpetuse moodul toetab sikuäärse abstraherimise ja stiliseerimise võime ja laadi väljakujunemist. Õppija arendab iseseisvat, originaalset ja sõltumatut lähenemist ning mõttelaadi nii idee/kontseptsiooni kui selle teostuse tasandil. Omandatakse peamised algoskused vormide loomise ja nendega töötamise alal.

9.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS:

Puuduvad

9.3. ÕPPESISU: Ruumiliste kompositsioonide ja installatsioonide loomine erinevatest materjalidest. Kipsist näidiste ja natuuri järgi modelleerimine. Omandatakse praktilised oskused skulptuuri loomisel.

Juhendatavad tunnid toimuvad vastavalt teemadele teoreetilis-praktilistena, kus modelleeritakse õpetaja juhendamisel.

9.3.1. I tsükkel I sem, 1 õn

9.3.1.1. ÕPPESISU: Skulptuuri elementaarsete oskuste omandamine. Skulptuuri jaoks karkassi valmistamine. Skulptuuri ülesehitamine savist ja vormi viimistlemine kipsnäidiste järgi. Kolmemõõtmeline vorm ja süntees: ümarplastika ja reljeef.

Inimkeha detailide modelleerimine kipsmudeli järgi.

9.3.1.2. ÕPITULEMUS: Omandatakse töövõtted ja oskused saviga modelleerimise kipsnäidiste järgi. Tutvutakse kipsivaluga.

9.3.2. II tsükkel II sem, 1 õn

9.3.2.1. ÕPPESISU:

Jalg/käsi naturist või mudeli järgi. Proportsioon. Anatoomia. Antiikpea/Autoportree reljeef. Portree/Antiikpea.

9.3.2.2. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu on omandanud praktilised oskused modelleerimiseks kipsist näidete ja natuuri põhjal, süvendanud teadmisi inimpea anatoomiast, omandanud oskused vormilis-mahuliste kompositsioonide teostamiseks.

9.3.3. III tsükkel, III sem 1 õn

9.3.3.1. ÕPPESISU:

Dekoratiivne skulptuur vaba materjaliga. Kipsivalu. Suurendamine/vähendamine. Vormiharmonia. Kohaspetsiifiline installatsioon. Vabaplastika

9.3.3.2. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu on teinud kipsivalu, suudab hinnata erinevate vormide sobivust kipsivaluks, oskab vormi proportsionaalselt suurendada ja vähendada, on teinud stiliseeritud dekoratiivset skulptuuri.

9.3.4. IV tsükkel, IV sem, 1õn

9.3.4.1. ÕPPESISU:

Pabervormid. Pinnalaotused ja vormid. Geomeetrilised kujundid. Stiliseerimine. Ruumi-installatsioon.

9.3.4.2. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu on tundma õppinud paberi kui materjali võimalusi ning tehnikaid erikujuliste vormide loomisel. Õppija suudab kavandada etteantud teemal ruumilise kujundi/kompositsiooni, valmistada selle paberist esiteks pinnalaotusena ja seejärel valmis kolmemõõtmelise kujundi või kompositsiooni.

9.3.5. V tsükkel, V sem, 1 õn

9.3.5.1. ÕPPESISU:

Vorm ruumis, ruum vormis. Vormi ja ruumi omavahelised suhted. Kontrastid, tasakaal.

9.3.5.2. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu on praktiseerinud ja suudab töötada kolmemõõtmeliste vormidega, komponeerides nendega piiratud suurusega ruumi ning samuti eksponeerida kolmemõõtmelist teost vabas õhus.

9.4. ÕPITULEMUSED:

Mooduli läbinu:

- on omandanud klassikalise skulptuuri baasteadmised ja manuaalsed oskused: harmoonilise skulpturaalse vormi ja anatoomiliste proportsioonide nägemise ning jäljendamise oskus. Valdab elementaarsel tasemel materjali- ja tehnoloogiaõpetust
- on teinud kipsivalu
- on arendanud individuaalset stiliseerimisoskust ja käekirja.
- tunneb ja mõistab tänapäevast kunstikeelt ning skulptuuri mõisteid (*ready-made*, installatsioon, *land-art*, jne) ning oskab neid rakendada.
- Suudab end ruumilistes ja vormilistes kategooriates väljendada, kasutades erinevaid materjale ja keskkondi
- on valmis igapäevases erialases töös kasutama vormi, lihtsamaid skulptuuritehnikaid,
- suudab end väljendada ruumi- ja keskkonnakunsti kategooriates.

HINDAMINE: Vormiõpetuse tsüklite vaheetappe hinnatakse hindamisel või vahehindamisel. Protsessi hindab vastava tsükli õpetaja. Tsükli tulemust hindab hindamiskomisjon vähemalt 1x semestris. Hinnatavate tööde arv ja liik määratakse igas tsükli eraldi lähtuvalt käsitletavast teemast.

9.5. MOODULI HINDAMINE:

Mooduli lõppindeks on tsüklite hinnete kaalutud keskmine.

10. ÜLDKOMPOSITSIION

Mooduli maht 3 õn

10.1. EESMÄRK: Üldkompositsiooni mooduli õpetamisega taotletakse, et õppija omandab kunstilise ja väljendusliku vormisüsteemi, mis võimaldab analüüsida joonte, pindade, mahtude ja värvide esteetilist organiseerimist tasapinnalises ja mahulises keskkonnas ning seda praktiliselt teostada.

10.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

10.3. ÕPPESISU: Üldkompositsiooni moodul käsitleb põhilisi kompositsiooni-mõisteid ja õpetab erinevate kompositsioonivõtete kasutamist püstitatud loominguliste eesmärkide saavutamiseks. Õppijale antakse ülevaade kompositsiooniteooriast, sellega seonduvatest mõistetest ja terminitest. Praktiliste ülesannete kaudu õpetatakse teoreetilisi teadmisi rakendama.

10.3.1. I tsükkel

KOMPOSITSIIONIÕPETUSE ÜLDMÕISTED. STAATIKA JA DÜNAAMIKA. RÜTM JA ORNAMENT. I semester; 1 õn

10.3.1.1. EESMÄRK: Tsükli õpetamisega taotletakse, et õppija saab ülevaate kompositsiooniõpetuses käsitletavaist teemadest ja mõistetest. Eesmärgiks on õppijapoolne kompositsiooni põhimõistete omandamine ja nende rakendama õppimine tasapinnal. Ülesannete abil õpitakse rütmi ja ornamendi mõistist ning liike.

10.3.1.2. ÕPPESISU: Tutvutakse olulisemate terminite ja kompositsiooniteooria alustega.

Ülesannete teemad: staatika, dünaamika, staatika ja dünaamika piiratud pinnal, staatika ja dünaamika piiramata pinnal, staatika ja dünaamika väljendamine joonte ja pindade abil.

Rütmiprobleemide analüüsimine ja lahendamine elementide ridade, piiratud ja piiramata pindade kasutamisel.

Erinevate rütmide komponeerimine, ornamendi rütmistamine, ribaornament, rütm ja ornament piiratud ja piiramata pinnal

10.3.1.3. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu tunneb kompositsiooni olulisemaid mõisteid, oskab väljendada staatikat ja dünaamikat joonte ja pindade abil tasapinnal ning erinevates tasapinnalistes ülesannetes kasutada rütmi ja ornamenti.

10.3.2. II tsükkel

SÜMMEETRIA JA ASÜMMEETRIA. TASAKAAL – II semester, 1 õn

10.3.2.1. EESMÄRK: Tsükli õpetamisega taotletakse, et õppija saab ülevaade sümmeetría mõistest ning liikidest. Õppida tundma kompositsiooni tasakaalu ja tasakaalustamise erinevaid võimalusi.

10.3.2.2. ÕPPESISU: Tutvutakse sümmeetria mõistete ja liikidega. Uuritakse ja õpitakse kasutama sümmeetria erinevaid võimalusi. Õpitakse kompositsiooni tasakaalustama.

Ülesannete teemad: inimene kui sümmeetriline olevus, aktsent ja taust, tihedus – hõredus, aktsent ja vaba pind, tihedus ja hõredus, kadreerimine, faktuurid

10.3.2.3. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu tunneb sümmeetriat ja oskab luua ning tasakaalustada erinevaid kompositsioone.

10.3.3. III tsükkel – RUUM – III semester; 1 õn

10.3.3.1. EESMÄRK: Kompositsiooni põhimõistete rakendamine kolmemõõtmelises keskkonnas, erinevate mahuliste objektide koondamine kompositsiooniliseks tervikuks. Abstraktsete väljendusvahendite tunnetamine. Ruumilise mõtlemise arendamine.

10.3.3.2. ÕPPESISU: Tsükli õpetamisega taotletakse, et kahemõõtmelise kompositsiooni viimine tasapinnalt ruumi. Eelmistes tsüklites omandatud mõistete ja ruumi koosmõju uurimine.

Ülesannete teemad: rütm ruumis, värv ruumis, objekt ruumis (must-valgena, värvilisena), ruumi mõju funktsioon, avatud ruum, suletud ruum, tasapinna tõusmine ruumi.

10.3.3.3. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu tunneb ja oskab analüüsida kompositsiooni probleeme ruumis ning on valmis õpitud rakendama erialaste ja loominguliste ülesannete lahendamisel.

10.4. ÕPITULEMUSED: Üldkompositsiooni kursusel omandatu on baasoskus edukaks ülesannete lahendamiseks kõigis kunsti- ja erialaainetes, samuti erialaliste loominguliste ülesannete, kavandite ja projektide teostamisel. Kursuse läbinu on pädev analüüsima kunstiteose kompositsiooni ja kasutama õpitud kompositsioonivõtteid oma ideede väljendamisel loomingulises töös.

HINDAMINE: Üldkompositsiooni tsüklite vaheetappe hinnatakse hindamisel või vahehindamisel. Protsessi hindab vastava tsükli õpetaja. Tulemust hindab hindamiskomisjon. Hindamise aluseks on harjutusülesannete tulemused ning tunnis ja iseseisvalt valminud tööd, millede arv ja liik määratakse igas tsüklis eraldi lähtuvalt käsitletavast teemast.

Iga tsükli tulemust hindab vähemalt 1x semestris vastava tsükli õpetaja.

10.5. MOODULI HINDAMINE. Mooduli koondhinne kujuneb mooduli tsüklite tulemuste kaalutud keskmise põhjal.

11. KIRJAÕPETUS JA KALLIGRAAFIA

Mooduli maht: 2 õn

11.1. EESMÄRK: Mooduli õpetamisega taotletakse, et õppija saab ülevaate kirja kujunemisest ja ajaloo ning harjutusülesannete läbitöötamise ja teostamise kaudu omandab teoreetilised ja praktilised teadmised kalligraafiast.

11.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

11.3. ÕPPESISU: Tutvutakse kirja ajaloo ja ainesisese mõistestikuga. Harjutusülesannete teostamise käigus tutvutakse teoreetiliselt ja praktiliselt olulisemate kirjatüüpide ja –stiilidega; õpitakse neid kasutama erialastel ja loomingulistel eesmärkidel.

11.3.1. - I tsükkel

SISSEJUHATUS. KONSTRUEERITUD KIRJAD, 1 õn

11.3.1.1. EESMÄRK: Saada ülevaade kirjakunsti ajaloost. Õppida konstrueerima erinevate kirjastiilide tähestikke.

11.3.1.2. ÕPPESISU: Tutvutakse erinevate kirjatüüpide ja nende ülesehitusega. Omandatakse tähestiku konstrueerimise põhimõtted ja konstrueeritakse erinevate tähtsamate kirjastiilide tähestikke.

Teemad ja mõisted: plokk-kiri, antiikva, erinevad ehiskirjad traditsioonilises ja vabas materjalis.

11.3.1.3. ÕPITULEMUSED: Tsükli läbinu

- tunneb kirja kujunemise ajalugu,
- orienteerub erinevates kirja stiilides ja tüüpides
- oskab kasutada erinevaid konstrueeritud kirjastiile
- on pädev analüüsima konstrueeritud kirjade kasutamist.

11.3.2. II tsükkel

SULEKIRJAD, KALLIGRAAFIA; 1 õn

11.3.2.1. EESMÄRK: Õppida tundma erinevate sulekirjade olemust ja omandada töövõtted nende loomiseks. Õppida omavahel kombineerima erinevaid kirjastiile ja –tüüpe, lahendades loomingulisi ülesandeid.

11.3.2.2. ÕPPESISU: Tutvutakse erinevate sulekirjade ja nende kasutamise võimalustega. Tutvutakse töövahenditega. Omandatakse sulekirja tegemiseks vajalikud töövõtted ja arendatakse vilumust. Õpitakse looma kirjakoostitsemise ja kujundama seda vastavalt ülesandepüstitusele ja eesmärgile.

11.3.2.3. ÕPITULEMUS: Tsükli läbinu oskab:

- kasutada erinevaid sulekirju

- analüüsida nende rakendusala
- luua ja kasutada kirja võimalusi erinevate loominguliste ülesannete lahendamisel
- valida eesmärgile vastavat kirjastiili ja kirja eesmärgile vastavalt praktiliselt kasutada.

11.4. KIRJANDUS JA METOODILINE MATERJAL:

Kirjakunsti ajalugu:

Georges Jean Writing, *The Story of Alphapets and Scripts* London, 1994.

Steven Heller & Seyour Chwast, *Graphic Style from Victorian to Post-Modern* London, 1988.

Albert Kapr, *Schriftkunst* Dresden, 1971.

Horst Kunze, *Das Große Buch vom Buch* Berlin, 1983.

Villu Toots, *Tänapäeva kiri* Tallinn, 1956.

Õpikud:

David Harris, *The Art of Calligraphy* London-New York- Stuttgart, 1995.

Susan Hufton, *Calligraphy Project Book* London, 1995.

Paul Luhtein, *Laisulega kirjutatud alfabeete* Tallinn, 1977.

Judy Martin, *The Complete Guide to Calligraphy* London, 1984/96.

Judy Martin & Miriam Stribley, *Calligraphy* London, 1994.

Villu Toots, *Laisulekirjad* Tallinn, 1968.

Villu Toots, *Grotesk ehk plokk-kiri* Tallinn, 1972.

Villu Toots, *300 burtu veidi* Riga, 1960.

Eleanor Winters, *Mastering Copperplate Calligraphy* New York, 1989/94.

Tüpograafilised kirjad:

Helmuth Baur & Christian Pfeiffer-Betli, *270 Schriften* München, 1974/81.

Oldrich Hlavsa, Karel Wick, *Typographia Praha*, 1976.

Oldrich Hlavsa, Karel Wick, *Typographia 2 Praha*, 1981.

Albert Kapr, Walter Schiller, *Gestalt und Funktion der Typografie* Leipzig, 1983.

Erhardt D. Stiebner & Helmut Huber, *Alphabete* München, 1984, 87.

Erhardt D. Stiebner & Dieter Urban, *Initialen + Bildbuchstaben* München, 1983/89.

Kalligraafia, raamatukujundus, auaadress, eksliibris:

Calligraphers Engagement Calendar *Quotes from Shakespeare* New York, 1979.

Albert Kapr, *Kalligrafische Expressionen* Leipzig, 1988.

Rein Loodus, *Ars libri* Tallinn, 1977.

Rein Loodus, Paul Luhtein ja tema looming Tallinn, 1980.

Villu Toots, *Kalligraafilisi etüüde* Tallinn, 1976.

Villu Toots, *Sule ja pintsli duett* Tallinn, 1985.

Villu Toots, *Paraaf Kalligraafiat aastaist 1951 –1987* Tallinn, 1987.

Villu Toots, *Calligraphical Spirals* Göteborg-Tampere, 1989.

Kataloogid:

Eesti graafiline disain Tallinn, 1997.

Kataloog ERKIDISAIN – FIRMAGRAAFIKA Tallinn, 1985.

Illustraatorite käekirjad '96 Tallinn, 1996.

Kiri kui kunst Villu Tootsi koolkonna kunstnike tööde näitus Tartu-Tallinn, 1981.

Scripta manent Kõitekunsti ja kalligraafia näituse kataloog Tallinn, 1995.

11.5. ÕPITULEMUSED

Mooduli läbinu:

- omab ülevaadet kirja kujunemise ajaloost
- tunneb erinevaid kirjastiile
- suudab neid teostada ja praktiliselt kasutada.

11.6. MOODULI HINDAMINE: mooduli hinne moodustub tsüklite hinnete kaalutud keskmisest.

12. TÜPOGRAAFIA

Mooduli maht: 3 õn, 3 tsüklit

12.1. EESMÄRK: Tüpoograafia mooduli õpetamisega taotletakse, et õppija saab ülevaate kirjakunsti arengust ja tehnoloogiast ning õpib ära tundma ja kasutama erinevaid tüpoograafilisi ning kujundusstiile.

12.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: Puuduvad

12.3. ÕPPEISISU

12.3.1. I tsükkel, II sem, 1 õn

12.3.1.1. ÕPPEISISU: Kirja tekkimise ajalugu ja evolutsioon. Õpitakse eristama kaasaegse kirjakaasutuse peamisi suundi.

Teemad: Kirja tekkimine. Foiniikia, Sumer. Egiptus. Hiina, Kreeka. Rooma. Saksamaa. Renessans kirjas.

Kirjamärkide evolutsioon. Infokiri ja kunstiline kiri. Tänapäeva meistrid ja ideoloogiad.

12.3.2. II tsükkel, III sem 1 õn

12.3.2.1. ÕPPEISISU: Tutvustatakse tehnoloogia mõju kirjale ja kirjasõnale, õppija saab ülevaate tehnoloogilise protsessi arengust alates käsikirjadest ja käsilaost kuni foto ja digitaalse kirjaloomeeni.

Teemad: Digitaaltüpoograafia alused, kirjagarnituuride kujundus. Digitaalse kirjakujuanduse loominguulised ja funktsionaalsed lähtekohad. Visuaalse info elektrooniline edastamine: illustratiivsel, hierarhilisel ja kvantitatiivsel kujul. Info selektsioon; struktuuri komponendid. Objektide analüüs ja süntees. Kompositsiooni kontseptsioon. Väljendusvahendi valik ja kriteeriumid sõltuvalt kujundusstiilist ja väljundist.

12.3.3. III tsükkel, IV sem, 1õn

12.3.3.1. ÕPPEISISU:

Õppija saab teadmised kineetilise tüpoograafia kujunemisest ja toimimise põhimõtetest.

Õppitakse looma ja üles ehitama lihtsamaid liikuvat tekstiga kirjakoostisioone.

Teemad: Staatilise ja kineetilise tüpoograafia sarnasused ja erinevused. Kineetilise tüpoograafia kasutusala, tajusühholoogilised eripärad. Animatsiooni põhimõtted ja nende rakendamine liikuvat kirja loomisel. Kinetic Typography Engine ja selle kasutamine, iseseisvate ülesannete teostamine. Alternatiivsete tarkvaralahenduste kasutamine loodavat kineetilise teksti eripäradest lähtuvalt.

12.4. ÕPITULEMUSED:

Mooduli läbinu teab ja tunneb:

- Kirja tekkimise ja kujunemise ajalugu

- Kirja evolutsiooni peamisi sõlmpunkte
- Digitaalse tüpograafia põhimõisteid ja eripära
- Kineetilise tüpograafia toimimise ja loomise põhimõtteid.

oskab:

- Ära tunda ja eristada ajaloolise ja kaasaegse kirjakasutuse tähtsamaid stiile ja suundi
- Luua kirjagarnituuri või tüpograafilist kujundust vastavalt etteantud stiilile
- Kasutada tüpograafia visuaalseid infoedastusvõimalusi
- Selekteerida ja edastada infot, kasutades selleks digitaalse ning kineetilise tüpograafia vahendeid ja väljendusvõimalusi.

Iga tsükli tulemust hindab vähemalt 1x semestris vastava tsükli õpetaja koostöös hindamiskomisjoniga.

12.5. MOODULI HINDAMINE: Mooduli koondhinne kujuneb mooduli tsüklite tulemuste kaalutud keskmise põhjal.

13. RAHVAKUNSTI ALUSED

Õppeaine maht: 1 õn

13.1. EESMÄRK: Rahvakunsti aluste õpetamisega taotletakse õppijale eesti ja teiste soomeugri ning lähemate naaberrahvaste rahvakunsti, dekoratiivkunsti ja interjööri erinevatest valdkondadest algteadmiste andmist.

13.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: Puuduvad

13.3. ÕPPESISU: Rahvakunsti mõiste, aines ja piirid. Muuseumi kogudega tutvumise põhjal täiendatakse ja täpsustatakse stilistikamoodulis omandatud teadmisi. Tutvutakse arhitektuuri, elamusisustuse, tarbevara ja tööriistadega. Vaadeldakse ornamentide, märkide ja sümbolite kasutamist rahvakunstipärandil. Tutvutakse muuseumitöö eripära ja nõuetega, saadakse praktilisi kogemusi kunstnikutööst muuseumis. 2/3 õppemahust toimub muuseumipraktikana ERMis.

13.4. ÕPITULEMUSED: Õppeaine läbinu:

- orienteerub eesti rahvakunsti ja rahvaloomingu erinevates aspektides
- tunneb muuseumitöö eripära ja nõudeid
- oskab eristada rahvakunstiesemetel kasutatud ornamentikat ja märke ning sümboleid, teab nende kujunemise ja kasutamise põhimõtteid
- teab interjöörikujuanduse ja ruumiplaneeringu põhimõtteid 18.-20. saj Eesti taluarhitektuuris
- on välja kujundanud eeldused eesti rahvakunsti loovaks arendamiseks nüüdisaegses keskkonnas

13.5. MOODULI HINDAMINE:

Hinnatakse muuseumipraktika käigus tehtud praktilisi töid (fondides ja kogudes leiduvate esemete dokumenteerimiseks tehtavad joonistused ja toimingud). Samuti toimub kontrolltöö õpitud mõistete tundmise hindamiseks. Mooduli hinne kujuneb õppeaines saadud hinnete kaalutud keskmise alusel.

13.6. KIRJANDUS:

Eesti rahvakultuur. 1998. Tallinn.

Eesti Rahva Muuseumi aastaraamatud.

Eesti rahvarõivad 19. sajandist ja 20. sajandi algult. 1957. Tallinn.

Esivanemate varandus. Rahvateaduslik teatmik. 1993. Tartu.

Habicht, T. 1977. Rahvapärane arhitektuur. Tallinn.

Kadak, T. 1936. Eesti rahvakunst. Tartu.

Kirme, K. 1986 Eesti sõled. Tallinn.

Kurrik, K. 1983 Eesti rahvarõivad. Tartu.

Liungman, C. G 1991. Dictionary of Symbols. New York, London.

Manninen, I. 1929. Soome sugu rahvaste etnograafia. Tartu.

Manninen, I 1925 Etnograafiline sõnastik. Tartu.

Moora, A. 1985 Ajaloolis-etnograafilistest valdkondadest Eestis.

Neggo, H. 1918. Eesti rahvakunst. Tartu.

- Rahvateaduslike kogude juht. Tartu.
- Tihase, K. 1974. Eesti talurahva arhitektuur. Tallinn.
- Viires, A. 2006. Eesti rahvapärane puutööndus. Ilo
- Viires, A. 2004. Vana Eesti rahvaelu. Ilo. (2 kd.)
- Viires, A 1975 Puud ja inimesed. Tallinn.
- Vunder, E. 1992. Eesti rahvapärane taimornament tikandis. Tallinn.
- Voolmaa, A. Kaarma, M. 1981. Eesti rahvarõivad. Tallinn.
- Võti, T. 1986. Eesti õllekannud. Tallinn.
- Võti, T. 1984. Talutoa sisustus. Tallinn.
- Üprus, Ü. 1980 Eesti rahvakunst. In.:Eesti kunsti ajalugu. I. 1 kd. Tallinn.
- .

14. GRAAFIKA

Mooduli maht: 2 õn

14.1. EESMÄRK: Õpetusega taotletakse, et õppija saab ülevaate graafika valdkonna teooriast, terminitest ja tehnikatest. Õppija saab praktilise kogemuse erinevates estampgraafika tehnikates.

14.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

14.3. ÕPPESISU

14.3.1. I tsükel

SERIGRAAFIA, ühevärvitrukk, II sem, 1 õn

14.3.1.1. ÕPPESISU: Serigraafia ja ühevärvitruki tehnika teostamiseks vajalikud oskused ja vilumused: trükiettevalmistuses, kavandamine, tööde teostamine või vormistamine.

Teemad: serigraafia võimalused ja tehnikad, trükiettevalmistustööd, ühevärvitrukk. Juhendatavad tunnid toimuvad vastavalt ülesandele teoreetiliste ja teoreetilis-praktilistena

14.3.1.2. ÕPITULEMUSED: Tsükli läbinu teab ja tunneb:

- serigraafias kui tehnika eripärasid ja töövõtteid

oskab:

- teha trükiettevalmistustöid,
- teostada kavandeid lihtsamaid tehnikaid kasutades.

Hindamiseks valmivad praktilised siiditrukitehnikas dekoreeritud esemed: kandekott, T-särk vm ese vastavalt püstitatud ülesandele.

14.3.1.3. KASUTATAV KIRJANDUS JA METOODILINE MATERJAL:

1. "Eesti graafiline disain", Tallinn 1997
2. S. Heller, S. Chwast "Graphic Styles", Harry N. Abrams Inc. New York 1988
3. TK ja TTK metoodiline fond

14.3.2. II tsükel

GRAAFIKAVALDKONNA TEOORIA ja PRAKTIKA 1 õn

14.3.2.1. ÕPPESISU:

GRAAFIKAVALDKONNA TEOORIA

Loengute ja arutelude käigus saadakse ülevaade graafika tehnikatest ja ajaloost. Tutvutakse muuseumide ja fondide kogudega. Iseseisvalt töötatakse läbi graafikaalast kirjandust.

Valmistatakse iseseisvaks graafika-alaseks tööks.

Teemad: sissejuhatus, terminoloogia, tehnikate ajalooline kujunemine, graafika tehnikad ja kasutamine.

PRAKTILINE GRAAFIKA TEHNIKATE KÄSITLUS

Praktilise töö käigus viiakse joonistusi või muid eelnevalt valminud töid graafika tehnikatesse. Töödeldakse ja parandatakse kavandeid, valmistatakse ette plaadid, trükitakse ja vormistatakse tööd.

Teemad: kõrgtrükitehnikad, sügavtrükitehnikad, lametrükitehnikad, fotomenetlused ja eritehnikad.

14.3.2.2. ÕPITULEMUSED:

Tsükli läbinu tunneb:

- graafika terminoloogiat,
- valdkonna ajalugu
- graafika tehnikaid teoreetiliselt
- suudab ära tunda erinevates tehnikates teostatud töid
- praktiliste töödega alustamiseks vajalikke teoreetilisi aluseid.

oskab:

- kasutada erinevaid graafika tehnikaid loominguliste eesmärkide saavutamiseks.

Teooriaosa käsitlemine lõpeb hindelise kontrolltööga. Praktilise osa käigus valmib graafiline leht, mis kavandatakse, valmistatakse ette trükkimiseks, trükitakse ja vormistatakse.

14.4. MOODULI HINDAMINE: Mooduli hinne arvutatakse tsüklite hinnete kaalutud keskmisena.

15. TRÜKIGRAAFIKA

Mooduli maht: 7 õn

Õppeained:

Vektorgraafika 2 õn

Pikselgraafika 1,5 õn

Infograafika 1 õn

Trükiettevalmistus ja värvihaldus 1,5

Küljendamine 1 õn

15.1. EESMÄRK: Õpetusega taotletakse, et trükigraafika mooduli läbinu teab:

- erinevusi vektor- ja rastergraafika vahel,
- resolutsiooni ja rastritiheduse olemust ja mõistet
- kujundusgraafikas peamiselt kasutatavaid failiformaate ja nende kasutamist kujundustöös ning nende eripärasid
- erinevaid kujundusgraafikas ja fototöötlusel kasutatavaid värvisüsteeme (RGB, CMYK, LAB, HSB, Pantone) ja oskab neid kasutada
- erinevate kujundusgraafika programmide kasutusvõimalusi ja funktsioone
- trükiettevalmistuse ja värvihalduse tööpõhimõtteid
- trükitoöstuse töövoogu ülesehitust

oskab:

- komplekselt planeerida oma tööd ja jagada tööetappe erinevate programmide vahel tööetapi eesmärgist lähtuvalt
- kasutada vektor- ja rastergraafika programmide töövahendeid
- kasutada küljendusprogrammi
- töötada erinevate failiformaatidega
- kasutada värvihalduseks vajalikke töövahendeid
- planeerida ja teostada erialast projekti trükinouetest lähtuvalt
- teostada korrektset trükiettevalmistust ja komponeerida faili trükiliigist lähtuvalt
- teha kasutuseesmärgile vastavat korrektset pdf-faili
- kasutada trükiettevalmistuse kontrolliks pdfi analüüsimise programmi
- muuta pdfi või selles sisalduvate objektide parameetreid vastavalt vajadusele.

15.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

15.3. ÕPPESISU

15.3.1. Vektorgraafika 2 õn, II sem

15.3.1.1. I tsükkel

Teemad: Kujundusgraafika olemus, arvutigraafika liigid. Programmi Adobe Illustraator töövahendid ja parameetrid. Kujundite loomine ja värvimine. Joone paksuste ja struktuuri muutmine, bitmapkujutise ülejoonistamine. Joendamiste ja korduste loomine pindade tekitamiseks, kujundite kombineerimine (Pathfinder, Align). Skaneerimine ja salvestamine. Pikselgraafika kasutamine abivahendina vektorgraafilise kujutise loomisel.

Ülesanded: bordüüride ja piiramata pindade konstrueerimine erinevat tüüpi joontest, erinevatest geomeetrisestest kujunditest. Portree kujundamine a) ringidega b) suletud vabakäeliste kujunditega c) vabalt valitud programmisisestest vahenditega.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde ja teooriat käsitleva kontrolltöö hinnete kaalutud keskmisest.

15.3.1.2. II tsükkel, III sem

Teemad: Tähe ja sõna kujundamine, teksti vormindamine erinevate tehniliste lahenduste abil. Kujundite loomine, kujundamine, stiliseerimine. Erinevad värvisüsteemid. Erinevad pindade ja struktuuride loomise võtted. Efektid. Filtrid. Töötamine layeritega. Töötamine läbipaistvusega. Kujundite automatiseeritud kasutamine. Tööriistade seadete muutmine, süvendatud tutvumine programmi võimalustega ja nende kasutamine etteantud loovülesannete lahendamisel.

Ülesanded: erinevat laadi illustratsioonide loomine vektorgraafika progemmi kasutades. Teemad ja täpne ülesannete arv/sisu lepitakse kokku tsükli alguses. Tsükli lõppedes toimub kontrolltöö.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde ja teooriat käsitleva kontrolltöö hinnete kaalutud keskmisest.

15.3.2. Pikselgraafika 1,5 õn IV sem

Teemad: Pikselgraafika olemus. Värvisüsteemid (RGB ja CMYK). Resolutsiooni mõiste ja erinevad pilditihedused. Erinevatele väljunditele (veeb ja trükk) loodava bitmapgraafika võrdlemine ja tööprotsesside erinevuste analüüs. Adobe Photoshop. Failiformaadid. Digipiltide allalaadimine, salvestamine. Retušeerimine ja värvikorrektsioon. Layerid ja läbipaistvus. Selekteerimine, objektide väljalõikamine, kollaaž. *Path*. Alfa-kanalid. *Monotone*, *Duotone*. Filtrid ja efektid. Tüpoograafia vahendid Photoshopis. Pindade ja struktuuride loomine.

Tsükli hinde saamiseks tehakse kontrolltöö, mis võimaldab hinnata tarkvara valdamise oskusi (iseseisev töö etteantud teemal ja ühe Photoshopis tehtud töö tehniline analüüs) ja tunniülesannete kaalutud keskmine.

15.3.3. Infograafika 1 õn IV sem

Teemad: Inimese reageerimine visuaalsetele stiimulitele. Ülevaade erinevatest märksüsteemidest. Tutvumine informatsioonikujunduse alustega. Elukeskkonnas edastavad mitmesuguse iseloomuga sõnumid: juhatavad, hoiatavad, reklaamivad, identifitseerivad. Infoedastusvahendite materjalid ja alused. Sündmuste ja situatsioonide visuaalne esitamine erinevatel eesmärkidel. Infograafika objektide kujundamise kriteeriumid: loetavus, pilkupüüdvus, sobivus keskkonda, visuaalne ja esteetiline mõju, sõnumi edastamise eesmärgipärasus jms. Enimesinevaid situatsioonid infograafika alal. Levinumad infograafika kasutusvaldkonnad: graafik, joonis, kaart, skeem, infoviit või –plakat ja nende sari, erinevad reklaamobjektid.

Praktilised tööd: vektor- ja rastergraafika ühendamine infograafika alaste temaatiliste ülesannete lahendamisel. Ülesannete arv ja sisu määratakse kindlaks tsükli alguses.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde ja teooriat käsitleva kontrolltöö hinnete kaalutud keskmisest.

15.3.4. Trükiettevalmistus ja värvihaldus 1,5 õn, V ja VI sem

Õppetunnid ja praktiline töö 1 õn

Teemad:

Tehnoloogia mõju kirjasõnale. Ajalooline areng käsikirjadest ja käsilaost foto ja digitaalse kirjaloome ni. Trükikoja töövoog.

Värvisüsteemid.

Valguse füüsikalised omadused. Silma ehitus ja nägemisfüsioloogia alused.

Inimese värvuste tajumise võime. Absoluutne värviruum (XYZ, L*a*b*). Seadmest sõltuvad värviruumid RGB, CMYK, PMS. Värvuste mõõtmine, spektromeeter, värvitrukk ja värvilahutus.

Ülevaade trükiliikidest ja -tehnikatest.

Ofsettrükk. Ofsettrükimasina põhimõtteline ehitus, värvi ülekanndmine vormilt paberile. Ühe- ja mitmevärvitrukk. Täisvärv - värvikihi paksus, selle mõju trükisel, mõõtmine ja kontroll, densitomeeter. Raster - rasti kasutamise vajadus, liigid, iseloomustavad parameetrid, punkti kasv, selle mõju trükisel.

Muud trükiliigid: digitrukk, fleksotrukk, siiditrukk jm. Trükitehnilised võimalused.

Trükimaterjalid.

Paber, selle liigid, omadused, formaadid, sobivus erinevate trükitoodete valmistamiseks, omaduste sõltuvus keskkonnatingimustest. Trükivärvid ja nende omadused. Muud trükkimiseks kasutatavad materjalid.

Trükiettevalmistuse alused. Värvihalduse põhimõtted. Poognamontaaži olemus, trüki- ja järeltöötlusprotsessist tulenevad nõuded montaažile. Trükimärgid ja kontrollribad poognal, nende kasutamine trükiprotsessis. Trükimarkeeringu asetamine failis, nõuded, märgistusviisid. Proovitrukk ja selle võimalused. Trükiettevalmistuse seotus trükitehniliste parameetritega.

Järeltöötlus. Poognate järeltöötlus. Lakkimine, lakkide liigid. Lamineerimine.

Voltimine, soonimine, perforeerimine. Lõikamine. Stantsimine. Kõitmine. Poognate kokkuvõtmine. Traatimine. Liimköide. Raamatute kõitmine. Online-järeltöötlus rullofsettrükis.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde ja teooriat käsitleva kontrolltöö hinnete kaalutud keskmisest.

Trükikojapraktika 0,5 õn

Ekskursioonid erinevatesse trükikodadesse. Trükiettevalmistustööde jälgimine ja analüüs. Praktilised harjutused töökeskkonnas.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde ja teooriat käsitleva kontrolltöö hinnete kaalutud keskmisest.

15.3.5 Küljendamine 1 õn

Teemad: Info selektsioon; küljenduse struktuuri komponendid. Objektide analüüs ja süntees. Kompositsiooni kontseptsioon. Väljendusvahendite valik ja kriteeriumid sõltuvalt trükiviisist ja -tehnoogiast. Küljendusprojekti töövoog.

Küljendusprogrammides kasutatavad tekstid, pildid ja graafilised elemendid. Adobe InDesign. Trükise põhja lomine; Master Pages. Töö freimidega; teksti voolamine. Värvuste, gradatsioonide ja gradientide loomine ja rakendamine. Teksti import ja redigeerimine. Stiilid, veerud, read, tekst kontuuril. Töö kirjatüüpidega; lõikude seadmine. Graafika import ja

sideamine; lõikekontuurid; kataloogid. Joonistamine vahendiga Pen; võrgustiku seadmine, komposiitkontuurid. Keerukamad freimitehnikad. Värvuste seadmine (Color Management); profiilid. Trükise ettevalmistus trükkimiseks. Eksport PDF-i. PDF parameetrid.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde ja teooriat käsitleva kontrolltöö hinnete kaalutud keskmisest.

15.4. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED:

Trükigraafika mooduli läbinu

teab ja tunneb:

- kaasaegses kujunduskunstis kasutatavaid materjale, tehnoloogiaid ja võimalusi,
- Värvihalduse ja trükiettevalmistuse põhimõtteid
- erinevusi vektor- ja rastergraafika vahel,
- Adobe Photoshopi, Illustratori ja InDesigni põhilisi töövahendeid
- resolutsiooni ja rastritiheduse olemust ja mõistet
- kujundusgraafikas peamiselt kasutatavaid failiformaate ja nende funktsioone
- erinevaid kujundusgraafikas ja fototöötlustes kasutatavaid värvisüsteeme (RGB, CMYK, LAB, HSB, Pantone) ja oskab neid kasutada
- erinevate kujundusgraafika programmide kasutuavõimalusi ja funktsioone
- trükiettevalmistuse ja värvihalduse tööpõhimõtteid

oskab:

- kasutada graafika- ja küljendusprogrammide võimalusi
- kujundada tähemärki, sõnalogo
- vormindada teksti erinevaid tehnilisi lahendusi kasutades
- skaneerida, digifotosid alla laadida, retušeerida pilte
- muuta pildi mõõtmeid ning resolutsiooni,
- teha värvikorrektioone pildifailidele,
- luua ja stiliseerida kujundeid
- kasutada erinevaid pinna ja joone värvimise ning struktuuride loomise võtteid,
- komplekselt planeerida oma tööd ja jagada tööetappe erinevate programmide vahel tööetapi eesmärgist lähtuvalt,
- kasutada vektor- ja rastergraafika programmide töövahendeid,
- kasutada küljendusprogrammi,
- töötada erinevate failiformaatidega,
- kasutada värvihalduseks vajalikke töövahendeid,
- teostada korrektset trükiettevalmistust ja komponeerida faili trükiliigist lähtuvalt,
- teha kasutuseesmärgile vastavat korrektset pdf-faili,
- kasutada trükiettevalmistuse kontrolliks pdfi analüüsimise programmi,
- muuta pdfi või selles sisalduvate objektide parameetreid vastavalt vajadusele.

15.5. MOODULI HINNE

Mooduli hinne arvutatakse tsüklite hinnete kaalutud keskmisena.

16. ERIALAKOMPOSITSIOON

Mooduli maht: 8 õn

Tsükli arvu: 4

Õppeained:

Erialakompositsioon 5 õn,
erialakompositsiooni arvutipraktika 3 õn.

16.1. ERIALAKOMPOSITSIOON, 5 õn, 10 tsükli

16.1.1. EESMÄRK:

Erialakompositsiooni õpetamisega taotletakse, et õppija õpib erialaste ülesannete lahendamisel komplekselt rakendama erinevates õppeainetes omandatud teadmisi ja oskusi. Töötatakse ideede loova arendamise protsessiga kavandamisest tervikliku läbitöötatud lahenduseni erinevate meetodite ja tehniliste vahendite abil. Õpetatakse tehniliste, ajaliste ja vahenditest sõltuvate piiride. Keskendutakse kujundusgraafiku töös vajalike isikuomaduste ja oskuste – loovuse, avatuse, täpsuse, meeskonnatöö oskuse, visuaalse ja verbaalse väljendusoskuse – arendamisele.

16.1.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS: puuduvad

16.1.3. ÕPPESISU

16.1.3.1. I tsükkel – STILISEERIMINE, 1 õn

Erinevate üldistavate kujutamisevõtete omandamine, manuaalsete oskuste kujundamine, isikupärase vaatenurga leidmine täpselt piiritletud ülesandepüstituse puhul.

Teemad:

- detailitähne joonistus
- pinnaline must-valge stilisatsioon
- pinnaline värviline stilisatsioon
- stilisatsioon halltoonides
- minimalistlik stilisatsioon
- struktuurianalüüs
- värvianalüüs
- meeleolu
- deformatsioon

Õpitulemused:

Õpilane oskab:

- stiliseerida ja üldistada erinevaid kujundeid
- oma stiliseerimisoskust arendada.

teab:

- kuidas stiliseeritud kujundeid kasutada.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde hinnete kaalutud keskmisest.

16.1.3.1.2. II tsükkel – ILLUSTRATSIOON – 2 õn

Erinevate tehnikate (akvarell, tempera, värvipliiats jne.) võimaluste katsetamine ja kasutamine, stiili ja kujutamisevõtete valik suure ja väikese formaadi puhul. Illustreerimine vastavalt püstitatud teemadele ja ülesannetele.

Teemad:

I teema - SELGITAVAD JOONISED - 1 õn

Selgitav joonis (näit. lõige, koostejoonis, struktuuri analüüs) populaarteaduslikus väljaandes, lasteraamatus, ulmetemaatikas; vähemalt kolm erinevat tehnikat; üks ülesannetest suurel formaadil. Praktiliselt teostatakse 3 ülesannet.

II teema - SÜŽEELINE ILLUSTRATSIOON - 0,5 õn

Süželine illustratsioon, tegelaskuju(de) loomine (2-3 erinevat karakterit).

Arvutipraktika raames süvenetakse tarkvara kasutamise võimalustesse illustratsiooni loomisel. Praktiliselt teostatakse 3 ülesannet.

III teema - EKSPERIMENTAALNE PILDIRAAMAT/KOOMIKS - 0,5 AP.

Erialakompositsioon ülesandena loodud pildimaterjal vormistatakse arvutipraktika raames raamatuks, voldikuks vms, trükitakse välja ja monteeritakse. Praktiliselt teostatakse 1 ülesanne.

Õpitulemus: Tsükli läbinu oskab:

- analüüsida ülesannet
- luua visuaalset tervikut illustratsioonide abil
- valida eesmärgile vastavaid kujundusvõtteid ja -tehnikaid.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde hinnete kaalutud keskmisest.

16.1.3.1.3. III tsükkel – PAKEND - 1 õn

Teemad:

Esteetilise pakendi loomine lähtuvalt sisu ja materjali omapärasest ja otstarbest, dekoori sidumine materjali ja vormiga. Pakend kui informatsiooni kandja, idee väljendaja, elustiili osa, uudse lahenduse loomise võimalus. Teostatakse 3-5 erinevat tüüpi pakendit. Kavandite viimistlemine ja väljatrükk arvutipraktikas.

Õpitulemus:

Tsükli läbinu oskab:

- töötada erinevate väikevormidega,
- luua dekoori kooskõlas vormiga,
- kasutada vastavalt eesmärgile erinevaid kujundusvõtteid,
- arvestada kujundusülesannete lahendamisel reklaamipsühholoogia põhimõtetega.

Tsükli hinne koosneb praktiliste tööde hinnete kaalutud keskmisest.

16.1.3.1.4. IV tsükkel – PLAKAT - 0,5 õn,

Teemad:

Plakatikujunduses lööva ja lihtsalt mõistetava kujundi loomine valitud teemal.

Ideekavandite loomine ja arendus vastavalt tsükli alguses seatud tingimustele, 3 – 5 erinevat lahendust. Tüpoграфия loomine ja kasutatud eritehnikate digitaliseerimine. Teostus

arvutiprogrammi abil. Väljatrükk. Kavandite esitamine originaalsuuruses, rakendades võimalikult mitmekesiselt kõiki eelnevalt omandatud tehnikaid. Teostatakse üks plakat.

Õpitulemus: Tsükli läbinu oskab:

- teema analüüsi tulemusena leida ja luua sobiva ideelise ja kujunduslahenduse
- teostada oma kavandeid originaalsuuruses ja sobivas tehnikas.

Tsükli hindeks on praktilise töö eest saadud hinne.

16.1.3.1.5. V tsükkel – MITMELEHEKÜLJELINE ERITRÜKIS 0,5 õn

Läbitöötatud ideekavandi põhjal teostatakse maketina üks trükis.

Teemad: Trükise struktuuri loomine, vormi ja mahtude kavandamine ning komponeerimine, kujundusskeemi (layout'i) loomine, värvivalik, materjalide valik, failina ja maketina (monteeritud väljatrükk) vormistatud trükis.

Õpitulemus: Tsükli läbinu oskab:

- kujundusalase probleemi lahendusena leida erinõudmistega trükisele sobiva ideelise ja kujunduslahenduse
- tehniliselt teostama oma kavandi kõik etapid
- valmistama originaalsuuruses ülesande püstitusele vastava korrektse ja õigete mõõtudega maketi.

Tsükli hinne koosneb praktilise töö käigus saadud hinnete ja valmis trükise kujunduse eest saadud hinnete kaalutud keskmisest.

16.1.4. ÕPPEAINE KOONDHINNE

Koondhinne arvutatakse tsüklite hinnete kaalutud keskmisena.

16.2. ERIALAKOMPOSITSIIONI ARVUTIPRAKTIKA 3 õn,

16.2.1. EESMÄRK: Arvutipraktika kursuse õpetamisega erialakompositsiooni toetusainena taotletakse, et õppija omandab praktilised tööoskused erialakompositsiooni ülesannete lahendamisel ja vormistamisel kujundustarkvara kasutades.

16.2.2. NÕUDED ÕPPEAINE ALUSTAMISEKS: läbitud vektor-, piksel- ja infograafika õppeained trükigraafika moodulist.

16.2.3 ÕPPESISU: Erialakompositsiooni arvutipraktika toetab kujunduslahenduste vormistamist arvutis kujundusprogrammide abil. Praktikat juhendab kujundusgraafika õpetaja koostöös erialakompositsiooni õpetajaga.

16.2.3.1. I tsükkel SELGITAVAD JOONISED 0,5 õn

Selgitav joonis (näit. ristlõige, koostejoonis, struktuuri analüüs) populaarteaduslikus väljaandes, lasteraamatus, ulmetemaatikas; vähemalt kolm erinevat tehnikat; üks ülesannetest suurel formaadil. Praktiliselt teostatakse 3 ülesannet. Hinnatakse tehnilist ja teostuslikku täpsust.

16.2.3.2. II tsükkel ILLUSTRATSIOON - 0,5 õn

I teema. 0,25 õn. Tarkvara kasutamise võimalused illustratsiooni loomisel.

Individuaaljuhendamine. Hinnatakse tehnilist ja teostuslikku täpsust loodud 3-5 illustratsioonil.

II teema. 0,25 õn. Erialakompositsioon ülesandena loodud pildimaterjali vormistamine raamatuks või voldikuks; väljatrükk ja montaaž. Hinnatakse tehnilist ja teostuslikku täpsust.

16.2.3.3. III tsükkel PAKEND - 1 õn

Erialakompositsiooni raames loodud ja läbitöötatud kavandite viimistlemine ja väljatrükk. Teostatakse 3-5 erinevat tüüpi pakendit. Hinnatakse tehnilist ja teostuslikku täpsust.

16.2.3.4. IV tsükkel PLAKAT - 0,5 õn

Plakatile tüpograafia loomine ja kasutatud eritehnikate digitaliseerimine. Plakati teostus kujundusprogrammide abil. Väljatrükk. Kavandi monteerimine originaalsuuruses plakatiks. Hinnatakse tehnilist ja teostuslikku täpsust.

16.2.3.5. V tsükkel MITMELEHEKÜLJELINE ERITRÜKIS - 0,5 õn

Läbitöötatud ideekavandi põhjal teostatakse kujundusprogrammide abil maketina üks trükis. Hinnatakse tehnilist ja teostuslikku täpsust.

16.2.4. ÕPITULEMUSED

Tsükli läbinu oskab:

- analüüsida ülesannet
- planeerida oma tööprotsessi, seda etappideks jagada ja teostada
- valida ülesande eesmärgile vastavad kujundusvõtted ja –tehnikad
- kasutada tarkvara eesmärgipäraselt
- lähtuda töö planeerimisel ja teostuses trükinõuetest
- töötada kujundus- või küljendusprogrammiga loogilisi ja korrektseid töövõtteid kasutades
- välja trükkida ja kokku monteerida erimõõdulisi ja –kujulisi kavandeid
- lugeda proofi
- teha failides korrektiive ja muudatusi
- valmistada trükise maketti

teab ja tunneb:

- kujundusprogrammide võimalusi erialakompositsiooni ülesannete lahendamiseks
- iga tsükli teemale vastava ülesande töövoole ülesehitust
- kujundusgraafika projekti planeerimise ning teostamise etappe

16.2.5. ÕPPEAINE KOONDHINNE

Koondhinne arvutatakse tsüklite hinnete kaalutud keskmisena.

16.3. MOODULI KOONDHINNE

Mooduli hinne arvutatakse õppeainete hinnete kaalutud keskmisena.

17. INFOTEHNOLOOGIA

Mooduli maht: 1 õn

Tsüklite arv: 2

17.1. EESMÄRK:

Infotehnoloogia mooduli õpetamisega taotletakse, et õppija saab ülevaate infotehnoloogia põhialustest, programmeerimise alustest ja levinumatest programmeerimiskeeltest. Õppija õpib orienteeruma erialaga seotud infotehnoloogia alastes küsimustes.

17.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

17.3. ÕPPESISU:

17.3.1. I tsükkel, INFOTEHNOLOOGIA ALUSED - 0,5 õn

INFOSÜSTEEM. Infosüsteemi mõiste. Infotehnoloogia roll ettevõttes.

ANDMESTRUKTUURID. Erinevad andmestruktuurid ja nende omadused. Seosed algoritmide ja andmestruktuuride vahel.

ANDMEBAASID JA ANDMEBAASIMUDELID. Informatsioon ja andmed. Andmebaaside põhifunktsioonid. Erinevate andmebaaside võrdlus.

TARKVARA ARENDUSMEETODID JA TEHNİKAD. Tarkvara. Tarkvaratehnika.

Tarkvaratehnika raamistik: eesmärgid, printsibid, protsess.

Tsükkel lõppeb arvestustööga või teadmiste kontrolliga suulisel arvestusel.

17.3.2. II tsükkel – VEEBIHALDUS JA PROGRAMMEERIMISKEELED – 0,5 ÕN

PROGRAMMEERIMISKEELTE TÜÜBID. Programmeerimise ajalugu.

Programmeerimiskeelte põhitüübid. Programmeerimiskeele süntaks ja semantika.

PROGRAMMEERIMISE PÕHIMÕISTED. Põhikonstruktsioonid: Muutujad.

Andmetüübid. Aritmeetika- ja loogikaavaldised. Omistamine. Sisend. Väljund. Põhilised

juhtstruktuurid: jada, valik ja kordus. Alamprogrammid. Programmi vormistamine.

Versioonihaldus.

PROGRAMMEERIMISNÄITED. Näited erinevatest programmeerimiskeeltest.

VEEBIPROGRAMMEERIMINE. Valmis vabavaralise rakenduse koodi uurimine. Javaskripti abil käivituva elemendi loomine. Veebiprogrammeerimise võimalused ja ohud.

Tsükkel lõppeb arvestustööga või teadmiste kontrolliga suulisel arvestusel.

17.4. ÕPITULEMUSED: Tsükli läbinu teab ja tunneb:

- infosüsteemi mõistet ja olemust
- andmestruktuuride omadusi ja seoseid levinumate algoritmidega;
- programmeerimiskeelte põhitüüpe;
- programmeerimise põhimõisteid;
- kompileerimise ja interpreteerimise erinevusi.
- Programmeerimise ajalugu
- Programmeerimiskeelt põhitüüpe
- Programmeerimisprotsessi loogikat ja ülesehitust
- Koodi tuvastamise ja muutmise protsessi
- Veebiprogrammeerimisega seotud võimalusi ja ohtusid.

oskab:

- Tuvastada ja kasutada erinevaid andmestruktuure

- orienteeruda põhilistes tarkvara olemust ja arendamist puudutavates küsimustes
- eristada informatsiooni ja andmete mõistet ning kasutusviise ja -valdkondi
- orienteeruda veebiprogrammeerimisega seotud erialastes küsimustes.

17.5. MOODULI KOONDHINNE

Mooduli hinne arvutatakse tsüklite hinnete aritmeetilise keskmisena.

18. VEEBIGRAAFIKA

Mooduli maht: 11 õn

Tsüklite arv: 7

Õppeained:

Veebikujundus 2õn

Audio- ja videodisain 1,5 õn

Flash ja 2D modelleerimine 1,5 õn

Arvutimaal I, II; kokku 2 õn

3D modelleerimine 1,5 õn

Multimeediadisain 2 õn

18.1. EESMÄRK: Mooduli õpetamisega taotletakse õppijale professionaalseks veebikujunduseks vajalike teadmiste ja oskuste omandamise võimaldamist. Isikupärase eneseväljendusviisi väljakujundamine veebikeskkonnas dünaamiliste vahendite abil ja loomingulise potentsiaali avamiseks ja arendamiseks vajalike tehniliste ja tarkvaraliste oskuste ja teadmiste andmine toimub juhendatava ja individuaalõppe vahenditega. Eelnevate õpingute käigus omandatu lõimitakse uute teadmistega ja rakendatakse neid praktikas.

18.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: Eelnevalt läbitud kujutava geomeetria, üldmaali, üldjoonistamise, vormiõpetuse, kirjaõpetuse, tüpograafia, üldkompositsiooni moodulid.

18.3. ÕPPESISU:

18.3.1. VEEBIKIJUNDUS, 2 õn

Teemad: Veebilehtede kujunduspõhimõtted ja -võimalused. Lehestiku struktuuri kavandamine, paberprototüüp. Levinumad veebiredaktorid, nende abil lehestiku loomine. Sisuhaldusvahendid lehestiku loomiseks ja haldamiseks. Kasutajaõiguste süsteem. HTML-keele tähtsamad käsud ja võimalused. Lehestiku ühise kujunduse loomine ja muutmine CSSi abil. Lehestiku graafiline kujundamine kujundustarkvara kasutades ja veebirakendusega ühildamine.

18.3.1.2. ÕPITULEMUSED:

Õppeaine läbinu teab ja tunneb:

- veebilehtede kujunduspõhimõtteid;
- veebilehtede loomiseks kasutatavaid vahendeid;
- põhilisi navigeerimismeetodeid;
- veebihoolduse põhimõtteid;
- sihtgrupile vastava veebilehestiku kavandamise võimalusi;
- lehestiku sobivuse testimise võimalusi;
- XHTMLi ja stiililehtede olemust ja kasutamist arenduses;
- Veebiprogrammeerimise võimalusi ja ohtusid.

oskab:

- kavandada ja koostada veebilehestikke;
- toime tulla veebipõhiste sisuhaldussüsteemidega;
- seadistada installeeritud veebirakendust;
- aru saada avatud lähtekoodiga andmebaasipõhise veebirakenduse ülesehitusest;
- luua lihtsamaid kliendi- ja serveripoolseid veebirakendusi;

- teha rakenduses muutusi kujunduse ning lihtsamate skriptide osas.

18.3.1.3. ÕPPEAINE KOONDHINNE

Õppeaine lõpeb kontrolltööga. Kursuse käigus valmivaid praktilisi toid hinnatakse jooksvalt. Koondhinne arvutatakse kontrolltöö ja praktiliste tööde hinnete kaalutud keskmisena.

18.3.2. AUDIO- ja VIDEODISAIN, 1,5 õn

Teemad:

HELI. Helifail. Ülevaade analoog- ja digitaalsalvestusformaatidest ja andmekandjatest (magnetlint, vinüülplaat, MiniDisc, DAT audio, HDD, CD, DVD jne). Heli digiteerimise eesmärgid, põhimõtted, parameetrid (diskreetimissagedus (*sampling rate*) ja diskreetimissuurus (*sampling resolution*)).

Laialdasemalt kasutatavad heli tootmise ja monteerimise vahendid ning töövõtted. Helifailide toimetamine üherealise toimetajaga (*single track editor*) ja mitmerealise toimetajaga (*multi track editor*). Audiokompressioon, selle kasutamine. Helitöötlusprogrammide tutvustus, tasulised ja vabavaralised programmid, nende võimalustes orienteerumine.

VIDEO. Erinevate telestandardide tutvustus (PAL, NTSC, SECAM), Nende eripärad, eelised ja puudujäägid. Digitaaltelevisiooni standardid (ATSC, DVB, HDTV) ja neil kasutatavad kompressioonitehnoloogiad. Ülevaade analoog- ja digitaalsalvestusformaatidest (Betacam SP, VHS, SVHS, Hi8, HDD, CD, DVD; DVCAM, DVCPRO, Mini DV, Digital8, MICROMV jne). Laialdasemalt kasutatavad video tootmise ja monteerimise vahendid ning töövõtted, lineaarne ja mittelineaarne montaaž. Videokoodekid, nende plussid ja miinused, kasutusvõimalused (mpeg jt). Videotöötlusprogrammide tutvustus (nt Adobe Premiere, Ulead Media Studio, Pinnacle Studio, AVID vms).

18.3.2.1. ÕPITULEMUSED:

Tsükli läbinu teab ja tunneb:

- digitaalse video ja heli standardeid;
- Video- ja helikompressiooni, failivorminguid ja salvestusmeediaid;
- digitaalseks heli- ja videotöötluks vajalikke vahendeid (riist- ja tarkvara).

oskab:

- heli- ja videomaterjali salvestada
- Salvestamiseks valida sobivat failikompressiooni ja selle parameetreid;
- lihtsamat digitaalset heli- ja videotöötlust.
- digitaalseks heli- ja videotöötluks vajalikke operatsioone, vahendeid, tarkvara

18.3.2.2. ÕPPEAINE HINDAMINE. Õppeaine lõpeb teooriat käsitleva kontrolltööga. Kursuse käigus valmivaid praktilisi toid hinnatakse jooksvalt.

18.3.3. FLASH JA 2D MODELLEERIMINE, 1,5 õn

Teemad: FLASH PROGRAMMIÕPE: Tööriistad ja seadistused, joonistamine, *Movie*-klipid, nupud ja navigatsioon, lihtne navigeerimine, mängud ja mootorid. Kahemõõtmelise graafika loomine, optimeerimine ja animeerimine, Flashi integreerimine HTML-i.

ÜLEVAADE ACTIONSCRIPTIST: Matemaatilised funktsioonid, *Variables*, *String*, *Number*, *Boolean*, *Array*. Tehted muutujatega, muutujate konverteerimine.

18.3.3.1. ÕPITULEMUSED

Tsükli läbinu teab ja tunneb:

- FLASHI programmi loogikat ja tööpõhimõtteid
- Lihtsamata FLASHI mootorite toimise ja seadistamise põhimõtteid
- *Actionscripti* toimimise põhimõtteid
- Kuidas toimuvad tehted muutujatega

Oskab:

- Seadistada programmi tööriistu
- Programmis navigeerida
- Valmistada *movie*-klippi
- Luua kahemõõtmelist graafikat, seda animeerida ja optimeerida
- Integreerida FLASHi HTML-i

18.3.3.2. ÕPPEAINE HINDAMINE. Õppeaine lõpuks (hindamiseks) valmib igal õppijal lühike kahemõõtmeliselt teostatud mäng. Hinnatakse mängu leidlikkust ja tarkvara võimaluste optimaalset kasutamist mängu loomisel.

18.3.4. DIGIMAAL, 2 õn

I osa, 1 õn: Realistliku mulje saavutamine ja üldistamine tarkvaravahenditega. Joonistuste koloreerimine, käsitsi ja/või vektorgraafikas tehtud joonistuse ühendamine ja parandamine tarkvara abil. Layerite, läbipaistvuse, efektide kasutamine digitaalsete pinnastruktuuride, efektide ja ruumilisuse saavutamisel. Õpilased teevad kokkulepitud teemadel ja hulgal praktilisi töid (illustratsioone).

Tsükli hindeks on valminud praktiliste tööde hinnete kaalutud keskmine.

II osa, 1 õn: Süvendatud digimaali kursus. Lisaks vektor- ja pikselgraafikaprogrammidele kaasatakse tööprotsessis kõigi õpitud programmide võimalusi. Luuakse kujutisi, mis haakuvad 3D modelleerimise ja multimeediadisaini õppeainetes käsitletavaga. Keskendutakse realistlikult mõjuva vormi-, valguse- ja varjukäsitluste süvendamisele tarkvaraliste vahenditega.

Tsükli hindeks on valminud praktiliste tööde hinnete kaalutud keskmine. Tööde temaatika ja hulk määratakse tsükli algul.

18.3.4.1. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Tsükli läbinu teab ja tunneb:

- digimaali mitmekesisust ja tehnilisi võimalusi
- erinevaid algmaterjalide salvestamise ja sisestamise viise

oskab:

- Oma ideid digimaalitehnikas praktiliselt väljendada
- Luua väljundile vastavate tehniliste parameetritega fail
- Loominguliselt kasutada tarkvara töövahendeid
- töötada lõpptulemust ja eesmärki silmas pidades

18.3.4.2. ÕPPEAINE KOONDHINNE

Koondhinne arvutatakse tsüklite hinnete kaalutud keskmisena.

18.3.5. 3D MODELLEERIMINE 1,5 õn

I osa, 3D ALUSED 0,25 õn

3D standardite ja programmide kujunemine, valdkonna areng.

Erinevad 3D programmid. Suuremad 3D kogukonnad, aastasündmused, infoallikad.

ANIMATSIOONI LÜHIAJALUGU. Ülevaade joonistamise ja animatsiooni arengust

(allikas: Richard Williams „The Animators Survival Kit”). Suuremad animastuudiod: Disney

ANIMATSIOONI LIIGID. Klassikaline, 3D (tele, kino, mängud), nukuanimatsioon ja

veebianimatsioon. Erinevad joonistamisstiilid: Klassikaline, *ruff*, manga; infootsing Internetist.

KLASSIKALISE ANIMATSIOONI TÖÖVOOG. Animaatorid, fasseriid, *clean-up'ijad*,

värvijad, skaneerijad, komposiitorid. Võimalusel mõne eesti animatsioonistuudio külastus.

STORYBOARD, selle vajalikkus, funktsioonid ja loomise põhimõtted.

II osa, 0,75 õn

SISSEJUHATUS MODELLEERIMISTEHNİKATESSE JA MATERJALIDESSE.

Polügonaal- ja orgaaniline modelleerimine. Erinevate primitiivide kasutamine modelleerimisel.

Kloonimise ja massiivide kasutamine modelleerimisel. Polügonaalmodelleerimise tööriistade

kasutamine. Orgaaniline modelleerimine. Teooria valgusmurdmise ja füüsikaliste

omaduste kohta. Erinevate tekstuurimismeetodite kasutamine. Projektsiooniline ja UV

tekstuurimine. Materjaliomaduste õpetus. Varjude, läbipaistvuse, kareduse, helenduvuse ja

peegelduste kasutamine jne.

DÜNAAMIKA.

Mittedeformeeruvate objektide dünaamika (põrkumine, gravitatsioon, hõõrdejõud, objektide

omavahelised jõud). Deformeeruvate objektide dünaamika (kanga deformeerimine ja

mõjutamine tuulte, gravitatsiooni ja kontrollpunktide liigutamise). Osakeste dünaamika

(*particle dynamics*), osakeste kasutamine efektide (vihm, lumi, veri, plahvatused, tolm jne)

genereerimisel.

III osa, 0,5 õn

KARAKTERANIMATSIOONI ALUSED Objekti modelleerimine vastavalt deformaatoritele, detailsuse piisavus. *Weight map'ide* kasutamine deformatsiooni täpsemaks kontrollimiseks. Skeetiline animatsioon, kinemaatika meetodid (*forward kinematics, inverse kinematics*), nende kasutamine.

18.3.5.1. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppeaine läbinu teab ja tunneb:

- 3D programmide võimalusi ja 3D ajalugu;
- töövahenditele esitatavaid nõudeid;
- kooli poolt õpetatava 3D programmi kasutamise lihtsamaid töövõtteid modelleerimisel, tekstuurimisel.
- töövõtteid orgaanilise ja arhitektuurse modelleerimise tehniliseks teostamiseks;
- põhilisi karakteranimatsiooni võimalusi (deformeerimine, skeetiline animeerimine).

Oskab:

- objekte vastavalt visanditele, kavanditele või fotodele modelleerida;
- kasutada erinevaid materjale realistliku stseeni saavutamiseks;
- koostada stseene.
- visualiseerida materjali(de)ga objekti
- luua koordinaatmap'e;
- kasutada protseduraaltekstuure;

- kasutada erinevaid materjale fotorealistliku tulemuse saavutamiseks;
- kasutada füüsilisi simulatsioone animeerimise lihtsustamiseks;
- luua efekte realismi saavutamiseks 3D animatsiooni stseenides (loodusjõud jne);

Õppeaine iga osa lõpeb kontrolltööga, mille teooriaosa käsitleb õppe käigus saadud teoreetilisi teadmisi ja praktiline osa näitab õppija oskuse saadud teadmiste rakendamisel konkreetse ülesande teostamisel.

18.3.5.2. ÕPPEAINE KOONDHINNE

Koondhinne arvutatakse tsüklite hinnete kaalutud keskmisena.

18.3.6. MULTIMEEDIADISAIN 2 õn

Teemad: Sissejuhatus multimeedidisaini, inimesed ja arvutid (sisendväljundseadmed, interaktsiooni tüübid, kasutajatugi). Kasutajakeskne disain (põhimõtted, ideede genereerimine ja kavandid, nõuete analüüs, funktsionaalsed ja mittefunktsionaalsed nõuded, prototüübid. Arenduse meetodikad (ADDIE), juhised, standardid. Meedialiikide kasutamise põhimõtted, hindamine (hindamise roll, evalvatsioonimeetodid). Interaktiivse multimeediumi arendamine. Multimeediatoote planeerimine ja teostamine. Idee, disain (kujundus, kasutajalood jms), realiseerimine (vähemalt prototüübi tasemel). Toote esitlemine. Luuakse üks multimeediatoode ja esitletakse seda hindamisel.

18.3.6.1. HINNATAVAD ÕPITULEMUSED

Tsükli läbinu teab ja tunneb:

- Multimeediatoote disaini osiseid, tehnilisi võimalusi ja nende rakendamise viise
- Kavandamise ja planeerimise põhimõtteid
- Sisutootmise ja sihtgrupi seoseid

oskab:

- Oma ideid ja kavandeid praktiliselt rakendada ja nende põhjal luua väljund
- Luua väljundist lähtuva tööprotsessi kaudu valmis multimeediatoote prototüüp
- Loominguliselt ja tehniliselt korrektselt kasutada multimeedia vahendeid ja võimalusi

18.3.6.2. ÕPPEAINE KOONDHINNE

Õppeaine hinne arvutatakse jooksvate protsessihinnete, multimeedia toote sisu ja esitluse hinnete kaalutud keskmisena.

18.4 MOODULI KOONDHINNE

Mooduli hinne arvutatakse õppeainete hinnete kaalutud keskmisena.

19. ERIALPRAKTIKA

Mooduli maht: 3 õn

Tsükli arvu: 1

19.1. EESMÄRK: Erialapraktika mooduli õppijapoolse läbimisega taotletakse, et õpilane saab rakendada õppetöö käigus omandatud teadmisi ja oskusi praktilistes töösituatsioonides ettevõtte- ja koolipoolse juhendaja toetusel.

19.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: läbitud õppekava seitsme esimese semestri ulatuses.

19.3. ÕPPESISU: Ettevõttepraktikal tutvub õppija reaalse töösituatsioonidega, praktiseerib erinevaid meeskonna- ja individuaalse töö võtteid ja meetodeid.

Praktika raames teostab õpilane ettevõttepoolse juhendaja poolt määratud tööoperatsioone ja praktikandi tööle annab ettevõtte omapoolse hinnangu.

19.4. ÕPITULEMUSED:

Tsükli läbinu teab ja tunneb:

- reaalses töösituatsioonis käitumise põhimõtteid
- suulise ja kirjaliku tööalase suhtlemise põhimõtteid
- meeskonnatöö põhimõtteid ja oma rolli ühisvastutuse kujunemisel
- kliendiga suhtlemise ja koostöö põhimõtteid
- iseenda rolli ja vastutust ühistöö tulemuse õnnestumisel

oskab:

- töötada meeskonna liikmena
- koostada ja põhjendada projekti detaile ja valikotsuseid oma vastutusala piires
- koostada ja põhjendada kujunduskontseptsiooni
- põhjendada ja selgitada kujundusotsuseid ja tehnilisi nõudeid/eripärasid
- töötada keskkonnasäästlikke ja taasloovaid põhimõtteid järgides
- lahendada tööalaseid erimeelsusi ja muid situatsioone lõppeesmärki silmas pidades.

19.5. MOODULI HINDAMINE: Erialapraktika hinne kujuneb ettevõtte- ja koolipoolse juhendaja ühisel hinnangul vastavalt õppekorralduseeskirjas sätestatud korrale.

20. ERIALAEKSAMID

Mooduli maht: 4 õn

Tsüklite arv: 3

20.1. EESMÄRK: Mooduliga taotletakse tsükliga määratletud õppeperioodi jooksul omandatud oskuste, teadmiste ja pädevuste õpilasepoolse seostamise ja rakendamise taseme hindamist.

20.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS:

Puuduvad.

20.3. ÕPPE SISU:

Iga tsükli õppesisu käsitletakse vastava kursuse tasemeeksamina.

20.3.1. I tsükkel - II kursus, 1 õn

Praktiline ülesanne: kujundada käsikirjalisi elemente ja arvutiprogrammide kirjakujuvõimalusi kasutades kindlaksmääratud temaatika ja elementidega tekstikompositsioon. Elemendid trükitakse välja, vajadusel monteeritakse ja lõppformaadis töö teostatakse kollaažina.

Kirjalik eksamitöö testi vormis, mis hõlmab õppeaasta jooksul käsitletud olulisemaid teemasid.

20.3.2. II tsükkel – III kursus, 1 õn

Praktiline ülesanne: Plakatist, flaierist, piletist ja veebilehe rakendusest koosnev komplekt, mis kujundatakse kindlaksmääratud teemal, tingimustel ja vahenditega. Töö esitatakse originaalsuuruses makettide ja elektroonilise veebilehena.

Kirjalik eksamitöö testi vormis, mis hõlmab õppeaasta jooksul käsitletud olulisemaid teemasid.

20.3.3. III tsükkel – IV kursus, lõpueksam , 2 õn

Praktiline ülesanne: Määratud teemal mingi sündmusega seotud reklaam- ja esitlusvahendite kujundamine ja esitlemine. Kujundatakse stiililiselt ühtekuuluvad ühe ürituse jaoks määratud reklaamtrüki, plakat, elektrooniline banner ja veebileht. Valmis töö esitatakse osaliselt makettidena, montaažina ja kujundusfailidena ning vormistatakse esitlusena eksaminandi poolt valitud viisil ja vormis ning kantakse ette eksamikomisjonile.

Teoreetiline ülesanne: valik- ja vabavastuseliste küsimustega test, mis kontrollib kõigi õpitud erialaainete teoreetilist osa, tööprotsessi tundmist, töö- teenindus- ja suhtlemiskultuuri küsimusi ning erialast võõrkeeleoskust.

20.4. HINDAMINE:

Ülesannete lahenduskäiku ja tulemusi hindab eksamikomisjon. Tsükli hinne moodustub teoreetilise ja praktilise ülesande hinnete aritmeetilisest keskmisest.

Lõpueksami ülesannete lahendamise protsessi ja tulemusi hindab lõpueksami hindamise komisjon. Hindamine toimub viiepallisüsteemis lõpueksami hindamise kriteeriumite alusel.

20.5. MOODULI HINDAMINE:

Mooduli lõppindeks on tsüklite tulemuste kaalutud keskmine.

III VALIKÕPINGUD

Valikõpingute maht kujundusgraafiku õppekavas: vähemalt 3 õn

Valikõpinguteks on õpilase poolt vabalt valitud õppeained Tartu Kunstikooli ja Tartu Kõrgema Kunstikooli valik- või vabaainete hulgast. Lisaks õppekavas kirjeldatutele võivad koolid iga õppeaasta algul korraldada lisakursusi aktuaalsetel teemadel. Kursuste korraldamise ja neil osalemise korda reguleerib õppekorralduseeskiri.

1. TEOREETILISED VALIKAINED

Mooduli maht: 5 ÕN

1.1. EESMÄRK: teoreetiliste valikainete õpetamisega taotletakse, et õppija omandab oskuse orienteeruda kaasaja kunsti tavades ja nägema selle seoseid laiema kultuuritaustaga. Ta saab aru analüütilise ja tõlgendusliku kunstikäsitluse tuntumatest valdkondadest ning suudab mõelda ja analüüsida loovalt ning kriitiliselt kunsti teoreetilistes käsitlustes.

1.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

1.3. ÕPPESISU:

1.3.1. Eesti kunst pärast II maailmasõda 2 õn

Teemad: Eesti kunst peale II Maailmasõda hõlmab perioodi alates 1945. aastast kuni tänapäevani. Uued analüüsid ja interpretatsioonid ainekultuurist, sotsialistliku realismi toomine Eesti kunsti ning esteetilise positsiooni taaskehtestamine eesti kunstis. Paradigma muutused eesti kunstis, eesti avangardkunst ja selle lõpetamine 1980. aastate stagnatsiooniperioodil. Postmodernistliku ideoloogia jõudmine eesti kunsti, uus rahvusromantismi laine. Muutused, mis algasid 1990. aastate kunstis ja kunstielus, institutsionaalsed muutused ning uue tehnoloogia ja uue meedia mõju ja tähendus eesti kunstis.

1.3.2. Esteetika 1 õn

Teemad: Analüütilise esteetika peamised teemavaldkonnad ja põhiküsimused. Immanentne ja filosoofiline esteetika, institutsionaalne kunstiteooria, esteetiline hoiak ja esteetiline kogemus, esteetilised omadused, interpretatsioon ja intentsioon, kunsti hindamine ja aja probleemid kunstis.

1.3.3. Kunstifilosoofia. Esteetika ja fenomenoloogiline kunstifilosoofia 1 õn

Teemad: Esteetilise tõlgendamise metafüüsilised alused (Platon) ning nende aluste edasiarenduste (psühhoanalüütiline, marksistlik jne kunstikäsitlus) kriitika XX sajandi kunstifilosoofias (Sartre, Gadamer, Heidegger, Valéry, Merleau-Ponty, Badiou, Deleuze). Mõisted: esteetika, väljendus, sisu ja romantism, vorm ja formaalsus, tõlgendus, ilu, hüve, ruum, värv, joon, ihu, maailm, kunstiteos, tõde.

1.3.4. Kunst ja postmodernne ühiskond 1 õn

Kursusel käsitletakse kunsti ja selle toimemehaanikat alates nn. "moodsa kunsti" loojangust ca 1960 aastatel. Vaadeldakse nii kaasaegse kunsti "seesmisi" kui kontekstuaalseid küsimusi, sh. kunsti seoseid seda märgatavalt mõjutavate naaber- ja raamvaldkondadega: meedia, (kultuuri)poliitika, majanduse jt ideoloogiatega.

1.4. ÕPITULEMUSED: Teoreetiliste õppeainete ploki läbinu teab ja tunneb:

- esteetika, kunstifilosoofias ja kaasaja, sh eesti kunsti teoreetilisi aluseid
- postmodernistliku kunsti probleeme
- analüütilise esteetika peamisi probleemvaldkondi seoses kunsti tegemise, hindamise, säilitamise ja kogemusega
- tõlgendava kunstifilosoofia ajaloolisi vorme ja nendega seonduvaid käsitlusi tänapäevas
- kunsti tõlgendamise võimaluste mitmekesisust

oskab:

- teoreetilisi kunstiküsimusi isikupäraselt analüüsida ja mõtestada.
- kunstiküsimusi seostada valdkondadega väljaspool kunsti, sh meedia, kultuuri, poliitika, majanduse ja ideoloogiatega,
- enda kui loovisiku tegevust teoreetiliselt mõtestada ja leida teoreetilisi pidepunkte kunsti tegemise eri aspektide juures.
- kultuuriteooria, esteetika ja kunstifilosoofia vahendeid kasutades loovalt ja kriitiliselt ümbritseva tegelikkusega suhestuda

1.5. MOODULI HINDAMINE: Iga õppeainet hinnatakse vastava aine õpetaja poolt viiepallisüsteemis. Mooduli hinne moodustub õppeainete hinnete kaalutud keskmisest.

2. PEDAGOOGILISED VALIKAINED

Maht: 5 ÕN

2.1. EESMÄRK: Mooduli õpetamisega taotletakse, et tulevikus potentsiaalne kunstipedagoog tutvub oluliste pedagoogikadistsipliinidega.

2.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

2.3. ÕPPESISU:

2.3.1. Suhtlemine ja suhtlemispsühholoogia 2 ÕN

Suhtlemise põhilised mudelid, teooriad, kontseptsioonid ja probleemid. Suhtlemise strateegiad, vormid, tasemed ja struktuur. Suhtlemise iseärasused. Verbaalsed ja mitteverbaalsed suhtlemise vahendid. Tagasiside liigid. Suhtlemise raskused ja barjäärid. Praktiline töö suhtlemistreeningu abil.

2.3.2. Alternatiivpedagoogika 1 ÕN

Alternatiivpedagoogika erinevate suundade inimkäsitlused ja kasvatustõekspidamised, lähenemised lapse arengule. Õpikäsitlused, töövormid ning meetodid, nende rakendus-võimalused tavakooli õpetaja töös. Alternatiivpedagoogilistel printsiipidel töötavad lasteaiad ja koolid Eestis.

2.3.3. Arengupsühholoogia 2 ÕN

Lühidalt vaadeldakse inimese arengu uurimiseks kasutatavaid meetodeid ning arengut mõjutavaid tegureid. Käsitletakse nii motoorset, kognitiivset, sotsiaalset kui ka emotsionaalset arengut kogu elukaare jooksul. Tähelepanu pööratakse ka arenguhäiretele.

2.4. ÕPITULEMUSED:

Pedagoogiliste valikainete mooduli läbinu teab ja tunneb:

- suhtlemispsühholoogiliste uurimuste taustal suhete olemuse ja kujunemise aluseks olevaid printsiipe, mudeleid ja seletusi
- praktilisi suhtlemisoskusi,
- reformpedagoogika arengu põhimõtteid 19.-21.saj.
- erinevaid lähenemisi lapse kui isiksuse arendamisel.
- kuidas kasutada psühholoogia- ja pedagoogikaalaseid teadmisi õppimis- ja õpetamise meetodite väljatöötamisel.

oskab:

- Kriitiliselt hinnata kasvatusteemalisi seisukohti
- Analüüsida kasvatusprotsessis esinevaid erinevaid olukordi
- Arengupsühholoogia kategooriates analüüsida õpi- ja õpetamissituatsioone

2.5. HINDAMINE: Iga õppeainet hinnatakse vastava aine õpetaja poolt viiepallisüsteemis. Mooduli koondhinne moodustub õppeainete tulemuste aritmeetilisest keskmisest.

3. LOOMINGULISED VALIKAINED

Maht: 5 ÕN

3.1. EESMÄRK: Loominguliste valikainete mooduli õpetamisega taotletakse, et õppija arendab ja süvendab vabaloominguks tarvilikke isikupäraseid oskusi, vilumusi ja töövõtteid.

3.2. NÕUDED MOODULI ALUSTAMISEKS: puuduvad

3.3. ÕPPESISU:

3.3.1. Graafika 2 õn

Kõrgtrükk, sügavtrükk, nende kasutamise võimalused. Kompositsioonide kavandamine ja töö valitud graafikatehnikates. Näituseprojekti raames valitud tööde trükkimine, vormistamine ja eksponeerimine.

3.3.2. Joonistamine 1,5 õn

Inimkeha rakursis. Akt ruumis. Vabajoonistuslikud temaatilised ülesanded toetudes varemomandatud oskustele. Isikupärase loomingu potentsiaali arendamine.

3.3.3. Maalimine 1,5 õn

Tänapäeva maalikunsti võimalustega tutvumine. Harjutatakse ideede genereerimist ja püütakse leida praktilisi lahendusi maalikunstis. Kollektiivne looming. Rühmitused. Maal kui dokument. Müstifikatsioon ja narratiivsus maalikunstis.

3.4. ÕPITULEMUSED: Loominguliste õppeainete ploki läbinu teab ja tunneb:

- graafika, joonistamise ja maalikunsti väljendusvõimalusi oskab:
- kasutada isikupäraseks väljendusjõuliseks vabaloominguks joonistamise, maalimise ja graafika tehnikate vahendeid ja võimalusi.

3.5. MOODULI HINDAMINE: Iga õppeainet hinnatakse vastava aine õpetaja poolt viiepallisüsteemis. Mooduli koondhinne moodustub õppeainete tulemuste kaalutud keskmisest.

IV Üldharidusained Õppeainete tabel

Jrk	IV Üldharidusained	ÕN	I	II	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku	III	IV	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku	V	VI	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku	VII	VIII	Auditoorne ja praktiline töö	Praktika	Kokku	
1	Eesti keel ja kirjandus	10	2	2	160		160	1,5	1,5	120		120	1,5	1,5	140		140						
2	A - võõrkeel	8	1,5	1,5	80		80	1	1	80		80	1,5	1,5	120		120			40			40
3	B - võõrkeel	3											1	1	80		80	1		40			40
4	Matemaatika	4	2	2	160		160																
5	Füüsika	4	1,5	1,5	120		120	1		40		40											
6	Keemia	2						1	1	80		80											
7	Bioloogia	2						1	1	80		80											
8	Geograafia	2																1	1	80			80
9	Ajalugu	6						1	2	120		120	1,5	1,5	120		120						
10	Inimese- ja ühiskonnaõpetus	2																1	1	80			80
11	Kehaline kasvatus	3	0,5	0,5	40		40	0,5	0,5	40		40	0,5	0,5	40		40						
12	Muusika	2																1	1	80			80
	Üldharidusained kokku	48	7,5	7,5	560		560	7	7	560		560	6,5	6	500		500	4,5	2,5	260			320

1. EESTI KEEL JA KIRJANDUS

Õppeaine maht 10 õn

EESTI KEEL

ÕPPE-EESMÄRGID:

Eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab eesti kirjakeele;
- teadvustab eesti keele süsteemi ja eripära; teab ja tunnetab suulise ja kirjaliku teksti erinevusi, õpib tundma ja koostama erisuguseid tekste;
- arendab loovat ja kriitilist mõtlemist;
- arendab loovat ja argumenteeritud suulist ja kirjalikku väljendusoskust.
- mõistaks keelehoolde vajalikkust ja väärtustaks korrektset keelekasutust.

ÕPPESISU:

1. TEKSTI- JA KÕNEÕPETUS

1.1. KÕNE- JA KIRJAKEEL. Teksti liigid. Suuline ja kirjalik tekst. Pilttekst. Sümbolid ja nende tähendus.

1.2. LUGEMINE KUI PROTSESS. Lugemisstiilid: kommunikatiivne, loov, õpilugemine.

1.3. TEKSTI ARENDUSTÜÜBID. Kirjeldus, jutustus, arutus, argumenteerimine, informeerimine, veenmine, manipuleerimine, tunde väljendus.

1.4. TEKSTILOOME. Teema valik, teksti adressaat, materjali kogumine, mustand, struktureerimine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, arvustamine. Kõne ettevalmistamise erijooned. Igapäevasuhtlus. Vestlus. Ümarlauavestlus, arutlusring ehk paneel. Olmekõned: tervitus-, õnnitlus-, sünnipäeva- ja tänukõne. Informeerivad kõned: ettekanne, informatsioon, loeng. Veenmiskõned: poliitiline kõne, kihutuskõne. Alustekstist lähtuv kirjutamine.

1.5. TEKSTI ÜLESEHITUS. Teema ja põhiväide. Pealkiri. Sissejuhatus. Teema arendus. Lõpetus. Tekstistrateegia. Teksti liigendamise. Lõik. Sidusus. Kõne ülesehituse erijooned. Kõne osad: kõnetamine, alustus, arendus, lõpetus. Kõne näitlikustamine: esemed, fotod, joonistus, illustratsioon, teabegraafika, tekst, film, etendus, heliteosed. Tehniliste vahendite valik. Sõnastus. Stiil. Suulise ja kirjaliku stiili erinevused. Funktsionaalstiil ja isikustiil. Kujundlikkus. Slängi ja murdesõnade kasutamine ja väärtus.

1.6. MEEDIA TEKSTI OLEMUS JA ERIPÄRA. Elektroonilise teksti olemus ja eripära. Uudis. Olemuslugu. Intervjuu. Arvustus. Reportaaž. Reklaam. Teema, probleem, kontekst, ülesehitus.

1.7. TARBETEKSTI OLEMUS JA ERIPÄRA. Avaldus. Elulookirjeldus (CV). Kiri. Apellatsioon. Volikiri. Protokoll. Kohustuslikud rekvisiidid. Tarbekirjade vormistamise põhinõuded.

1.8. TEADUSTEKSTI OLEMUS JA ERIPÄRA. Uurimistöö: etapid, ülesehitus ja vormistamine. Refereerimine. Tsitaat. Allikaviide. Suuline ja kirjalik referaat. Konspekterimine. Olulise markeerimine tekstis, märgid ja märkused serval, olulisima leidmine, alapealkirjad.

1.9. KIRJANDI OLEMUS JA ERIPÄRA. Essee olemus ja eripära. Kirjaliku teksti vormistus.

1.10. SUULINE TEKST. Suulise teksti vormistus. Sõna-sõnalt üleskirjutatud kõne esitamine, tugisõnadele toetuv kõnelemine, peast kõnelemine. Kõneleja välimus, kehahoid, silmavaade, miimika, žestid. Ilmekas esitus: artikulatsioon, intonatsioon, tempo, paus, rõhk. Esinemine. Esinemishirm, selle põhjused, võimalik vältimine.

ÕPITULEMUSED

Õpilane:

- mõistab korrektse suulise ja kirjaliku eneseväljenduse vajalikkust;
- teab tekstitüüpide põhitunnuseid ja ülesehitusprintsipi;
- oskab koguda ja kasutada infot eri tekstide loomiseks;
- oskab valida eesmärgist lähtuvat kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstiili;
- oskab argumenteeritult väljendada oma seisukohti ja neid kaitsta kõnes ja kirjas;
- oskab esineda olmekõnega ja järgida publiku ees esinemise nõudeid;
- oskab kirjutada tarbekirju, kirjandit ja uurimust.

2. EESTI KEELE STRUKTUUR

2.1. KEELE OLEMUS. Keelemärk, sünonüümia, homonüümia, polüseemia.

2.2. FONEETIKA. Fonoloogia. Häälik ja foneem. Vokaalide ja konsonantide liigitus. Eesti keele häälikusüsteemi põhijooned. Silp, rõhk ja välde. Palatalisatsioon. Eesti keele fonotaktika põhijooned.

2.3. MORFOLOOGIA. Sõnaliigid. Muutuvad ja muutumatud sõnad. Sõnaliigi piiritlemine. Morfeem. Vormimoodustuse vahendid: tüveteisendused ja aglutinatsioon. Astmevaheldus ja teised tüveteisendused. Käändsõna vormimoodustus. Pöörsõna vormimoodustus, käändelised ja pöördelised vormid.

2.4. SÕNAMOODUSTUS. Sõnade tuletamine ja liitmine. Tuletusliited, tuletiste tähendus. Liitsõnamoodustuse mallid. Liitsõna tähendus.

2.5. SÜNTAKS. Lauseliikmed ja fraasid. Tegusõna ja öeldis. Verbirektsioon. Eitus. Subjekti ja objekti funktsioon ja tunnused. Määrus. Täiend. Liht- ja liitlause. Liitlause liigid. Lauselühendid ja nende funktsioonid. Eesti keele sõnajärg.

2.6. MAAILMA KEELELINE MITMEKESISUS. Keelkonnad. Eesti keel kui soomeugri keel. Soomeugri keeled ja indoeuroopa keeled, nende struktuurilised erinevused. Keeletüpoloogia. Keelte sarnastumise ja eristumise põhjused. Eesti keele areng ja eesti kirjakeele kujunemine. Murded.

ÕPITULEMUSED

Õpilane:

- teab keelest rääkimiseks vajalikke mõisteid;
- teab keele struktuuri üldiselt ja eesti keele struktuuri eripära;
- teab üldjoontes eesti keele fonoloogilist, morfoloogilist ja süntaktilist analüüsi;
- teab soomeugri ja indoeuroopa keelkonna tähtsamaid keeli;
- oskab keelenähtusi võrrelda ja nende üle arutleda.

3. ÕIGEKEELSUS

3.1. ÕIGE HÄÄLDUS. Eesti häälduse omapära. Veaohtlikud üksikjuhtumid.

Võõrnimehääldus.

3.2. ÕIGEKIRJA PÕHIMÕTTED. Obligatoorne ja fakultatiivne ortograafiareeglistikus.

3.3. VÕÖRSÕNAD. Võõrsõnade foneetilised ja ortograafilised erijooned. Veaohtlikud õigekirjajuhtumid. Tsitaatsõnade ja võõrnimede kirjutamine, tsitaatsõna- ja võõrnimetuletise õigekiri. Võõrsõnapoolituse tavad ja iseärasused.

3.4. ALGUSTÄHE ORTOGRAAFIA. Asutuste nimed ja nimetused, kaubaartiklid, pealkirjad, kohanimed. Jutumärgid pealkirjades, nimede esiletoojana tekstis; nimi täiendina.

3.5. NIMEDE KIRJUTUS. Ees- ja perekonnanime kooskasutus: järjestus, hääldus, nende sotsiaalne tähendus. Nimetarvitus dokumentides, nimede käänamine, ülakoma kasutamine. Nimetuletiste õigekiri.

3.6. LÜHENDID. Lühendamise vajalikkus ja põhimõtted, lühendikasutuse sobivus tekstis. Lühendite lugemine ja õigekiri. Kirjavahemärgid lühendeis. Lühendikäänete ja -tuletiste õigekiri.

3.7. SÕNAVORMISTIK LAUSES. Käändsõnade väär- ja ületarvitus. Käänete väärarvitus. Rööpkeelendid: tähendusvarjundid, stiiliväärtus, vormi sobivus lausesse, pahakõla vältimine. Arvude märkimine kirjas. Raskemate asesõnade käänamine; asesõnade vaheldamise ja piiritlemise vajalikkus. Muutumatus sõnade väärarvitus. Stampverbid. Ajakategooria väljendusvõimalused ja väärarvitus. Verbiaegade ühildamatus sõnastusveana. Eituse ja passiivi õige kasutamine.

3.8. SÕNADE KOKKU- JA LAHKUKIRJUTUS. Sõnaühendi ja liitsõnatuletise vahekord. Samatähenduslikud sõnaühendid ja liitsõnad. Ühendituletised, ühend- ja väljendverbid, muutumatud sõnad, motiveeritud ning kinnistäiendid kokku- ja lahkukirjutuse objektina.

3.9. SÕNAJÄRG. Eesti lause põhitüübid ja nende sõnajärg. Sagedaste sõnade reksioon. Täiendid lauses: eestäiendite järjekord, järeltäiendi käänamine ja interpunktsioon. Lisand, tema asend, ühildumine ja interpunktsioon; lisandite hulk ja valik tekstis. Lauselühendid ja nende õigekeelsus. Lauseehituse taunitav võõrapärasus. Fraaside ühemõtteline ühendamine.

3.10. KEELENDITE VALIK. Omasõna-võõrsõna, lausetarind sõltuvalt keelekasutusolukorrast – suuline või kirjalik väljendus, erinev suhtluspartner, ametlik või argipöördumine. Keele-etikett. Stampkeelendite, toortõlke ja tarbetute mugandite vältimise vajalikkus.

ÕPITULEMUSED

Õpilane:

- valdab eesti kirjakeelt;
- mõistab keelehoolde vajalikkust ja väärtustab korrektset keelekasutust;
- teab emakeele sõnavara ja grammatikavahendite stiiliväärtust;
- oskab valida väljendusvahendeid vastavalt eesmärgile ja suhtlusolukorrale;
- oskab kasutada õigekeelsusallikaid.

EESTI KEELE JA KIRJANDUSE ÜLDISED ÕPITULEMUSED

Õppeprogrammi läbinu valdab eesti kirjakeelt ja väärtustab korrektset keelekasutust.

Ta teab:

- keele põhimõisteid, süsteemi ja eesti keele struktuurilisi iseärasusi;
- suulise ja kirjaliku kõne erinevusi;
- eri tekstide tunnuseid ja ülesehitusprintsippe.

Ta oskab:

- leida, korrastada ning kasutada teavet suuliste ja kirjalike tekstide koostamisel;
- ennast loovalt ja argumenteeritult väljendada;
- valida väljendusvahendeid vastavalt suhtlusolukorrale;
- kasutada keelekäsiraamatuid tekstide koostamisel ja korrigeerimisel.

KIRJANDUS

ÕPPE-EESMÄRGID:

Kirjandusõpetus taotleb, et õpilane väärtustaks ilukirjandust kui

- kunsti, mille käigus tähtsustub kujunditehniline analüüs;
- esteetiliste ja eetiliste tõekspidamiste kujundajat;
- tunde- ja mõttemaailma ning keelekasutuse olulist rikastajat;
- loovuse arendajat;
- kogemuste vahendajat, ühiskonda integreerijat ja minapildi avardajat;
- rahvus- ja maailmakultuuri tähtsat osa.

ÕPPESISU:

1. POEETIKA

1.1. ILUKIRJANDUSLIKU TEKSTI OLEMUS JA ERIPÄRA. Ilukirjanduslikud stiilid. Kujundlik keelekasutus. Kõla-, kõne- ja lausekujundid. Metafoor. Kirjanduse žanrid, põhi- ja segaliigid.

1.2. LÜÜRIKA. Lüüriiline eneseväljendus, temaatika; vormid, riim, värsisüsteemid ja -mõõdud. Luuletus. Lüroepika.

1.3. DRAMAATIKA. Dialoog; sündmus, karakter, kompositsioon. Tragöödia, komöödia, draama. Dramatiseering, stsenaarium.

1.4. EEPIKA. Kirjeldus, alltekst; tegelane, vaatepunkt, süžee. Teose aja- ja elulooline taust. Eepos. Romaani ja novelližanri kujunemine. Jutustus, lühivormid. Essee.

2. MAAILMAKIRJANDUS

2.1. ANTIK-, KESK- JA RENESSANSIAEG. Antiikmütoloogia. Näiteid «Iliasest» või «Odüsseiast». Näiteid eepostest. Antiiklüürika näiteid. Antiikteater. Antiiktragöödia näiteid. Piibel: tegelasi ja tekstinäiteid. Renessansi iseloomustus. Boccaccio 2–3 novelli. SHAKESPEARE'i üks näidend. Cervantes Saavedra «Don Quijote» (katkendeid).

2.2. KLASSITSISM, VALGUSTUS JA ROMANTISM. Klassitsismi iseloomustus. Molière'i üks näidend. Valgustuse iseloomustus. Näiteid Voltaire'i või Rousseau' teostest. Näiteid Goethe loomingust. «FAUST» (I osa, katkendeid II osast). Romantismi iseloomustus. HUGO või MÉRIMÉE või SANDI või SCOTTI või C. või E. BRONTË üks proosateos. Byroni või Shelley või Heine luule. Näiteid Puškini või Lermontovi loomingust. «JEVGENI ONEGIN».

2.3. REALISM, MODERNISM JA POSTMODERNISM. Realismi ja modernismi iseloomustus. STENDHALI või BALZACI või FLAUBERT'i üks romaan. DOSTOJEVSKI või TOLSTOI üks romaan. TŠEHHOVI 1–2 novelli ja üks näidend. T. Manni või Woolfi või Borgese või Singeri või Salingeri üks proosateos. FITZGERALDI või REMARQUE'i või HEMINGWAY või VONNEGUTI või GARÇA MARQUEZE üks romaan. WILDE'i või HESSE või KAFKA üks proosateos. BULGAKOVI või NABOKOVI üks romaan. Üks proosateos Skandinaavia kirjandusest. Modernistlik luule. Näiteid 3–4 autori loomingust: Baudelaire, Mallarmé, Verlaine, Rimbaud, Verhaeren, Apollinaire; Whitman; Rilke; Blok, Ahmatova, Majakovski, Jessenin; Garcia Lorca; Tagore; Leino; Eliot, Thomas. Modernistlik ja absurditeater. Näiteid 2–3 autori loomingust: Ibsen, Maeterlinck, Pirandello, Brecht, Beckett, Ionesco, Williams, Albee. Postmodernismi iseloomustus. Idamaade kirjanduse näiteid. Üks MAAILMAKIRJANDUSE TEOS õpilase valikul.

3. EESTI KIRJANDUS

3.1. EESTI KIRJANDUSE TEKE JA ARENG. Petersoni luule. Faehlmanni tegevus. Kunstmüüdid. Kreutzwaldi tegevus. «Eesti rahva ennemuistsed jutud» (1–2 muinasjuttu). «Kalevipoeg». Koidula tegevus. Luule. Kitzbergi üks jutustus. Vilde üks proosateos ja näidend. Juhan Liivi looming. Luule.

3.2. EESTI KIRJANDUS 20. SAJANDI I POOLEL. «Noor-Eesti» kirjanduse, keele ja kunsti uuendajana. Suitsu luule. Tuglase tegevus. Tuglase 3–4 novelli. Enno ja Ridala luule näiteid. «Siuru» ja «Tarapita». Underi luule. Visnapuu luule näiteid. Adsoni või Barbaruse või Adamsoni luule näiteid. TAMMSAARE üks proosateos. «TÕDE JA ÕIGUS» (1–2 osa). Tammsaare või Raudsepa üks näidend. GAILITI või MÄLGU üks romaan. Gailiti või Vallaku 1–2 novelli. Elulähedusliikumine. Sütiste luule näiteid. «Arbujad». Alveri luule. Talviku või Masingu või Kangro luule näiteid. RISTIKIVI üks proosateos.

3.3. EESTI KIRJANDUS 1940–2000. Näiteid 2–3 autori luulest: Vihalemm, Lepik, Laaban, I. Grünthal, Kolk. Näiteid 2–3 autori loomingust: Jakobson, Leberecht; Hint, Merilaas, Sang, Vaarandi, Smuul. P. KRUSTENI või KANGRO või MÄGI või UIBOPUU või HELBEMÄE või VIIRLAIU üks proosateos. 50.– 60. aastate poetikauuendus. Näiteid 3–4 autori luulest: Kross, Alliksaar, Laht, Kaalep, Niit; Ehin, Kaplinski, P.-E. Rummo, Luik. H. NÕU või VALTONI või TRAADI või VAHINGU või UNDI üks proosateos. Näiteid Krossi või Meri proosast. KROSSI üks romaan. Kõivu või Vetemaa või Kruusvalli üks näidend. Näiteid 2–3 autori loomingust: Ivask, Laaman, Runnel, Isotamm, Üdi/Viiding, Kareva. KAUGVERI või BATURINI või LUIGE või SAADI või MUTI või ÕNNEPALU üks proosateos. Sajandivahetuse postmodernistlikke suundumusi. Näiteid 2–3 autori loomingust. Üks UUDISKIRJANDUSE TEOS õpilase valikul.

ÕPITULEMUSED

Õppeaine läbinu:

- mõistab ilukirjanduse väärtust ja hindab kujundlikku mõtlemist ning keelekasutust;
- on lugenud vähemalt 20 ilukirjandusteost;
- teab kirjanduse igast etapist vähemalt üht teost põhjalikumalt;
- teab kirjanduse žanreid ja poetika põhimõisteid;
- oskab loetut suhestada aja, koha ning teiste tekstidega;
- oskab analüüsida kirjandusteose kujundikeelt, sisu ja vormi;
- oskab loetu kohta oma mõtteid ja arvamusid avaldada.

2. A-VÕÕRKEEL (INGLISE KEEL või SAKSA KEEL) **Õppeaine maht 8 õn**

2.1. ÕPPE-EESMÄRGID:

Võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- tunnetab võõrkeelte õppimise vajadust, näeb reaalselt võimalust osaleda praktikatel välismaal ning õppida välismaal;
- kinnistab erialaainetes ja üldkunstiainetes omandatud teadmisi ja oskusi, näeb nende ülekantavust teise konteksti;
- oskab näha võõrkeele ja teiste ainete vahelisi seoseid, saab kasutada oma erialaseid oskusi, pädevusi ja suutlikkust võõrkeeles ning võõrkeele tunnis;
- saab aru inimeste igapäevasest ja erialaga seotud võõrkeelsest kõnest ja vestlusest;
- kasutab, täiendab ja arendab omandatud õpiviise- ja võtteid;
- omandab lugemisvilumuse, mõistab lihtsamaid erialaseid tekste;
- oskab kasutada sõnaraamatut nii paberil kui internetis;
- julgeb suhelda ja ennast kirjalikult väljendada õpitud temaatika piires;
- teab õpitavate keelte maade kultuurile iseloomulikke käitumis- ja suhtlusnorme, nende kasutamist kõnes ja kirjas;
- oskab omandatud keeleoskust iseseisvalt arendada ja teisi võõrkeeli juurde õppida.

Õppetegevus

Kutseõppeasutuse õpilane on omandanud vajalikud õpioskused iseseisvaks tööks ja jätkab nende täiendamist. Kutseõppeasutuses suureneb õpilase individuaalsete õppeülesannete osakaal, sealhulgas lisandub tunniväline lugemine. Põhikooliastmes omandatud töövõtetele (rühma-, paaristöö, rollimängud, intervjuud, projektid) lisanduvad uurimuslikud õppeülesanded, mis suunavad õpilase otsima informatsiooni erinevatest võõrkeelsetest teabeallikatest, sh Internetist.

2.2. ÕPPESISU

1. Kõnearendus-, lugemis-, kuulamis- ja kirjutamisteemad

1.1. PEREKOND JA KODU: abielu ja perekond, kodu ja töökasvatus, ajakasutus, kodusisustus, sisustusterminoloogia, kodukujundus, kujundustrendid, eelarve, majapidamisraha.

1.2. INIMENE JA ÜHISKOND: mina isiksusena teiste seas, enesetutvustus, iseloom, võimed, eelistused, nõrkused, suhted teistega, kodanikuühiskond; avalikud, isiklikud ja pühad ruumid; kunsti ülesanded ühiskonnas.

1.3. LOODUS KUI ELUKESKKOND: loodus ja tema kaitse, kliima ja loodusrikkused, loodus kui loovusteraapia, looduslähedased lahendused oma tulevases töös, naturaalsed materjalid, taaskasutus, maa ja linn.

1.4. HARIDUS JA TÖÖ: haridussüsteem ja õppimisvõimalused Eestis ja õpitava keele maades, töö ja tööpuudus, õpitavad ametid kunstikoolis, karjäär ja prestiiž, elukestev õpe, õpioskused, mälu tehnikad

1.5. INIMENE JA TEHNIKA: arvutitehnika ja sellega seotud probleemid, uued töövahendid ja töökeskkonnad.

- 1.6. IGAPÄEVANE ELU: tervislik eluviis, toitumine, pahedest (alkohol, narkootikumid jne) hoidumine, suhtlemine tööandjaga ja kliendiga, võõrkeelsed kasutusjuhendid.
- 1.7. KULTUUR JA LOOMING: kultuuri tähendus ja analüüs, teater, kino, visuaalne kunst, kunstiteos, kunstitarbed, -tehnikad, kunstiajalugu, kunsti funktsioonid ja arengud, kunst galeriiooludes ja avalikus ruumis, tarbekunst ja tööstusdisain, tegevuskunst, karikatuur, autoriõigused.
- 1.8. MEEDIA: televisioon, raadio ja kirjutav press, internet, reklaam - tema roll, mõju ja sõnumid .
- 1.9. EESTI: riigikord, kultuuri-, majandus- ja poliitilised kontaktid õpitavat keelt kõnelevate maadega, kultuuritavad ja –saavutused, kunsti- ja disainisündmused, traditsioonid.
- 1.10. ÕPITAVAT KEELT KÕNELEVAD MAAD: Kultuuritavad ja kombes, disainiklassika ja tänapäev, reisimine, isiklikud kogemused ja kokkupuutepunktid nimetatud maade ja inimestega.

2. Keeleteadmised

2.1 Inglise keel:

- nimisõna: liigid, üld- ja pärisnimede kasutamine, loendatavad ja loendamatud nimisõnad, liitnimisõnad, nimisõnalised fraasid ja nende kasutamine; abstraktsed nimisõnad; omastav kääne, kahekordne omastav kääne *a friend of theirs*; ainsuse ja mitmuse kasutamise erijuhud *all, every, whole, none of jt*;
- artikkel: artikli kasutamine üld- ja pärisnimedega, ainenimedega, abstraktsete nimisõnadega; artikli asendajad; erandid; artikli puudumine; väljendid umbmäärase artikliga, määrava artikliga, ilma artiklita;
- omadussõna: *-ing-, -ed-lõpulised* (kesksõnalised) omadussõnad; täiend- ja öeldistäteline omadussõna; omastavad ja näitavad omadussõnad; liitomadussõnad; omadussõna tegusõna järel; *so* ja *such, enough* ja *too* kasutamine; sõnajärg mitme täiendsõna puhul; võrdlusvormid (*not*) *as...as, not enough to..., too...to; the + omadussõna the elderly*; eritüvelised võrdlusastmed; *little + loendatav / loendamatu nimisõna*; omadussõna + *to*-infinitiiv / *that* osalause : *I'm happy to see them again / He was happy that they were coming to the party*;
- arvsõna: lihtmurrud, kümnendmurrud, aritmeetilised põhitehted, erinevad mõõtühikud;
- asesõna: umbmäärased asesõnad *some, any, no, many, much, a few, a lot of, one, every, each, all, both, another, (the) other(s)either, neither* ; umbisikulised asesõnad *it, there* ;
- tegusõna: kõneviisid; aktiiv ja passiiv: aktiivi ajavormid *Present Perfect Progressive, Past Perfect Progressive, Future Perfect*, passiivi ajavormid *Present Progressive, Present Perfect, Past Progressive, Past Perfect, Future Simple*;
- tegusõna tüübid, põhivormid; modaalverbid *can, could, may, might, must /have to, mustn't, ought to, shall, should, will, would, need, needn't, used to + infinitiiv* ja nende kasutus; tingimuslauseid (*Conditional I, II, III*); ajamääruslauseid; tegusõna mittepöördelised vormid: tegevusnimi ja konstruktsioonid (sihitis infinitiiviga, *for*-tarind infinitiiviga); gerundium (*-ing*-vorm) tegusõnade ja eessõnade järel, aluse ja sihitisena; oleviku ja mineviku kesksõna (*the Participle*), konstruktsioonid: sihitis kesksõnaga ja iseseisev kesksõnaline tarind; aegade ühildumine kaudses kõnes;

- määrsõna: määrsõna liigid, funktsioonid, struktuur; määrsõna koht lauses; mitmetähenduslikud määrsõnad *badly, rather, right, shortly, so, still*; kahe erineva vormiga määrsõnad *loud/loudly, quick/quickly, cheap/cheaply* jt; omadussõnadega vormilt ühtelangevad määrsõnad *fast, hard, late, little, long, loud, much, right, well* jt; eessõnadega vormilt ühtelangevad määrsõnad *about, along, but, by, off, round, since* jt; partiklitega ühtelangevad määrsõnad *about, along, away, by, down, in, off, on, out, over, through, up* jt; sidesõnadega ühtelangevad määrsõnad *after, before, but, since, when, where*;
- eessõna: ajamäärustes esinevad eessõnad *after, before, between, in, on, for, until, till* *since, from...to /till, by*; kohamäärustes esinevad eessõnad *in, at, on, up, near, under, above, behind, in front of, between, to, into, towards, up to, over, from, out of, off, down, through, opposite, round, next to /beside*; viisimäärustes esinevad eessõnad *by, on, in, with, without*; eessõnalised fraasid *at the beginning of, by means of* jt; nimi- ja omadussõnad, mis nõuavad enda ees teatud eessõna *by car, for sale, at last* jt; nimi-, omadus- ja tegusõnad, mis nõuavad enda järel teatud eessõna *advice on, afraid of, belong to*;
- lauseõpetus: kõrvallauseid; fraaside ja lausete ühendamine; *it* ja *there* lause algul; teksti seostamine tervikuks (*cohesion*); idioomid keeles;
- sidesõna: siduvad sidesõnad *as well as, besides, moreover, not only...but also*; vastandavad sidesõnad *however, nevertheless, only, still, yet*; põhjuslik sidesõna *for*; järelduslikud sidesõnad *consequently, then, therefore*; alus-, sihitis- ja öeldistätelauseid alustavad sidesõnad *that, if, whether, who, whose, what, which, whoever, whatever, whichever, how, when, where, why, however, whenever, wherever*; ajamääruslauseid alustavad sidesõnad *as, when, after, before, since, until/till, whenever, while, as long as, all the time, by the time*; viisimäärust alustavad sidesõnad *how, however, the way*; võrdlusmääruslauseid alustavad sidesõnad *as if, like*; kordav sidesõna *the...the*; otstarbemääruslauseid alustavad sidesõnad *in order + to + infinitiiv*; põhjusmääruslauseid alustavad sidesõnad *since, now*; tagajärjemääruslauseid alustav sidesõna *so*; tingimusmääruslauseid alustavad sidesõnad *even if, in case, once, providing, on condition, supposing*; mööndusmääruslauseid alustavad sidesõnad *although, even if*; piiramist ja varutingimust väljendavaid määruslauseid alustav sidesõna *except that*;
- sõnatuletus: sõnade liitmine; ees- ja järelliited; tähtsamad nimisõnu tuletavad järelliited - *er/-or, -ist, -ics, -ism, -ion/-ation, -ing, -ness, -let, -ment, -ee, -dom, -ence/-ance, -ess, -hood, -ity, -ship, -th*; tähtsamad omadussõnu tuletavad järelliited -*able, -al, -ed, -en, -ent/-ant, -ful, -ic, -ish, -ive, -less, -ous, -ly, -y, -ward*; tähtsamad omadussõnu tuletavad eesliited *anti-, non-, post-, pre-, un-, in- (im-, il-, ir-)*; tähtsamad tegusõnu tuletavad järelliited -*ate, -en, -fy/-ify*; tähtsamad tegusõnu tuletavad eesliited *co-, counter-, de-, dis-, ex-, fore-, inter-, mis-, over-, out-, pre-, re-, sub-, trans-, un-, under-*;
- õigekiri: lühivormid; sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhijuhud; liidetega vormid; sõnade poolitamine; koma kasutamise põhijuhud.

2.2 Saksa keel:

- nimisõna soo määramine (rakendamine/aktiivselt); nimisõna mitmuse moodustamise tüübid, homonüümsete nimisõnade mitmus (passiivselt); ainult ainsuses või mitmuses kasutatavad nimisõnad; nimisõna käändkonnad (aktiivselt);

- artikkel: umbmäärane ja määrav artikkel, artikli puudumine; artikli kasutamine üldnimedega, ainenimedega, abstraktsete nimisõnadega, geograafiliste ja isikunimedega (aktiivselt);
- omadussõna öeldistäite ja täiendina; võrdlusastmed; *als* ja *wie* kasutamine; omadussõna substantiveerimine; *kää* namine (aktiivselt);
- arvsõnad ja mõõtühikud (aktiivselt);
- asesõna: isikuliste, omastavate, näitavate (*dieser, jener, der*) ja siduvate (*der, die, das*) asesõnade käänamine (*Nominativ, Akkusativ, Dativ*) ja kasutamine; umbisikuline asesõna *es* kindlates väljendites; umbmäärased asesõnad *man, jeder, jemand, niemand, etwas, nichts, alle(s)* (aktiivselt);
- tegusõna: reeglipärase ja ebareeglipärase tegusõnade põhivormid, enesekohaste tegusõnade pööramine indikatiivi aktiivi kõigis ajavormides (aktiivselt); modaaltigusõnade tähendus, kasutamine infinitiiviga ja põhiverbina (aktiivselt); modaalverb + infinitiiv – perfekti moodustamine (passiivselt);
- indikatiivi aktiivi ajavormide *Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I* moodustamine ja kasutamine (aktiivselt);
- käskiv kõneviis: moodustamine ja kasutamine (aktiivselt);
- konjunktiivi aktiivi vormide *Präsens, Präteritum ja Konditional I* moodustamine; konjunktiivi kasutamine soovide ja võimalikkuse väljendamiseks, viisakates küsimustes, irreaalsetes tingimus- ja võrdluslausetes (aktiivselt);
- passiiv: *Vorgangspassiv, Zustandspassiv (Präsens, Präteritum)* (aktiivselt); *von* ja *durch* kasutamine kolmeliikmelises isikulises passiivis (passiivselt);
- infinitiivi kasutamine partikliga *zu* ja ilma; infinitiivkonstruktsioonid *um...zu, ohne...zu, haben...zu, sein...zu*; infinitiivi substantiveerimine (aktiivselt);
- kesksõnad *Partizip I* ja *Partizip II* (passiivselt);
- tegusõnade rektsioon (aktiivselt);
- eessõna: eessõnad daativi ja akusatiiviga (*an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen*); eessõnad daativiga (*aus, außer, bei, entgegen, gegenüber, mit, nach, seit, von, zu*); eessõnad akusatiiviga (*bis, durch, für, ohne, um, gegen, wider, entlang*); eessõnad genitiiviga (*außerhalb, innerhalb, trotz, während, wegen*) (aktiivselt); (*anhand, anlässlich, anstelle, aufgrundseitensdiesseits, jenseits, oberhalb, unterhalb, statt*) (passiivselt);
- määrsõna: koha-, aja-, viisi-, hulga- ja põhjussmäärsõnad; määrsõnadevõrdlusastmed;
- lauseõpetus: lihtlause; jaatavad, eitavad ja küsilauseid; lauseliikmed (alus, öeldis, sihtis, määrus, täiend); lausemudelid öeldise pöördelise vormi asukoha järgi; verb esimesel, teisel ja viimasel kohal; liitlause: rindlause ja rinnastavad sidesõnad *und, sowohl...als auch, entweder...oder, sonst, aber, doch, sondern, dagegen, denn, nämlich, deshalb, deswegen*,

darum, also (aktiivselt); *nicht nur...sondern auch, weder...noch* (passiivselt); alistavad sidesõnad *dass, als, wenn, weil* (aktiivselt);

- modaalsed abisõnad *hoffentlich, leider, vielleicht, wahrscheinlich* (aktiivselt);
- sõnatuletus: liitsõnade moodustamine (liitnimisõnad, liittegusõnad, liitomadussõnad); nimisõnade järelliited (-*er, -ler, -ner, -ung, -schaft, -heit, -keit*); omadussõnade järelliited (-*ig, -lich, -(i)sch, -bar, -los, -sam*); nimi- ja omadussõnade eesliited (*Un-, Miss-, un-*); tegusõnade lahutamatud eesliited (*be-, ge-, ent-, emp-, er-, ver-, zer-, miss-*); tegusõnade lahutatavad eesliited (*ab-, an-, auf-, aus-, bei-, mit-, nach-, vor-, da(r)-, ein-, fort-, her-, hin-, los-, weg-, zurück*) (aktiivselt); tegusõnade lahutatavad või lahutamatud eesliited (*durch-, über-, um-, unter-*) (passiivselt);
- õigekiri: suur ja väike algustäht; punkt, koma, küsi- ja hüüumärk lause lõpus; koma loetelus ja lihtlauses (aktiivselt).

ÕPITULEMUSED:

Kuulamisel lõpetaja:

- mõistab erinevate kõnelejate olmeteksti ja telefoni teel edastatud teateid, eeldusel, et need on lähedased standardkeelele;
- suudab jälgida raadio- ja TV-uudiseid ja -teateid, et saada vajalikku infot;
- oskab eristada selgelt väljendatud tooni ja suhtumist, panna tähele rõhuasetusi ja mõttefraase;
- oskab tuletada tundmatute sõnade tähendust konteksti abil temale tuntud elementide kaudu;
- teab oma emakeeles enamkasutatavate rahvusvaheliste sõnade tähendusi ning oskab neid teadmisi kasutada võõrkeelset teksti kuulates;
- suudab eristada kuuldu detaile ja järjestada sündmusi;
- suudab jälgida lühiloengut (5-10 min.) ning eristada sellest olulist infot;

Kõnelemisel lõpetaja:

- kasutab vastavale võõrkeelele omast intonatsiooni, rütmi ja rõhku;
- oskab vestelda põhitemaatika ulatuses ning esitada ja põhjendada oma vaateid ja seisukohti;
- tunneb suhtlusetiketti ja oskab seda kasutada;
- oskab suhelda võõrkeeles nii vahetult kui ka telefoni teel;
- oskab vahetada infot, esitada küsimusi ja väljendada oma mõtteid ühiskondlike probleemide ja sündmuste kohta;
- oskab vestluses vajadusel kasutada kompensatsioonistrateegiaid;

Lugemisel lõpetaja:

- suudab lugeda funktsionaalstiililt erinevaid tekste, nende hulgas mitmesuguseid kasutamisyhikuid;
- suudab määratleda teksti peaideed (mis on kas välja öeldud või millele on vihjatud) ja autori eesmärke;
- oskab leida tekstist talle vajalikku või teda huvitavat informatsiooni;

- oskab teksti mõistmiseks ära kasutada pealkirju, illustratsioone, jooniseid, skeeme, erinevaid kirjapilte;
- oskab tuletada tundmatute sõnade tähendust konteksti abil temale tuntud elementide kaudu (liitsõna üksikkomponendid ja sõnaliited);
- teab oma emakeeles kasutatavate rahvusvaheliste sõnade tähendusi ning oskab neid teadmisi kasutada võõrkeelset teksti lugedes;
- oskab leida õpitava võõrkeele vahendusel infot erinevatest allikatest, seda valida ja kasutada;
- oskab kasutada eriliigilisi sõnaraamatuid ja teatmeteoseid.

Kirjutamisel lõpetaja:

- oskab kirjutada teateid, ametlikke ja mitteametlikke kirju;
- oskab teha märkmeid ja kokkuvõtteid loetu ja kuuldu põhjal;
- oskab täita ankeete ja vastata küsimustikele;
- oskab kirjutada elulookirjeldust (CV);
- oskab kirja panna olulist infot, jälgides lühiloengut ja kuulates telefonikõnet;
- oskab kirjutada kirjeldavaid, analüüsivaid ja arutlevaid kirjandeid, referaate ja lühiartikleid ajalehele;
- tunneb õigekirja ja lausemärgistusi, vajadusel oskab neid kontrollida teatmeteoste abil;
- oskab liigendada ja vormistada erinevaid tekste.

3. B-VÕÕRKEEL

(INGLISE KEEL või SAKSA KEEL või VENE KEEL või PRANTSUSE KEEL)

Õppeaine maht 3 õn

3.1. ÕPPE-EESMÄRGID

B-võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) saavutab B-keeles keeleoskuse taseme, mis võimaldab selles keeles igapäevastes situatsioonides suhelda; lugeda ja mõista lihtsamaid võõrkeelseid originaaltekste;
- 2) huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- 3) omandab oskused edaspidiseks võõrkeelte õppimiseks ja oma keeleoskuse pidevaks täiendamiseks;
- 4) huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;
- 5) omandab erinevad lugemis- ja kuulamisstrateegiad;
- 6) arendab lugemise kaudu iseseisva mõtlemise ja analüüsi võimet;
- 7) arendab oskust väljendada enese ja rühma seisukohti;
- 8) õpib hankima vajalikku teavet, ka teiste õppeainete jaoks võõrkeelsetest teatmeteostest, sõnaraamatutest, internetist ja muudest infoallikatest;

Õppetegevused

- (1) Teemaatiline rõhuasetus on MINA suhetel ÜMBRITSEVATE INIMESTE, eriti EAKAASLASTEGA ning MINA suhetel MAAILMAGA. Kõigi osaoskuste kompleksne arendamine on õpetaja jaoks primaarne. Õpimotivatsiooni arendamiseks ja säilitamiseks kasutab õpetaja erinevaid metoodilisi võtteid, nt paaris- ja rühmatööd, intervjuerimist, rollimänge. Oluline on, et õpilased omandaksid võõrkeele õppimiseks vajalikud õpistrateegiad, et jõuda iseseisva õppimiseni. Taotluseks on, et õpilane loeks ja kuulaks ka õppetööst vabal ajal võõrkeelset (adapteeritud) noorsookirjandust, jõukohaseid teabe-, tarbe- ja meediatekste (TV- ja raadiosaated, ajakirjandus, internet jm). Loetu ja kuulatu kaudu õpib õpilane kontekstist tuletama sõnade ja väljendite tähendust.
- (2) Kuulamisoskuse arendamiseks õpitakse kasutama erinevaid kuulamisstrateegiaid, olulise eristamist ebaolulisest ning mõtteliste seoste loomist. Oluline on varem õpitu rakendamine.
- (3) Lugemisoskuse arendamiseks õpitakse ära tundma erinevaid tekstiliike ja neis teatud laadi informatsiooni eeldama. Õpitakse kasutama erinevaid lugemisstrateegiaid (globaalne, selektiivne, detailne lugemine).
- (4) Kõnelemisoskuse arendamisel tegeldakse pidevalt õige intonatsiooni ja häälduse arendamisega, harjutatakse vestlus- ja sidusa teksti esitamise oskust ning selleks vajalikke strateegiaid.
- (5) Kirjutamisoskuse arendamine algab elementaarsetest ülesannetest (lünkade täitmine, sõnastikust õige sõna leidmine ja kirjutamine jms). Kirjutamisoskus eeldab teatud sõnavara ja keelestruktuuride valdamist, samas ka kirjaliku tekstiloome põhietappide (teksti kirjutamine, kavandamine ja viimistlemine) õpetamist.

3.2. ÕPPESISU

Kõnearendus-, lugemis- ja kuulamisteedad

- (1) MINA: nimi, vanus, välimus, kehaosad, riietus, lemmiktegevused, iseloom, huvid, võimed, oskused, harjumused, tervis.
- (2) PEREKOND JA KODU: pereliikmed, sugulased, aadress, maja, korter, aed, õu, suhted perekonnas, ühistegevused, taskuraha.
- (3) SÕBRAD: nimi, vanus, elukoht, välimus, ühised tegevused, erinevad iseloomud; suhted sõpradega: sõnapidamine, sõprus, ausus, usaldus, konfliktid ja nende lahendamine.
- (4) KESKKOND, KODUKOHT, EESTI: aastaajad ja ilm; loomad, linnud, taimed; Eesti asukoht, keel, pealinn, sümbolid, ilmastik, keskkonnasõbralik käitumine; kodukoht, kultuuritavad ja –kombed; Eestimaa loodus ja vaatamisväärsused.
- (5) MAAILM: Euroopa maad: riigi nimi, pealinn, rahvused, keeled.
- (6) ÕPITAVAT KEELT KÕNELEVAD MAAD: keel, pealinn, tähtsamad pühad, sümbolid, kultuuritavad, kombed.
- (7) IGAPÄEVASED TEGEVUSED: söögikorrad, liiklus ja liiklusvahendid, tee küsimine ja juhataamine, kodused majapidamistööd; söömine kodus ja väljaspool kodu; liiklemine.
- (8) ÕPPIMINE JA TÖÖ: koolipäev, sõbrad, õpetajad, õppeained, õpioskused, kooliruumid, õppevahendid, koolivaheajad, ametid, kool ja klass, õpioskused, edasiõppimine, kutsevalik, tulevane töö.
- (9) HARRASTUSED JA KULTUUR: huvialad, mängud, sport, muusika, raamatud, reisimine, pühad, kino, teater, ilukirjandus, kolleksioneerimine; meedia: televisioon, raadio, ajakirjandus, Internet.

Keeleteadmised

INGLISE KEEL:

- 1) nimisõna: ainsus ja mitmus, ainsuslikud ja mitmuslikud sõnad, erandlik mitmus (*man/men, tooth/teeth*), aluse ja öeldise ühildumine, omastav kääne;
- 2) artikkel: umbmäärane ja määrav artikkel, artikli puudumine; enamkasutatavad väljendid artiklitega ja ilma;
- 3) omadussõna: omadussõna ühildumine nimisõnaga, võrdlusastmed, omadussõnade võrdlemine (*as...as, not as...as, more...than*); tarindid *too + adjective ja not + adjective +enough*;
- 4) arvsõnad ja mõõtühikud: põhi- ja järgarvud, lihtmurrud (pool ja veerand), osa tervikust (*2 out of 10*); kellaeg, kuupäev, aasta; pikkus, kaal, kaugus;
- 5) asesõna: isikulised asesõnad ja omastavad asesõnad (omadussõnalised vormid *my, your* jt.), näitavad asesõnad *this, that, these, those*, küsivad asesõnad, umbmäärased asesõnad *some, any, no* ja nende liitvormid;
- 6) tegusõna: põhitegusõna ja abitegusõna (*be, have, do*), modaaltegusõna (*can, must = have to, may*), enamkasutatavad reeglipärased ja ebareeglipärased tegusõnad;
- 7) tegusõna vormistik: üldajad (*Present, Past and Future Simple*), kestvad ajad (*Present and Past Progressive*), täisminevik (*Present Perfect*), käskiv kõneviis; tarindid *to + infinitive, going to + infinitive, want to + verb (I want to help my mum)*, tingiv kõneviis (*First Conditional*); kaudne kõne (saatelause on olevikus);
- 8) määrsõna: sagedusmäärsõnad *always, never, ever, sometimes, again, once, twice, three times*; järjestavad määrsõnad *first, next, then, finally, before, after, later, so*; määrsõnad liitega *-ly (quickly, suddenly)*; ebareeglipärased määrsõnad (*fast*);
- 9) sidesõna: *and, but, that, or, when*;
- 10) essõna: enamkasutatavad eessõnad (*in, on, at, in front of, behind, with, over, under, to, by, up, down, from, past, after, before, next to*); eessõnalised väljendid (*interested in, good/bad at, depend on, at the top/bottom, next to, in the middle*);

- 11) lauseõpetus: lihtlaused, sõnajärg jaatavas, eitavas ja küsivas lauses, lühivastused; siduvad laused (*relative clauses: animals which/that are free; people who...*);
- 12) sõnatuletus: liitsõnad, arvsõna tuletusliited *-teen* ja *-ty*, nimisõna tuletusliited *-er* ja *-or*, määrsõna tuletusliide *-ly*;
- 13) tähestik: tähtede nimed ja sõnade häälimine (*spelling*);
- 14) õigekiri: suur ja väike täht, nimisõna mitmuse lõpud, omadussõna võrdlusastmed, verbi vormid; kirjavahemärgid: punkt, küsimärk, hüüumärk, ülakoma.

SAKSA KEEL:

- 1) nimisõna: õpitud nimisõnade ainsus ja mitmus; nimisõna käänamine (*Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv*);
- 2) artikkel: umbmäärane ja määrav artikkel, artikli puudumine (nullartikkel); artikli kasutamise tähtsamad juhud;
- 3) omadussõna: käänamine määrava, umbmäärase ja nullartikliga (*Nominativ, Akkusativ, Dativ*); omadussõna täiendina (ühildumine nimisõnaga) ja öeldistaitena (muutumatu tüvevorm); võrdlusastmed;
- 4) arvsõnad ja mõõtühikud: põhi- ja järgarvud, kellaaeg, kuupäev, aasta; pikkus, kaal, kaugus;
- 5) asesõna: isikulised asesõnad (*ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie, Sie*) ja nende käänamine (*Nominativ, Akkusativ, Dativ*); omastavad asesõnad: *mein, dein, sein, ihr, unser, euer, ihr* (3.P.Pl.); *Ihr*), nende kasutamine ja käänamine; näitavad asesõnad (*dieser, dieses, diese*); umbisikuline asesõna *es*; umbmäärased *asesõnad* (*man, einer; keiner; niemand; etwas; nichts; alles*); küsivad asesõnad;
- 6) tegusõna: põhitegusõnad ja abitegusõnad (*haben, sein, werden*); modaaltegusõnad (*können, müssen, wollen, dürfen, sollen, mögen*), nende põhitähendused ja kasutamine infinitiiviga, *mögen* põhiverbina; enesekohased tegusõnad; tegusõnad lahutatavate ja lahutamatu eesliidetega;
- 7) tegusõna pööramine kindla kõneviisi aktiivis: reeglipärased/nõrgad ja ebareeglipärased/tugevad verbid; ajavormide (*Präsens, Perfekt, Präteritum*) moodustamine (abiverbid *haben/sein* perfekti moodustamisel) ja kasutamine (tähtsamad funktsioonid);
- 8) konjunktiivi kasutamine soovlauses (*Konditional I*);
- 9) käskiv kõneviis (imperatiiv): moodustamine ja kasutamine;
- 10) kasutatavamate tegusõnade rektsioon;
- 11) määrsõna: tähtsamad kohta, aega ja viisi väljendavad määrsõnad;
- 12) eessõna: eessõnad daativi ja akusatiiviga (*an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen*), daativiga (*aus, bei, mit, nach, seit, von, zu*), akusatiiviga (*durch, für, gegen, ohne, um*);
- 13) sidesõnad: rinnastavad sidesõnad ja siduvad määrsõnad (*und, oder, aber, doch, denn, deshalb*); alistavad sidesõnad (*daß, als, wenn, weil*); siduvad asesõnad (*der, die, das*);
- 14) lauseõpetus: lihtlause; jaatavad, eitavad ja küsilause; lausemuudlid öeldise pöördelise vormi (*finite Verbform*) asukoha järgi: verb teisel, esimesel ja viimasel kohal;
- 15) liitlause; rindlaused sidesõnadega *und, oder, aber, doch, denn, deshalb*; põimlauseid täiend-, sihitus-, aja-, tingimus- ja põhjuskõrvallausetega;
- 16) sõnatuletus: liitsõnade moodustamine; ees- ja järelliited; tegusõnade eesliited; tähtsamad nimi- ja omadussõnade järelliited (sufiksid); arvsõnade tuletusliited;
- 17) tähestik;
- 18) õigekiri: suur ja väike algustäht; punkt, küsi- ja hüüumärk lause lõpus; koma loetelus ja liitlause.

1.õppeaasta

1. semester

1. Tervitus, enese esitlus
2. Geomeetrilised kujundid, asupaik pildil/maalil
3. Leonardo da Vinci, nimisõna sugu, käänamine, tegusõna pööramine
4. Numbrid ja matemaatika, kellaajad
5. Archimboldo ja lõuend
6. Rembrandt, autoportree, eessõnad, sõnade moodustamine

2. semester

7. Edgar Degas ja pastellmaal, pastellvärvid, küsisõnad, passiiv
8. Tegusõna minevik
9. Matisse ja kollaz
10. Värvid - mõju, reklaam, keel
11. Pintsel – tootmine, vormid, hooldus, ebareeglipärane pööramine
12. Dialoogid - erialakeel
13. Pappskulptuuri valmistamine ja suuline esitlemine

2.õppeaasta

3. semester

1. Van Gogh ja perspektiiv, asupaik maalil
2. Kunstiteose kirjeldamine
3. Nimisõna ja omadussõna, käänamine
4. Fresko-secco, Sixtuse kabel, Michellangelo
5. Akvarell - värvid, maal
6. Täisminevik, verbide põhivormid

4. semester

7. Asesõnad
8. Reklaam - sihtgrupp, mõju, nõuded
9. Ruum - avalik, isiklik, püha
10. Küsisõna, küsimus-vastus, dialoogid, sisustussõnavara
11. Modaalverbid
12. Verb+eesõna

3.õppeaasta

5. semester

1. Õkomaja, loodussõbralikud materjalid
2. Arhitektuur – kultuurimälu kandja, linnamaastik, ehitised
3. Karikatuur, austerlane Nicholas Mahler
4. Austria kultuur, multitalent Hundertwasser
5. Sveitsi kultuur, Helvetica
6. Saksamaa kultuur, messid (Kölni mööblimes)
7. Disain, alaliigid

6. semester

8. Apartemendid Berliinis, kujundussõnavara
9. Meedia, alaliigid
10. Saksa disainiklassika ja tänapäev
11. Saksa tuntuimad disainerid, uus põlvkond
12. Eesti kunst ja disain

4.õppeaasta

7. semester

1. Saksakeelse kasutusjuhendi vms tõlkimine abivahenditega (sõnastik jne)
2. Erialasõnastiku koostamine
3. Erialakirjelduse koostamine

8. semester

4. Saksakeelne sisukokkuvõte oma kursuse- või lõputööst
5. Kursuse- või lõputööks vajaliku saksakeelse algmaterjali läbitöötamine
6. Vaatluspraktikate, külastatud näituste kommenteerimine saksa keeles

VENE KEEL:

- 1) nimisõna: käänamine ainsuses ja mitmuses: meessoost nimisõnad (*дом, слон; папа; дядя; конь, день; мяч; музей*); naissoost nimisõnad (*мама, тетя, тетрадь; семья; экскурсия*); keskssoost nimisõnad (*окно; поле; белье; знание*). Eessõna + nimisõna käändeline vorm;
- 2) omadussõna: kvantitatiivsed, objektiivsed ja omastavad omadussõnad; käänamine ainsuses ja mitmuses: meessoost omadussõnad (*простой, красивый, летний*); naissoost omadussõnad (*красивая; летняя*); keskssoost omadussõnad (*красивое; летнее*); omadussõna lühivorm (mees-, nais-, kesksugu; mitmus); ühildumine nimisõnadega soos, arvus ja käändes; võrdlusastmed (lihtsamad vormid);
- 3) arvsõna ja mõõtühikud: põhiarvud, järgarvud; arvsõnade käänamine (enamkasutatavad käänded); kella-aeg, kuupäev, pikkus, kaal; maksumus; järgarvude ühildumine nimisõnadega soos, käändes ja arvus;
- 4) asesõna: isikulised asesõnad (käänamine ainsuses ja mitmuses); omastavad asesõnad (ühildumine nimisõnadega soos, arvus, käändes); näitavad asesõnad (käänamine ainsuses ja mitmuses, ühildumine nimisõnadega soos, arvus, käändes); eitavad ja küsivad asesõnad (enamkasutatavad vormid);
- 5) tegusõna: enesekohased tegusõnad; reksioon; eesliited; tegusõnade pööramine ainsuses ja mitmuses: enamkasutatavad I ja II pöördkonna tegusõnad; enamkasutatavad liikumist näitavad tegusõnad (eesliidetega ja ilma): *идти/ходить, ехать/ездить, бежать/бегать, летать/лететь, плыть/плавать, нести/носить*;
- 6) ajavormid: olevik, minevik, liit- ja lihttulevik. Minevik: lõpetamata tegevus: a) tõsiasja nentimine, olenemata lõpptulemusest (nt *вчера я смотрел телевизор*); b) tegevuse protsessi väljendamine (nt *этот дом строился целый год*); c) korduv tegevus (nt *летом я каждый день загорала*); lõpetatud tegevus: a) tegevuse tulemus (nt *купили магнитофон*); b) tegevus, mis on viidud lõpuni (nt *я дописала письмо*); minevikus tegusõnade ühildumine nimisõnadega soos ja arvus. Liittulevik: lõpetamata tegevus: a) korduv tegevus (nt *я буду ходить сюда часто*); tõsiasja nentimine, olenemata lõpptulemusest (nt *я буду читать книгу*). Lihttulevik: lõpetatud tegevus: a) tegevus, mis kindlasti viiakse lõpuni (nt *я допишу письмо*); b) tegevus, mis kindlasti toimub (nt *я пойду к врачу завтра*); c) järjepidev tegevus (nt *сначала я выучу уроки, а потом пойду в кино*). Käskiv kõneviis. Aluse ja öeldise ühildumine;
- 7) määrsõna: koha-, aja-, määra- ja viisimäärsõnad; määrsõnade võrdlusastmed;
- 8) eessõna: *в, на, с, из, у, о, для, за, к, вокруг, недалеко от, напротив, без, через, около, по (гулять по городу)*;
- 9) sidesõna: üldkasutatavad sidesõnad liht- ja liitlauses;
- 10) lauseõpetus: lihtlaused, liitlaused;
- 11) sõnatuletus: nimi-, omadus-, määr- ja tegusõnade enamkasutatavad tuletusliited;
- 12) tähestik;
- 13) hääldamine ja õigekiri: vene keele häälikute ja häälikuühendite õige artikulatsioon ja märkimine kirjas (tähe ja hääliku ühteviimine): kergesti segiminevad tähed *р, н, и, в, с, х*; susisevad ja sisisevad *ж, ш, ч, ц, щ, з*; helilised/helitud, peenendatud/peenendamata

kaashäälikud; helilised kaashäälikud sõna lõpus ja helitu ees; helitud kaashäälikud helilise ees; märkide ъ ja ь kasutamine (koht ja eesmärk); täishäälikud е, ё, ю, я; rõhulised ja rõhuta täishäälikud; ж-, ш-, ч-, ц-, ы-ga algavad silbid; rõhulised ja rõhuta silbid, sõna- ja lauserõhud; intonatsioon jaatavas (jutustavas), eitavas ja küsilause (küsisõnaga ja ilma); suur ja väike algustäht; käänd- ja pöörsõnade lõpud; eesliidete ja eessõnade õigekiri; enamkasutatavate arv- ja asesõnade õigekiri; kirjavahemärgid liht- ja liitlause.

Kasutatav õppekirjandus: L. Leesi “Vene keel – minu õnn”

Teemade jaotus:

Tekst “Ma armastan magada” -Mitmes kuupäev täna on? Nädalapäevad. Kellaeg. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Käskiva kõneviisi moodustamine.

Tekst “Kas sa armastad oma kooli, Tata?” Ma armastan oma kooli. Kesksõost nimisõnade mitmus. Asesõnade kasutamine. Omadussõnade võrdlusastmed. Lõpetatud ja lõpetamata tegevus.

Tekst “Minu päev” .Käskiv kõneviis. Luuletus “Ma armastan Pariisi” . Minu sõber õpib Pariisis (dialoog).

Tekst “Luikede järv” I-II. Omadussõnad. Meessoost nimisõnade käänamine (brat, slon, luk, stol) Tegusõnade hotets, hotetsa, zahotetsa pööramine (olevik, minevik, tulevik). Naissoost nimisõnade käänamine (sestra, škola). Meessoost nimisõnade käänamine lõpuga –a (papa, Gena). Eessõnade v ja na kasutamine (Predl.k) Liikumist väljendavate verbide pööramine (idti, poitsi, jehats, pojehts)

Tekst “Luikede järv” III. Rahvus. Naissoost ja meessoost nimisõnade käänamine lõpuga –ja (zemlja, semja, djadja, Kolja). Sja- lõpuliste tegusõnade pööramine (olevik, minevik, tulevik) Dialoog “Ma armastan onu Koljat”

Tekst “Luikede järv” IV. Luuletus “Talveõhtu” A.S.Puškin. Teks “Saabastega kass” I-III. Kesksõost nimisõnade käänamine (more, pole jne). Tegusõnade nraivitsa, ponraivitsa pööramine(olevik, minevik, tulevik). Meessoost nimisõnade käänamine (pol, bal).

Dialoog “Head Uut aastat ja häid Jõule” Tegusõna pisats pööramine (olevik, minevik, tulevik) Tekst “Van’ka” Luuletus “Moidodõr” I. Kirja kirjutamine. Elukutsed. Asesõnade käänamine

Luuletus “Moidadõr” II. Luuletus “Oi, moroz, moroz”. Meessoost omadussõnade käänamine . God, let kasutamine. Tegusõna darivits pööramine. Luuletus “Moidodõr” III. Vene rahvalaul. Luuletus “Ja pomnju...” (A.S.Puškin). Väike armas olevus. Muinasjutt “Puder kirvest”. Naissoost ja kesksõost omadussõnade käänamine. Tegusõna bojatsa pööramine (olevik, minevik, tulevik)

N.Nekrassovi luuletus “Ükskord külmal talvisel ajal..” Dialoog: Jura armus krahvinnasse. Tekst “Vetevaim ja mehike”. Luuletus “Tõeline sõber”. Asesõna etot käänamine. Kuhu? Kus? Tegusõna ponimats, ponjats, pööramine (olevik, minevik, tulevik). Luuletus Kirsipunane õlarätt”. Dialoog: Leivapoes. Vene muinasjutt “Võluv sinel” Asesõna eta käänamine. Tegusõnade pokupats, kupits, prodavats, prodats pööramine (olevik, minevik, tulevik)

A.S. Puškini luuletus "Pikal teel". Tekst "Minu portree". Dialoog "Piimapoes". Asesõna eto käänamine . Tegusõna stojats, sidets pööramine (olevik, minevik, tulevik). Luuletus "Kaks lõbusate hane". Tekst "Lõvi ja koerake". Dialoog "Kordamine on tarkuse ema". Elevant ja mops. Meessoost nimisõnade käänamine

J.Lermontovi luuletus "Puri". Romanss "Põle, põle minu täht". Dialoog "Mis on armastus?" Luuletus "Pärdik ja prillid". Tekst "Konn-kuningatütar " I-II. Naissoost nimisõnade käänamine (mõš, ljubov, žizn', notš). Nimisõnade mitmus (brat-bratja). Meessoost nimisõnade käänamine mitmuses (maltšiki, slonõ). Nimisõna otški, trusõ käänamine.

Luuletus "Süda" (L.Utjosov). Dialoog "Kolja vihkab tüdrukuid". Naissoost nimisõna käänamine mitmuses (devotški, lastotški, korobki). Nimisõna den'gi käänamine
Tekst "Konn-kuningatütar " III-IV. Luuletus "Luik, haug ja vähk". Kesksoost nimisõnade käänamine. Dialoog "Kristus on üles tõusnud". S.Jessenin "Kiri emale"

Tekst "Tsaaritar ja konn". Naissoost nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses (gora, zvesda). Eessõnad v ja na (predl. kääne). Luuletus "Sevastopoli valss". Aastaeegade käänamine. Tekst "Tallinn- Eesti pealinn". Predložnõi kääne . Dialoogid.
Luuletus "Sinine rätik".

Tekst "Venemaa-venelased". Dialoog "Kes on Sergei Djagilev?". Luuletus "Kuid süda on siiski tulvil armastust". Eessõnad. Luuletus "Maipäevad" (I.Severjanin). Laul "Üksik lõõtspill". Dialoog "Kas sa Peterburis oled olnud?". Tekst "Peterburg - Põhja-Veneetsia". Meessoost nimisõnade käänamine (kon', den') ainsuses ja mitmuses.

Luuletus ja laul "Ma armastan ..." (V.Võssotski). Laul "Õhtud Moskva lähistel" (M.Matusovski). Tekst "Moskva- Venemaa pealinn" . Dialoog "Kus me praegu oleme?". Nimisõnade vetšer, notš käänamine ainsuses ja mitmuses. Nimede käänamine .

Dialoog "Õppeaasta on lõppemas". Dialoog "Kuidas sa hakkad suvel puhkama?"
Nimisõna jabloko, gruša käänamine ainsuses ja mitmuses. Tegusõnade hodits, truditsa, polots käänamine (olevik, minevik, tulevik). Üldine sõnavara ja väljendite kordamine. Dialoogide ja ristsõnade koostamine.

PRANTSUSE KEEL:

- 1) nimisõna: kordamine; nimisõnade soo määramine (järelliite, lõpusilbi või sõna tähenduse kaudu); sõnade ainsus ja mitmus;
- 2) artikkel: artikli kasutamine; terviku ja osa märkimine artikliga; artikli puudumine ja ärajätmine;
- 3) omadussõna: tüüpiliste naissoo- ja meessoovormide määramine, mitmuse moodustamine; tüvemuutusega omadussõnade võrdlusastmed *bon, meilleur, -e, le meilleur, la meilleure* jt;
- 4) arvsõna: kordamine;
- 5) asesõna: omastav asesõna (*pronom possessif*) *le mien, la mienne, le tien, la tienne* jt; näitav asesõna (*pronom démonstratif*) *celui, celle, ceux, celles* ja nende liitvormid; neutraalne asesõna *ce, cela, ceci* ; umbmäärased asesõnad (*pronom indéfini*) *tout, toute, tous, toutes, personne, rien, quelque chose*; siduvad asesõnad (*pronom relatif*) *qui, que, dont, duquel* jt; asesõna sihitise ja sihitismäärusena (*complément d'objet direct, indirect*) süvendatult (*je te la donne, il le lui montre etc*), neutraalne *le* (*je le lui dis, elle me l'a promis* jt); küsivad asesõnad (*pronom*

- interrogatif*) *qui? qui est-ce qui? que? qu'est-ce qui? quoi?* jt, liitvormid *lequel? lesquels? laquelle? lesquelles?*; määrsõnalised asesõnad *en, y* ja nende kasutamisjuhud;
- 6) tegusõna: tingiv kõneviis (*conditionnel*), enneminevik (*plus-que-parfait*), kahtlev kõneviis olevikus ja minevikus (*subjonctif présent et passé*), lihtminevik (*passé simple*) äratundmise tasemel; ülevaade õpitud ajavormidest; küsimuse moodustamine;
- 7) eessõna: *a, de, en, pour, par, dans* kasutamine;
- 8) määrsõna: liht- ja liitmäärsõnad *bien, mal, demain, hier, loin, près* etc; *ment* -liitelised määrsõnatuletised, nende moodustamine ja kasutus lauses;
- 9) sõnatuletus: ees- ja järelliited;
- 10) lauseõpetus: küsimuse moodustamine; rõhutavad laused *c'est...qui / que..., ce sont...qui / que...*; käsklauseid (sh enesekohaste tegusõnadega); tingimuslauseid.

4. MATEMAATIKA

Õppeaine maht 4 õn

4.1. ÜLDALUSED:

Matemaatika aineõpetuse kohustuslik maht on 4 õppenädalat, see jaguneb järgnevalt:

- Reaalarvud, võrrandid ja võrratused (1 õn);
- Trigonomeetria. Vektor tasandil (1 õn);
- Joone võrrand. Jada. Funktsioonid I (1 õn);
- Piirväärtus ja tuletis (1 õn).

Matemaatika ainekava sisu on määratud matemaatika tähenduse ja funktsioonidega kultuuris ja ühiskonnas. Loogika kui matemaatika põhiline tulemusteni jõudmise viis on saanud tähtsaks vahendiks ka paljudes teistes teadustes, inimtegevuses tervikuna. Inimese täisväärtuslik areng ja toimetulek kaasaegses ühiskonnas ei ole mõeldav loogilise mõtlemise kultuurita. Oskus olukordi loogiliselt analüüsida, jõuda antud faktidest loogiliste arutluste kaudu järeldusteni, eristada olulist ebaolulisest, tõestatud ebatõestatust, oskus järjestada, klassifitseerida, püstitada hüpoteese, neid tõestada või ümber lükata, oskus kasutada analoogiaid – kõike seda ja veel palju muud omandab inimene eeskätt matemaatikaga tegeldes. Siit tuleneb matemaatikaõpetuse teine oluline funktsioon: õpilaste võimete igakülgne arendamine ja arenguvõimelise isiksuse kujundamine.

Matemaatika toetab teisi teadusi korrektse mõtlemistehnoloogia, keele ja meetoditega. Matemaatika õppimine arendab püsivust, sihikindlust, kriitilist mõtlemist, loomingulist aktiivsust. Matemaatikaõpetus avab matemaatika seesmise harmoonia, võimaldab tunnetada loogilise mõttekäigu ilu ja elegantsust, soodustab geomeetriliste vormide tajumist.

Matemaatikakursuste õppesisu on orienteeritud kutse-, eri- ja ametialal tööle asumisele, teemade käsitlemisel on matemaatilisi mõisteid ja meetodeid tutvustav ning nende meetodite rakendusi illustreeriv iseloom. Teemade käsitus ja sügavus ei taotle üldkeskhariduse ulatust.

4.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Matemaatikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- mõistab matemaatika olemust, otstarvet ja tähtsust inimtegevuses ning kultuuri arengus;
- omandab ainekavaga fikseeritud matemaatika teadmised ja meetodid ning oskab neid kasutada ülesannete lahendamisel;
- arendab loogilist mõtlemist, arutlusoskust ja ruumikujutlust;
- arendab oskust täpselt, lühidalt ja argumenteeritult väljendada koos matemaatiliste sümbolite kasutamisega;
- arendab endas valmidust matemaatiliste meetodite kasutamiseks erialaga seotud ülesannete lahendamisel;
- omandab matemaatikateadmisi ja -oskusi, mis võimaldavad teiste õppeainete õppimist ja õpingute jätkamist valitud erialal;
- õpib hindama oma matemaatilisi võimeid.

ÕPPETEGEVUS

1. Õppetegevus on suunatud õpilase kui isiksuse mitmekülgsel arengule, mis arvestab tema individuaalseid iseärasusi ja võimeid, unustamata seejuures meeskonnatöö tähtsust ja kujundamise vajadust.
2. Õppetegevuses arvestatakse, et oluline on õpilase iseseisev töö. See tagab parema arusaamise ainekst, matemaatika tähtsusest teistes ainetes (erialaga seotud ülesanded) ja rollist praktikas.
3. Õpetaja ülesanneteks on toetada õpilase arengut, ainealaste teadmiste omandamist ja süvendamist, iseseisva töö oskuste kujunemist, õpitahte tugevnemist ja eneseusu suurenemist ning mõjutada väärtushinnanguid.
4. Nõutavate õpitulemuste saavutamiseks peaks õpetajal olema võimalus kasutada nüüdisaegseid infotehnoloogiavahendeid ning viia osa ainetunde läbi arvutiklassis.

4.3. ÕPPESISU

1. REAALARVUD, VÕRRANDID JA VÕRRATUSED (0,75 ÕN)

1.2 Õppesisu

1.2.1. REAALARVUD. Arvuhulgad N , Z ja Q , nende omadused. Irratsionaalarvud ja reaalarvud. Arvtelje erinevad piirkonnad. Arvu absoluutväärtus. Ratsionaalavaldiste lihtsustamine. Astme mõiste üldistamine: täisarvulise ja ratsionaalarvulise astendajaga aste. Arvu n -es juur. Tehted astmete ja võrdsete juurijatega juurtega.

1.2.2 VÕRRANDID JA VÕRRATUSED. Lineaar-, ruut- ja murdvõrrandid, nendeks taanduvad võrrandid. Valemite teisendamine ja muutujate avaldamine. Kahe tundmatuga lineaar- ja ruutvõrrandite süsteem. Lineaar-, ruut- ja murdvõrratused. Ühe tundmatuga lineaarvõrratuste süsteem. Tekstülesannete lahendamine.

1.3. Õpitulemused

1.3.1 Õpilane teab ja tunneb:

- ratsionaal-, irratsionaal- ja reaalarve;
- arvu astendamise ja juurimise tehteid;
- arvu absoluutväärtuse mõistet;
- mõisteid võrdus, võrrand, samasus ja võrratus;
- õppesisuga määratud võrrandite ja võrratuste liike;
- võrrandite ja võrratuste lubatavaid teisendusi;
- võrrandi ja võrratuse lahendite mõisteid.

1.3.2 Õpilane oskab:

- sooritada tehteid astmete ja juurtega, teisendades viimased murrulise astendajaga astmeteks;
- teisendada lihtsamaid ratsionaal- ja juuravaldisi;
- lahendada ühe muutujaga lineaar-, ruut- ja murdvõrrandeid;
- lahendada kahe tundmatuga lineaarvõrrandite ja lihtsamate ruutvõrrandite süsteeme;
- lahendada lineaar-, ruut- ja murdvõrratusi;
- lahendada ühe tundmatuga lineaarvõrratuste süsteeme.

2. TRIGONOMEETRIA. TÕENÄOSUS JA STATISTIKA(1,25 ÕN)

2.1 Õppesisu

2.1.1 TRIGONOMEETRIA. Nurga mõiste üldistamine, kraadi- ja radiaanmõõt. Ringjoone kaare pikkus, sektori pindala. Mistahes nurga trigonomeetrilised funktsioonid, nende väärtused mõnede nurkade korral. Trigonomeetrilised funktsioonid negatiivsest nurgast.

Taandamisvalemid. Nurkade summa ja vahe trigonomeetrilised funktsioonid. Kahekordse nurga siinus, koosinus ja tangens. Kolmnurga pindala valemid ($S = 0,5ah$; $S = 0,5ab \cdot \sin C$). Siinus- ja oosinusteoreem. Kolmnurga lahendamine.

2.1.2. TÕENÄOSUS JA STATISTIKA

Sündmus. Sündmuste liigid. Suhteline sagedus, statistiline tõenäosus. Klassikaline tõenäosus. Näiteid geomeetrilise tõenäosuse arvutamisest. Diskreetne juhuslik suurus, selle jaotusseadus, jaotuspolügoon ja arvkarakteristikud (keskväärtus, mood, mediaan, standardhälve). Üldkogum ja valim. Andmete kogumine ja nende süstematiseerimine. Statistilise andmestiku analüüsimine ühe tunnuse järgi. Normaaljaotus (kirjeldavalt). Statistilise otsustuse usaldatavus keskväärtuse usaldusvahemiku näitel. Andmetötluse projekt.

2.2. Õpitulemused

2.2.1. Õpilane teab ja tunneb:

- kraadi- ja radiaanmõõtu;
- mis tahes nurga trigonomeetriliste funktsioonide definitsioone;
- trigonomeetrilisi põhiseoseid;
- valemid kahe nurga summa ja vahe ning kahekordse nurga siinuse, koosinuse ja tangensi jaoks;
- kolmnurga pindala valemid;
- siinus- ja koosinusteoreemi;

2.2.2. Õpilane oskab:

- teisendada trigonomeetrilisi avaldise, kasutades õpitud valemid;
- lahendada kolmnurki;
- arvutada kolmnurga, rööpküliliku ja hulknurga pindala;
- arvutada ringjoone kaare pikkust ja sektori pindala;

2.2.3 Õpilane teab ja tunneb

- juhusliku, kindla ja võimatu sündmuse mõistet, sündmuse tõenäosuse mõistet;
- juhusliku suuruse jaotuse olemust ja ainekavas nimetatud arvkarakteristikuid;
- valimi ja üldkogumi mõistet, andmete süstematiseerimise ja statistilise otsustuse usaldatavuse tähendust.

2.2.4 Õpilane oskab

- arvutada sündmuse tõenäosust;
- arvutada juhusliku suuruse jaotuse ainekavas nimetatud arvkarakteristikuid ning teha nendest järeldusi uuritava probleemi kohta.

3. JOONE VÕRRAND. JADA. FUNKTSIOONID I (1 ÕN)

3.1. Õppesisu

3.1.1. JOONE VÕRRAND. Joone võrrandi mõiste. Sirge võrrandi erikujud (tõusu ja ordinaadiga, kahe punktiga, punkti ja sihivektoriga). Sirge üldvõrrand. Kahe sirge vastastikused asendid tasandil. Nurk kahe sirge vahel. Ringjoone võrrand. Joonte lõikumisülesanne.

3.1.2. JADA. Arvjada mõiste, jada üldliige. Arvjada piirväärtus. Aritmeetiline jada. Geomeetiline jada. Hääbuv geomeetiline jada. Vastavad üldliikme ja summa valemid. Ringjoone pikkus ja ringi pindala piirväärtusena. Arv e .

3.1.3. FUNKTSIOONID I. Funktsiooni mõiste ja üldtähis. Funktsiooni määramis- ja muutumiskiirkonnad. Funktsiooni esitusviisid. Paaris- ja paaritu funktsioon. Ruutfunktsioon. Naturaalarvulise astendajaga astmefunktsioonid ($y = x^{2n}$, $y = x^{2n-1}$). Funktsiooni nullkohad, positiivsus- ja negatiivsuskiirkonnad. Funktsiooni kasvamine ja kahanemine. Funktsiooni ekstreemumid.

3.2. Õpitulemused

3.2.1. Õpilane teab ja tunneb:

- joone võrrandi mõistet;
- sirget ja ringjoont ning nende võrrandeid;
- sirgete vastastikuseid asendeid tasandil;
- jada, aritmeetilise ja geomeetrilise jada mõisteid; nende üldliikme ja n esimese liikme summa valemid;
- hääbuva geomeetrilise jada summa valemit;
- jada piirväärtuse olemust;
- funktsiooni üldtähist ja funktsiooni käigu uurimisega seonduvaid mõisteid;
- ainekavaga fikseeritud funktsioone ja nende omadusi.

3.2.2. Õpilane oskab:

- koostada sirge võrrandit, kui sirge on määratud tõusu ja algordinaadiga, kahe punktiga, punkti ja sihivektoriga;
- koostada ringjoone võrrandit;
- joonestada sirgeid ja ringjooni nende võrrandite järgi;
- leida kahe joone lõikepunkte;
- kasutada aritmeetilist ja geomeetrilist jada ülesannete lahendamisel;
- skitseerida ainekavaga fikseeritud funktsioonide graafikuid ja kirjeldada neid;
- kirjeldada graafikuga antud suvalist funktsiooni õpitud omaduste piires.

4. PIIRVÄÄRTUS JA TULETIS. HULKTAHUKAD JA PÖÖRDKEHAD. MATEMAATIKA AJALUGU.(1 ÕN)

4.1. Õppesisu

4.1.1. PIIRVÄÄRTUS JA TULETIS. Funktsiooni piirväärtus ja pidevus. Funktsiooni piirväärtuse arvutamine lihtsamatel juhtudel. Hetkkiirus. Funktsiooni tuletis.

4.1.2. HULKTAHUKAD JA PÖÖRDKEHAD. Hulktahekate liike. Korrapärane prisma ja püramiid, nende täispindala ja ruumala. Silinder, koonus ja kera, nende täispindala ja ruumala. Ülesanded hulktahekate ja pöördkehade kohta.

4.1.3. MATEMAATIKA AJALUGU. Seosed matemaatika-, teaduse-, filosoofia- ja üldajaloo vahel.

4.2. Õpitulemused

4.2.1. Õpilane teab ja tunneb:

- funktsiooni piirväärtuse ja tuletise mõistet ning tuletise geomeetrilist ja füüsikalist tähendust;
- funktsiooni graafiku puutuja mõistet;

- erinevate tahk- ja pöördkehade liike, nende täispindala ja ruumala arvutamise valemeid.
- matemaatika ajaloo seoseid üld- ja (eri)ajaloo valdkondadega.

4.2.2. Õpilane oskab:

- arvutada funktsiooni piirväärtust lihtsamatel juhtudel;
- skitseerida ruumilisi kehi ja arvutada nende pindala ja ruumala;
- rakendada trigonomeetria valemeid ruumigeomeetria ülesannete lahendamisel.

5. FÜÜSIKA

Õppeaine maht 4 õn

5.1. ÜLDALUSED

Füüsika tutvustab õpilasele ümbritsevat materiaalselt maailma ja selles kehtivaid seaduspärasusi. Füüsikat käsitletakse õpilasele tuttavate konkreetsete näidetega või avardatakse tema maailma tutvustades talle uusi nähtusi, seoseid ja nende rakendusi. Õpitakse aine ehitust, omadusi ja vastastikmõjusid, püütakse põhjendada nähtuste vahelisi seoseid. Arvutusülesannete lahendamisel pööratakse tähelepanu ülesande sisu ja tulemuste analüüsile *põhjus-tagajärg* seost rõhutades. Teemade käsitus ja sügavus ei taotle üldkeskhariduse ulatust.

Füüsikaõpetus käsitleb kolmeks temaatikat:

- mehaanika;
- elektromagnetism;
- aine ja väli.

5.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Füüsikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab alused nüüdisaegse füüsikalise maailmapildi kujunemiseks;
- tuleb toime kaasaegses tehnika- ja infoühiskonnas;
- omandab füüsika keele ja kasutab seda füüsikaliste nähtuste ja objektide kirjeldamiseks, seletamiseks ning prognoosimiseks;
- tutvub füüsikaseaduste universaalsusega;
- mõistab füüsika seost tehnika, infosüsteemide ja nüüdisaegse tehnoloogia ning teiste teadustega;
- teadvustab vajadust käsitseda tehnilisi ja tehnoloogilisi seadmeid ennast ja seadmeid säästes;
- kujundab füüsikateadmiste alusel elukeskkonna säilimiseks vajalikud väärtushinnangud, tegutseb loodust säästvalt.

5.3. ÕPPESISU

Õppetegevused

Kutseõppeasutuses tugineb füüsika õppimine ja õpetamine põhikoolis õpitule.

Õppetegevus on suunatud arutluse ja analüüsi kaudu seoste loomisele ja järelduste tegemisele, õpilaste isikliku suhtumise kujundamisele ja sellele põhjenduste leidmisele. Kasutatakse õpilaste iseseisval tööel põhinevaid õppemeetodeid – arutlusi, probleemsituatsioonide lahendamist, referaatide ja uurimustööde koostamist. Informatsiooni iseseisev otsimine erinevatest teabeallikatest arendab kriitilist mõtlemist ja oma seisukoha kujunemist.

1. MEHAANIKA

1.1. Õppesisu

MEHAANILINE LIIKUMINE. Ühtlane sirgjooneline liikumine, ühtlaselt muutuv liikumine, taustsüsteem, liikumise suhtelisus, nihe, kiirus, kiirendus. Kehade vastastikmõju: mass, jõud, jõu liigid, liikumishulk-impulss, Newtoni esimene seadus, Newtoni teine seadus, Newtoni kolmas seadus, gravitatsiooniseadus, impulsi jäävuse seadus, reaktiivliikumine. Mehaaniline töö, mehaaniline energia, mehaanilise energia jäävuse seadus. Mehaanilise energia miinimumprintsip.

PERIOODILISED LIIKUMISED. Ringliikumine: tiirlemis- ja pöörlemisperiood, joonkiirus, nurkkiirus, kesktõmbejõud, kesktõmbekiirendus. Võnkumine: periood, sagedus, hälve, amplituud. Laine: ristlaine, pikilaine, lainepikkus, laine levimise kiirus, lainete levimisel esinevad nähtused.

1.2. Õpitulemused

1.2.1. Õpilane teab:

- liikumisi kirjeldavaid suurusi ja nendevahelisi seoseid;
- Newtoni seadusi ja gravitatsiooniseadust;
- impulsi jäävuse seadust ja mehaanilise energia muundumisi;
- ringjoonelise liikumist ja võnkumist iseloomustavaid parameetreid.

1.2.2. Õpilane oskab:

- leida liikumist iseloomustavaid parameetreid (l , s , v , a , t);
- lugeda ja koostada nihke, kiiruse ja kiirenduse ajast sõltuvuse graafikuid;
- teisendada ühikuid SI süsteemi;
- iseloomustada kehale mõjuvaid jõude;
- lahendada lihtsamaid ülesandeid töö ja võimsuse leidmiseks;
- kasutada energia jäävuse seadust ülesannete lahendamisel;
- leida perioodi ja sagedust ringliikumisel ning võnkumistel.

2. ELEKTROMAGNETISM

2.1. Õppesisu

ELEKTRILINE VASTASTIKMÕJU. Elektrilaeng, elektrilaengu jäävuse seadus, Coulomb'i seadus, elektriväli: elektrivälja tugevus, potentsiaal, pinge.

ELEKTRIVOOL. Voolutugevus, elektritakistus, takistid, vooluallikad. Vooluring: Ohmi seadus vooluringi osa ja koguvooluringi kohta, jada- ja rööpühenduse seadused. Elektrivoolu töö ja võimsus.

MAGNETVÄLI. Magnetväli, magnetinduktsioon, Ampere'i seadus Lorentzi jõud.

Elektromagnetiline induktsioon. Vahelduvvool. Eneseinduktsioon.

ELEKTROMAGNETVÕNKUMINE. Elektromagnetlainete skaala: lainete liigid, energia ja levimise kiirus.

VALGUS. Valgus kui elektromagnetlaine: lainepikkus, sagedus. Valguse peegeldumine.

Valguslainete koherentsus, interferents ja difraktsioon. Valguse murdumine, murdumisnäitaja.

Valguse dispersioon, spekter. Valguse energia: footoni energia ja sageduse seos. Fotoefekt.

2.2. Õpitulemused

Õpilane teab:

- Coulomb'i seadust;
- elektriliste parameetrite vahelisi seoseid ja ühikuid;
- elektrivoolu toimete rakendusi;
- magnetvälja suuna määramise reegleid;
- vahelduvvoolu saamise ja kasutamise võimalusi;
- elektromagnetlainete skaalat (sageduse, energia ja lainepikkuse järgi);
- valguse levimise kiirust, sagedust ja lainepikkust;
- valguse levimisel esinevaid nähtusi.

Õpilane oskab:

- koostada lihtsamat vooluringi;
- mõõta voolutugevust ja pinget;
- lahendada ülesandeid vooluringi ja tema osade kohta;

- määrata püsिमagneti ja vooluga juhtme magnetvälja suunda;
- määrata vooluga juhtmele magnetväljas mõjuva jõu suunda;
- määrata induktsioonvoolu suunda;
- tuua näiteid elektromagnetkiirgustest, -lainetest;
- konstrueerida langevale kiirele vastavat peegeldunud ja murdunud kiirt kahe keskkonna piiril;
- selgitada valge valguse dispersiooni klaasprismas.

3. MATEERIA VORMID: AINE JA VÄLI

3.1. Õppesisu

AINE OLEKUD. Aine makroparameetrid ja nende mõõtmine. Aine agregaatolek ja selle muutumine, soojushulk. Gaas, aine mikroparameetrid, ideaalse gaasi olekuvõrrand.

Isoprotsessid. Gaasi töö. Soojusmasin, soojusmasina kasutegur. Vedelik: pindpinevus, märgamine. Tahkis: liigid, omadused. Ülekandenähtused aines.

AINE STRUKTUUR. Aatomifüüsika: Bohri aatomimudel: energianivoo, Bohri postulaadid.

Valguse kiirgumine ja neeldumine: spektrid. Kaasaegne aatomimudel. Tuumafüüsika: proton, neutron, laenguarv, massiarv, keemiline element, isotoop, radioaktiivsus, poolestusaeg.

Tuumajõud. Tuumaprotsessid: tuumade lõhustumine, tuumade süntees, tuumaenergeetika, tuumapomm, kiirguskaitse.

AINE UNIVERSUMIS. Päikesesüsteem: planeet, planeedi kaaslane, asteroid, komeet, meteor. Tähed, galaktikad ja nende süsteemid. Universumi teke ja evolutsioon.

3.2 Õpitulemused

Õpilane teab:

- aine makroparameetreid ja nende mõõtmise ühikuid;
- aine agregaatolekute iseloomustusi;
- olekumuutusi ja selleks vajalikke tingimusi;
- Bohri aatomimudelit;
- radioaktiivsete kiirguste liike ja nende eest kaitsvaid materjale;
- planeetide, asteroidide, komeetide ja meteoride vahelisi erinevusi;
- aine esinemise vorme ja vastastikmõjusid Universumis.

Õpilane oskab:

- väljendada temperatuuri erinevates skaalades;
- leida isoprotsesside ülesannetes rõhku, ruumala või temperatuuri;
- lahendada lihtsamaid ülesandeid soojusliku tasakaalu võrrandi kohta;
- kirjeldada aatomi ehitust;
- kirjutada lihtsamaid tuumareaktsioone;
- kirjeldada ainet Universumis;
- kirjeldada Päikesesüsteemi ja planeetide liikumisi.

FÜÜSIKA ÕPITULEMUSED

Õpilane teab:

- füüsikaliste nähtuste iseloomulikke tunnuseid, nähtuste ilmumise põhjustingimusi, seost teiste nähtustega, nähtuste kasutamist praktikas;
- füüsikalisi suurusi; suuruste seoseid teiste füüsikaliste suurustega; mõõtühikuid;
- seaduste või seaduspärasuste sõnastust, seadust väljendavat valemit, graafikut ja seaduse rakendatavust;
- füüsikateooria põhilisi järeldusi, nende universaalsust ja rakendatavust;

- mõõteriistade, mehhanismide otstarvet, töötamis põhimõtet ja ohutusnõudeid;
- keskkonna- ja energiasäästu vajalikkust;

Õpilane oskab:

- vaadelda nähtusi füüsika seisukohalt;
- kasutada mõisteid, seadusi ja teooriaid loodus- ja tehnikanähtuste seletamisel;
- lahendada arvutus- ja graafilisi ülesandeid, kasutades õpitud seadusi ja valemeid;
- leida infot teatmeteostest ja füüsikaliste suuruste tabelitest-graafikutelt;
- kasutada mõõteriistu; teisendada mõõtmistulemusi SI süsteemi;
- töödelda mõõtmistulemusi ja teha nende põhjal järeldusi;
- lahendada probleemülesandeid ainekava mahus;
- rakendada füüsikateadmisi erialas ja igapäevaelus.

6. KEEMIA

Õppeaine maht 2 õn

6.1. ÜLDALUSED

Keemia aineõpetuse kohustuslik maht on Tartu Kunstikoolis 2 õn:

- üldine ja anorgaaniline keemia (1 õn);
- orgaaniline keemia (1 õn).

6.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Keemiaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab alused nüüdisaegse tervikliku loodusteadusliku maailmapildi kujunemiseks;
- laiendab ja süvendab põhikoolis omandatud teadmisi ja arusaamu keemia põhilistest mõistetest ja seaduspärasustest;
- mõistab sügavamalt keemiliste protsesside olemust ning nende tähtsust looduses, ühiskonnas ja argielus;
- õpib rakendama omandatud teadmisi ja arusaamu probleemide lahendamisel uudses olukorras, töökeskkonnas ja praktilises elus;
- õpib kasutama erinevaid teabeallikaid keemioteabe hankimiseks;
- arendab oma loogilise mõtlemise võimet, analüüsi- ning järelduste tegemise oskust;
- õpib arusaamise ja vastutustundega suhtuma oma tegevuse võimalikesse tagajärgedesse;
- mõistab keemia seost nüüdisaegse tehnoloogiaga ja keskkonnaprobleemidega, keemia integratsiooni teiste loodusteadustega;
- oskab näha ja väärtustada protsessidevahelist tasakaalu looduses ja ühiskonnas, mõista selle säilitamise vajalikkust.

6.3. ÕPPESISU

1. Üldine ja anorgaaniline keemia

1.1. ANORGAANILISTE ÜHENDITE PÕHIKLASSID. Oksiidid, happed, alused ja soolad, nende nomenklatuur, keemilised omadused.

1.2. KEEMILISE REAKTSIOONI KIIRUS JA TASAKAAL. ELEKTROLÜÜTIDE LAHUSED. Keemilise reaktsiooni kiirus, pöörduv ja pöördumatu reaktsioon, keemiline tasakaal. Elektrolüüdid ja mitteelektrolüüdid. Elektrolüütiline dissotsiatsioon, tugevad ja nõrgad elektrolüüdid. Lahuse pH.

1.3. METALLID, NENDE TÄHTSAMAD OMADUSED. Metallide üldised füüsikalised omadused, metallide keemilised omadused (reageerimine mittemetallidega, veega, lahjendatud hapetega, soolalahustega). Metallühendid, nende levik looduses. Metallide korrosioon ja korrosioonitõrje. Keskkonna saastumine raskmetalliühenditega, selle ohtlikkus.

1.4. MITTEMETALLID JA NENDE TÄHTSAMAD ÜHENDID. Mittemetallide võrdlev iseloomustus (aatomite ehitus, füüsikalised omadused). Allotroopia. Lühiülevalde tähtsamatest mittemetallidest ja nende ühenditest (halogeenid, väävel, lämmastik, fosfor, räni).

Mittemetallilised elemendid looduses. Mittemetallide ühenditega seotud keskkonnaprobleemid.

1.2. Õpitulemused

1.2.1. Õpilane teab:

- mõisteid: oksiid, hape, happeline oksiid, aluseline oksiid, amfoteerne oksiid, alus, hüdroksiid, leelis, sool, reaktsiooni kiirus, katalüsaator, keemiline tasakaal, elektrolüüt, mitteelektrolüüt, elektrolüütiline dissotsiatsioon, tugev elektrolüüt, nõrk elektrolüüt, pH,

leelismetallid, leelismuldmetallid, füüsikalised omadused, keemilised omadused, sulam, maak, korrosioon, allotroopia;

- keemilise reaktsiooni olulisi tunnuseid.

1.2.2. Õpilane oskab:

- selgitada
 - hapete liigitamist vesiniku aatomite arvu, hapnikusisalduse ja tugevuse järgi, hüdroksiidide liigitamist lahustuvuse järgi, soolade liigitamist koostise ja lahustuvuse järgi;
 - reaktsiooni kiirendavaid tegureid (temperatuur, kontsentratsioon, rõhk, peenestatus, katalüsaator);
 - keemilise tasakaalu olemust;
 - lahuse pH-d;
 - metalli korrosiooni olemust ja selle vältimise viise;
 - mittemetallide füüsikalisi omadusi;
 - allotroopia põhjust;
 - happevihmade teket ja nende mõju loodusele, mineraalväetiste liigkasutamise tagajärgi;
 - lämmastiku- ja süsinikuringet looduses;
- lahendada probleemülesandeid järgmistel teemadel:
 - oksiidide, hüdroksiidide, hapete ja soolade nimetamine ning valemite koostamine;
 - anorgaaniliste ainete liigitamine aineklassidesse;
 - reaktsioonivõrrandite koostamine anorgaaniliste ainete keemiliste omaduste kohta, arvestades reaktsiooni toimumise tingimusi (molekulaarsel kujul);
 - metallide aktiivsuse võrdlemine, võrrandite koostamine suvalise metalli keemiliste omaduste kohta (reageerimine mittemetallide, veega, lahjendatud hapetega, soola lahustega), osates kasutada metallide pingerida ja otsustada reaktsiooni toimumise üle;
 - ainete liigitamine tugevateks ja nõrkadeks elektrolüütideks;
 - elementide oksüdatsiooniastme määramine ühendites;
 - võrrandite koostamine mittemetallide keemiliste omaduste kohta.

2.1. Orgaaniline keemia

2.1.1. SISSEJUHATUS ORGAANILISSE KEEMIASSE. ALKAANID. Süsiniku aatomi ehitus ja valentsmudelid. Süsinikuahel, isomeeria, struktuurivalemid, nomenklatuur. Alkaanid olmes ja tehnikas. Halogeenalkaanid. Alküülamiinide struktuur ja omadused. Amiin kui alus.

2.1.2. POLAARSE ÜKSIKSIDEMEGA SÜSINIKÜHENDID (ALKOHOLID). Alkoholide struktuur ja omadused. Funktsionaalrühm. Isomeeria. Alkohol kui hape. Eetrite määratlemine.

2.1.3. MITTEPOLAARSE KORDSE SIDEMEGA SÜSINIKÜHENDID (ALKEENID, ALKÜÜNID, AREENID). Küllastumatuse mõiste. Alkeenid, alküünid, areenid. Aromaatsus. Fenoolid. Aromaatsete ühendite keskkonnaohtlikkus. Polümeerid.

2.1.4. KARBONÜÜLÜHENDID JA KARBOKSÜÜLÜHENDID.

Aldehüüdide ja ketoonide struktuur, omadused. Karboksüülhapete struktuur, omadused ja liigid. Funktsionaalderivaadid, estrid ja amiidid. Estrite hüdrolüüs. Rasvad, nende bioloogiline tähtsus.

2.1.5. TEISED ORGAANILISED ÜHENDID. Sahhariidide mõiste ja liigitus, bioloogiline tähtsus. Aminohapped ja valgud, nende mõiste ja liigitus, bioloogiline tähtsus.

2.2. Õpitulemused

2.2.1. Õpilane teab:

- mõisteid: alkaan, radikaal, funktsionaalne rühm, isomeeria, aminorühm, amiin, hüdroksüülrühm, alkohol, funktsionaalne rühm, alkoholaat, eeter, alkeenid, alküünid, kaksiksides, kolmiksid, küllastunud ühend, küllastumata ühend, hüdraatimine, hüdrogeenimine, polümeer, karbonüülrühm, karbonüülühend, aldehüüdrühm, aldehüüd, sahhariid, monosahhariid, oligosahhariid, polüsahhariid, karboksüülrühm, karboksüülhape, ester, rasv, aminohape, valk;
- teab struktuuri ja omaduste vastavust.

2.2.2. Õpilane oskab:

- selgitada
 - orgaaniliste ainete eripära võrreldes anorgaaniliste ainetega;
 - alkaanide rea liikme omaduste sõltuvust struktuurist;
 - orgaaniliste ainete nomenklatuuri põhireegleid;
 - halogenoalkaanide kasutusalasid;
 - funktsionaalse rühma mõistet, selle määravat osa alkoholide omadustele;
 - alkoholide nomenklatuurireegleid;
 - alkoholide kasutusalasid (meditsiin, parfümeeria, kütused) ja toimet organismile;
 - küllastumata ühendite struktuuri iseärasusi, nomenklatuurireeglite rakendamise põhimõtteid;
 - polümeeride keemia põhimõisteid;
 - karbonüülühendite mõistet ja nomenklatuurireegleid;
 - aldehüüdide omadusi;
 - sahhariidide mõistet ja osa eluslooduses;
 - karboksüülhapete, estrite ja aminohapete nomenklatuurireegleid;
 - etaanhappe keemilisi omadusi;
 - rasvade füüsikalisi omadusi, bioloogilist tähtsust;
 - aminohapete tähtsust valkude tekkimisel;
- lahendada probleemülesandeid järgmistel teemadel:
 - alkaanide struktuurvalemite kirjutamine ja mudelite konstrueerimine;
 - amiinide struktuurvalemite koostamine;
 - alkoholide rea 10 esimese liikme struktuurvalemite kirjutamine;
 - valemi põhjal ühendi aineklassi kuuluvuse üle otsustamine;
 - karboksüülhapetele ja aldehüüdidele struktuurvalemist lähtuvalt nimetuste andmine;
 - valemi põhjal karboksüülhapete, estrite ja aminohapete äratundmine.

3. Keemia õpitulemused

Kutseõppeasutuse keemiaõppe kursused läbinud õpilane:

- oskab iseloomustada lihtainete ja keemiliste ühendite omadusi, lähtudes vastavate keemiliste elementide asukohast perioodilisustabelis ning koostada tüüpühendite (oksiidid, vesinikuühendid, happed, hüdroksiidid) valemiteid;
- teab keemilise reaktsiooni olulisi tunnuseid ja oskab neid seletada;
- mõistab, et keemilised reaktsioonid ei tarvitse alati kulgeda lõpuni, vaid võib kujuneda tasakaal vastassuunaliste reaktsioonide vahel, oskab iseloomustada välistegurite mõju keemilisele tasakaalule;
- tunneb põhilisi reaktsiooni kiirust mõjutavaid tegureid ja keemilise reaktsiooni kiirendamise võimalusi;
- oskab koostada võrrandeid anorgaaniliste ainete põhiklasside keemiliste omaduste kohta, otsustada reaktsiooni toimumise üle;
- oskab eristada elektrolüüte ja mitteelektrolüüte, iseloomustada nende tugevust;
- oskab hinnata lahuse keskkonda (happe, aluse, oksiidi või soola korral);

- oskab kujutada molekuli struktuuri (klassikaline ja lihtsustatud struktuurivalem);
- tunneb orgaaniliste ainete funktsionaalseid rühmi ning struktuuriühikuid (alkaanid, halogeeniühendid, alkoholid, eetrid, amiinid, alkeenid, alküünid, aldehüüdid, karboksüülhapped, estrid);
- oskab õpitud aineklasside raamides anda nimetusi IUPACi nomenklatuuri järgi ning konstrueerida nimetuste alusel ainete struktuurivalemeid;
- mõistab ja oskab selgitada orgaaniliste ainete osa eluslooduses, tööstuses ja olmes;
- oskab selgitada olmes rakendatavate koolis õpitud ainete keemilist olemust, võimalikku keskkonnaohtlikkust ja toksilisust;
- oskab leida informatsiooni ainete ja materjalide omaduste, saamise ja kasutamise kohta;
- on tuttav Eesti maavarade, keemiatööstuse ja keskkonnaprobleemidega.

7. BIOLOOGIA

Õppeaine maht 2 õn

7.1. ÜLDALUSED

Bioloogia aineõpetuse maht on Tartu Kunstikoolis 2õn.

Bioloogial on oluline koht õpilaste loodusteadusliku maailmapildi kujunemises. Bioloogia õppimise kaudu kujunevad õpilastel loodusalsed pädevused, omandatakse püsivad positiivsed hoiakud kõige elava suhtes, väärtustatakse säästvat ja vastutustundlikku eluviisi.

7.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Bioloogiaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab tervikliku loodusteadusliku maailmapildi;
- saab aru bioloogia osast loodusteadustes, selle üldisest ja erilisest tähendusest;
- omandab positiivse hoiaku bioloogia kui loodusteaduse ja kultuurinähtuse suhtes;
- oskab hinnata elusloodusega seonduvaid eetilisi, moraalseid ja esteetilisi aspekte;
- saab aru eluslooduse mitmekesisuse vormidest ja nende säilitamise tähtsusest;
- tunneb austust eluslooduse vastu ja suhtub vastutustundlikult looduskeskkonda;
- väärtustab bioloogilist mitmekesisust;
- süvendab teadmisi bioloogia põhiteooriatest ja üldistest seaduspärasustest ning saab aru nende rakenduslikest väärtustest;
- seostab bioloogias omandatud teadmisi igapäevaeluga;
- kasutab bioloogiaalase info hankimiseks ja võrdlemiseks erinevaid teabeallikaid ning oskab hinnata nende tõepärasust;
- mõistab seoseid looduslike ja ühiskondlike protsesside vahel.

7.3. ÕPPESISU

1. ELU OLEMUS. Elu tunnused. Eluslooduse põhilised organiseerituse tasemed.
2. ORGANISMIDE KEEMILINE KOOSTIS. Organismide keemiline koostis. Peamised anorgaanilised ja orgaanilised ained organismides.
3. RAKK. Rakuteooria põhiseisukohad. Loomaraku ehitus ja talitus, selle erinevused bakteri- ja taimerakust. Ainu- ja hulkraksus.
4. ORGANISMIDE AINE- JA ENERGI AVAHETUS. Organismide aine- ja energiavahetuse põhijooned. Fotosüntees. Organismide varustamine energiaga.
5. ORGANISMIDE PALJUNEMINE JA ARENG. Rakkude jagunemine: mitoos ja meioos. Suguline ja mittesuguline paljunemine. Loomade ja taimede paljunemine. Inimese sugurakkude areng, viljastumine, embrüonaalne ja sünnijärgne areng.
6. PÄRILIKKUS. Molekulaarbioloogilised põhiprotsessid: replikatsioon, transkriptsioon ja translatsioon. Mendeli seadused. Geneetika tüüpülesanded. Inimesel esinevad geneetilised puuded. Pärilik ja mittepärilik muutlikkus. Viiruste mitmekesisus ja tähtsus.
7. RAKENDUSBIOLOOGIA. Bioloogia seos teiste teadustega. Erinevate organismide biotehnoloogilisi rakendusi. Biotehnoloogia ja sellega kaasnevad probleemid. Geenitehnoloogia, selle arengusuunad. Bioloogia osa meditsiinis.
8. EVOLUTSIOON. Elu päritolu ja esialgne areng. Elu areng Maal. Evolutsiooni tõendid. Evolutsiooni geneetilised alused. Looduslik valik. Mikro- ja makroevolutsioonilised protsessid. Inimese evolutsioon.

7.4. ÕPITULEMUSED

1. Õpilane teab:

- peamisi elu tunnuseid;
- eluslooduse peamisi organiseerituse tasemeid;
- organismides enamlevinud keemilisi elemente;
- organismides enam esinevaid anorgaanilisi aineid;
- vee põhilisi funktsioone organismides;
- organismides leiduvate peamiste orgaaniliste ainete (sahhariidide, lipiidide, valkude, ja nukleiinhapete) üldist ehitust ja tähtsust;
- loomaraku peamisi organelle ja nende funktsioone;
- kromosoomide ehitust ja tähtsust;
- taime- ja bakteriraku eripära võrreldes loomarakuga;
- ainu- ja hulkraksete organismide näiteid;
- auto- ja heterotroofsete organismide näiteid;
- ATP molekuli tähtsust;
- fotosünteesi toimumise tähtsust;
- organismide paljunemise erinevaid viise;
- sugulise ja mittesugulise paljunemise erinevust ja tähtsust;
- vegetatiivse paljunemise näiteid;
- mitoosi faase, tulemust ja tähtsust;
- meioosi toimumise eesmärki, tulemust ja tähtsust;
- inimese ovo- ja spermatogeneesi iseärasusi;
- menstruaaltsükliga kaasnevaid muutusi naise organismis;
- põhilisi rasestumisvastaseid meetodeid ja vahendeid;
- inimese looteliste väärarengute tekkepõhjusti.
- replikatsiooni, transkriptsiooni ja translatsiooni tulemust ja nendevahelisi seoseid;
- geneetilise koodi olemust;
- valgu sünteesis osalevaid komponente ja tulemust;
- Mendeli seadusi ja nende statistilist olemust;
- inimese soo määramise geneetilisi aluseid;
- inimesel esinevaid enamlevinud geneetilisi puudeid;
- päriliku ja mittepäriliku muutlikkuse erinevaid tekkepõhjusti, avaldumise vorme ja bioloogilist tähtsust;
- inimese pärilikkuse uurimise enamlevinud meetodeid;
- viiruste mitmekesisust ja nende osa eluslooduses.
- bioloogia seoseid teiste teadustega;
- rakendusbioloogia tegevusvaldkondi;
- biotehnoloogia rakendusvõimalusi;
- geenitehnoloogia arengusuundi;
- geneetika osatähtsust meditsiinis;
- inimese sisekeskkonna stabiilsuse tagamise printsiipe;
- elu päritolu hüpoteese;
- evolutsiooni toimumise tõendeid;
- päriliku muutlikkuse osa evolutsioonis;
- liigitekke mehhanisme;
- loodusliku valiku osa evolutsioonis;
- mikroevolutsioonilisi muutusi ja nende tulemusi;
- makroevolutsiooni põhisuundumusi;
- inimese võimalikke eellasi;
- tõendeid, mis viitavad inimese päritolule loomariigist.

2. Õpilane saab aru:

- elu tunnuste kompleksisusest;
- eluslooduse uurimise erinevatest tasemetest;
- vee bioloogilisest tähtsusest;
- valkude erilisest rollist organismis;
- DNA ja RNA ülesannetest;
- erinevate rakkude ehituse ja talitluse vastastikusest kooskõlast;
- rakkude mitmekesisuse põhjustest;
- päristuumse raku peamiste organellide ehituse ja talitluse omavahelistest seostest;
- raku elutegevuse terviklikkusest;
- taimeraku peamistest erinevustest võrreldes loomarakuga;
- eel- ja päristuumse raku erinevustest;
- bakterite osast looduses;
- organismi aine- ja energiavahetuse terviklikkusest;
- auto- ja heterotroofide aine- ja energiavahetuse põhilistest erinevustest;
- ATP osast organismi aine- ja energiavahetuses;
- rakkudes toimuva glükoosi lagundamise tähtsusest;
- fotosünteesi tähtsusest looduses;
- erinevate organismide energiaga varustamise viisidest;
- sugulise ja mittesugulise paljunemise erinevustest;
- rakkude jagunemise põhilistest seaduspärasustest;
- mitoosi ja meioosi erinevustest ja nende bioloogilisest tähtsusest;
- menstruaaltsükli ja munaraku arengu vahelistest seostest;
- rasestumise vältimise võimalustest ja nendega kaasnevatest riskidest;
- inimese sünnijärgses arengus toimuvatest muutustest;
- organismi genotüübi ja fenotüübi omavahelistest seostest;
- transkriptsiooni ja translatsiooni osast pärilikkuse avaldumises;
- geneetilise koodi põhiomadustest;
- valgu sünteesi toimumise üldpõhimõtetest;
- Mendeli seaduste olemusest ja nende rakendamise võimalustest;
- inimese geneetiliste puuete põhilistest tekkemehhanismidest;
- päriliku ja mittepäriliku muutlikkuse erinevustest;
- pärilikkuse ja keskkonna osast inimese tunnuste kujunemisel;
- viiruste erinevustest võrreldes elusorganismidega;
- viiruste bioloogilisest tähtsusest;
- rakendusbioloogia kohast bioloogiateadustes;
- rakendusbioloogia tähtsusest;
- biotehnoloogia osast tööstuses ja põllumajanduses;
- geenitehnoloogia tegevusvaldkondadest, arengusuundadest ja nende praktilisest tähtsusest;
- geenitehnoloogiliste lahendustega kaasnevatest probleemidest;
- bioloogia osatähtsusest meditsiinis;
- inimese elundkondade ülesannetest;
- elundkondade talitluste neuraalse regulatsiooni põhimõtetest;
- neuraalse regulatsiooni seosest kesknärvisüsteemiga;
- organismi talitluste humoraalse regulatsiooni üldisest toimemehhanismist;
- hormoonide osast organismi elutegevuse regulatsioonis;
- inimese püsiva sisekeskkonna terviklikkusest;
- elu tekke võimalikest varastest etappidest;

- liikide tekke tingimustest;
- päriliku muutlikkuse osast evolutsiooniprotsessis;
- loodusliku valiku kujunemisest ja selle tulemustest;
- makroevolutsiooni põhisuundadest;
- mikro- ja makroevolutsiooni erinevustest;
- inimese evolutsiooni kulgemise eripärast ja selle põhjustest.

3. Õpilane oskab:

- kirjeldada erinevate organismide elutunnuseid;
- seostada bioloogia teadusharusid uurimisobjektidega;
- selgitada organismis enamesinevate keemiliste elementide funktsioone;
- tuua näiteid erinevate valkude funktsioonidest;
- eristada joonisel DNA ja RNA molekuli;
- seostada loomaraku erinevaid tüüpe nende ülesannetega;
- kirjeldada loomaraku peamisi struktuure ja nende ülesandeid;
- võrrelda taimerakku loomarakuga;
- eristada joonisel taime- ja loomarakku ning eel- ja päristuumset rakku;
- võrrelda auto- ja heterotroofsete organismide aine- ja energiavahetust;
- kirjeldada ATP moodustumist glükoosi lagundamisel;
- tuua sünteesi- ja lagundamisprotsesside näiteid ja seostada neid energeetiliste muutustega;
- selgitada, milleks erinevad organismid vajavad energiat;
- tuua sugulise ja mitesugulise paljunemise näiteid taime- ja loomariigist;
- kirjeldada mitoosi faase, tulemust ja tähtsust;
- selgitada meioosi tulemust ja tähtsust;
- kirjeldada menstruaaltsüklit ja rasestumisest hoidumise meetodeid;
- selgitada, millest sõltub organismide eluiga;
- kirjeldada replikatsiooni ja transkriptsiooni kulgemist;
- rakendada geneetilise koodi tabelit valgu aminohappelise järjestuse määramisel;
- kirjeldada valgusünteesi üldist kulgu;
- selgitada Mendeli seaduste sisu;
- lahendada geneetika ülesandeid monohübriidsest ristamisest;
- selgitada inimese soo määramise mehhanisme;
- selgitada pärilikkuse ja muutlikkuse tähtsust eluslooduses;
- tuua päriliku ja mittepäriliku muutlikkuse näiteid taime- ja loomariigist;
- tuua viiruste ja viirushaiguste näiteid;
- selgitada viirushaiguste levikut ja profülaktika võimalusi.
- tuua näiteid biotehnoloogia rakendustest tööstuses ja põllumajanduses;
- selgitada erinevate organismide biotehnoloogilisi rakendusvõimalusi;
- nimetada geenitehnoloogia rakendusvaldkondi;
- tuua näiteid geenitehnoloogia rakendamisega kaasnevatest eetilistest probleemidest;
- selgitada bioloogialaste teadmiste kaasamist meditsiinis;
- selgitada inimese erinevate elundkondade üldist ehitust ja ülesandeid;
- eristada joonisel inimese elundkondi ja nende peamisi osasid;
- selgitada neuraalse regulatsiooni osatähtsust erinevate elundkondade näitel;
- selgitada tingimatu ja tingitud refleksi erinevusi ja tuua näiteid;
- tuua näiteid humoraalsest regulatsioonist erinevate elundkondade talitlustes.
- selgitada elu tekke hüpoteese;
- kirjeldada elu esmast arengut Maal;

- selgitada Ch. Darwini evolutsiooniteooria põhiseisukohti;
- tuua näiteid looduslikust valikust ja selle tagajärgedest;
- selgitada evolutsiooni geneetilisi aluseid;
- selgitada bioloogiliste ja sotsiaalsete tegurite osa inimese evolutsioonis.

8. GEOGRAAFIA

Õppeaine maht 2 õn

8.1. ÜLDALUSED:

Geograafia õpetamisega kutseõppeasutuses süvendatakse õpilaste arusaamist nii looduses kui ka ühiskonnas toimuvatest nähtustest ja protsessidest, nende ruumilisest levikust ning vastastikustest seostest.

Tulenevalt geograafia üldistavast ja süsteemsest iseloomust on geograafiaõpetus tihedalt seotud paljude õppeainetega ja eeldab nende ainete (ajalugu, ühiskonnaõpetus, füüsika, keemia, bioloogia) vahelist tihedat koostööd.

Nüüdisaegne geograafiaõpetus annab ettekujutuse paljudel elualadel järjest olulisemaks muutuva kohateabe (geoinfosüsteemide) vajalikkusest, esitamisviisidest ja laialdastest rakendusvõimalustest.

Õppeaine geograafia koosneb kahest osast:

- loodusgeograafia (1 AP);
- ühiskonnageograafia (1 AP).

8.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Geograafiaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- saab aru looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ja protsessidest ning nendevahelistest seostest;
- oskab hinnata inimtegevuse võimalusi ja tagajärgi erinevates looduslikes tingimustes;
- on teadlik kohalikest, regionaalsetest ja globaalsetest keskkonnaprobleemidest;
- teab loodus- ja keskkonnakaitse põhimõtteid;
- väärtustab jätkusuutliku arengu vajadust;
- saab aru maailmamajanduse kui süsteemi talitlemisest ja teab Eesti kohta selles;
- oskab kasutada kaarte, pilte, diagramme, et hankida, töödelda ja väljendada ruumiliselt esitatud teavet;
- oskab leida geograafia-alast informatsiooni erinevatest allikatest ning kasutada kaasaegseid infotehnoloogia võimalusi teabe hankimiseks, korrastamiseks ja esitamiseks;
- oskab informatsiooni kriitiliselt hinnata ja oma seisukohta põhjendada.

8.3. ÕPPESISU

1. BIOGEOGRAAFIA. Peamised ökoloogilised tegurid. Organismidevahelised suhted. Populatsioon. Ökosüsteem. Biosfäär. Bioloogiline mitmekesisus – flora ja fauna. Bioomid – polaarvööndid, metsavööndid, kõrgusvööndid, rohtlad, kõrbed, savannid, ookeanid. Keskkonnakaitse regionaal- ja globaalprobleemid. Looduskaitse ja keskkonna-poliitika.
2. KAASAEGSED UURIMISMEETODID GEOGRAAFIAS. Arvutikaardid. Geoinfosüsteemid. Koha määramise meetodid.
3. MAA KUI SÜSTEEM. Maa sfäärid: lito-, pedo-, hüdro-, atmo- ja biosfäär.
4. LITOSFÄÄR. Laamtektoonika. Kivimite ringe. Erinevate kivimite ja maakide kasutusvõimalused. Kaevanduste mõju keskkonnale.
5. PEDOSFÄÄR. Murenemine. Mulla tekkeprotsessid ja mullaprofiilid. Mulla hävimine vee ja tuule erosiooni tõttu. Muld kui ressurss. Muldade kaitse.
6. ATMOSFÄÄR. Kiirgusbilanss. Õhutsirkulatsioon. Tsüklonid ja antitsüklonid. Tormid. Inimtegevuse mõju atmosfääri koostisele: sudu, happevihmad, osooniaugud, kasvahooneefekt.

7. HÜDROSFÄÄR. Veeringe Maal. Siseveed. Jõgede veerežiim. Üleujutused. Pinna- ja põhjavee kasutamine ja kaitse. Vee liikumine maailmameres. Meretaseme kõikumised. Rannikute erosioon. Tormikahjustused, üleujutused. Ookeanide reostumine ja kaitse.
8. MAA SÜSTEEMIDE VAHELISED SEOSSED. Inimtegevuse ja Maa süsteemide vastasmõju. Keskkonnamuutused ja seire. Keskkonnatehnoloogia.
9. KAASAEGSE MAAILMA POLIITILINE KAART. Riikide arengutaseme näitajad. Kõrgeltarenenud Põhja riigid ja Lõuna arengumaad.
10. MAAILMA RAHVASTIK JA RAHVASTIKUPROTSESSID. Maailma rahvaarv ja selle muutumine. Demograafiline üleminek. Rahvastikupoliitika. Ränded. Rahvastiku paiknemine. Linnastumine. Suurlinnade keskkonnaprobleemid.
11. KAASAEGSED MUUTUSED MAAILMAMAJANDUSES. Majanduse üldine struktuur ja selle arengud. Üleminek kõrgtehnoloogilisele tootmisele. Majanduse globaliseerumine. Rahvusvahelised firmad ja majandusorganisatsioonid.
12. ENERGIAMAJANDUS. Kaasaegse energiamajanduse struktuur. Alternatiiv-energia. Nafta ja maagaas. Tahked kütused. Fossiilsed kütused. Elektroenergeetika.
13. PÕLLUMAJANDUS. Põllumajanduse looduslikud arengueeldused. Peamiste põllumajandussaaduste tootmise, töötlemise ja kaubanduse geograafia. Põllumajandusega kaasnevad keskkonnaprobleemid. Maailma rahvastiku toitlustamise probleemid.
14. TRANSPORT JA SIDE. Transpordiliigid ja vedude järgud. Logistika. Regioonide veondus. Rahvusvahelised veeteenused. Side ja infosüsteemid.
15. TEENUSED. Teenuste osatähtsuse kasv. Teenuste struktuur: äri, sotsiaal- ja turismiteenused. Turism ja selle geograafia.

8.4. ÕPITULEMUSED

Õpilane teab:

- olulisemaid bioome
- ökoloogia seost loodus- ja keskkonnakaitsega;
- ökoloogiliste tegurite mõju organismidele;
- organismide omavahelisi põhilisi suhteid;
- ökosüsteemide struktuuri;
- bioloogilise mitmekesisuse määratlust;
- globaalseid ja regionaalseid keskkonnaprobleeme;
- säästva arengu põhimõtteid;
- majanduse, tarbimise ja keskkonnaseisundi seoseid;
- looduskaitse tegevusvaldkondi;
- Eesti keskkonnapoliitika põhiseisukohti.
- erinevaid asukoha määramise meetodeid;
- Maa sfääre;
- erineva tekkega kivimeid ja nende kasutamisevõimalusi;
- mulla hävimist mõjutavaid tegureid;
- vee liikumist maailmameres;
- merede ja ookeanide reostusallikaid;
- riikide arengutaset iseloomustavaid näitajaid;
- riikide liigitust nende arengutaseme alusel;
- maailma rahvaarvu kiire kasvu põhjusi;
- rahvusvaheliste rännete põhjusi ja peamisi suundasid;
- rahvastiku paiknemist mõjutavaid tegureid;
- rahvusvahelisi firmasid ja majandusorganisatsioone;
- kaasaegses maailmamajanduse arengutendentse;
- erinevaid energiavarasid;

- erinevate energiaressursside kasutamise eeliseid ja puudusi;
- põllumajanduse arengut mõjutavaid looduslikke ja majanduslikke tegureid kõrgelt arenenud riikides ja arengumaades;
- põllumajandusega seotud keskkonnaprobleeme;
- erinevaid transpordiliike;
- peamisi kaubanduslikke veosuundi ja veoteenuseid;
- äri-, sotsiaal- ja turismiteenuseid.

Õpilane saab aru:

- ökosüsteemi struktuurist ja seda mõjutavatest teguritest;
- ökoloogilise tasakaalu kujunemise mehhanismidest;
- biosfääri kaitsmise vajadusest;
- loodusliku mitmekesisuse säilitamise tähtsusest;
- inimtegevuse osast looduskeskkonna kujundamises ja kaitses;
- globaalsete ja regionaalsete keskkonnaprobleemide aktuaalsusest;
- säästva arengu vajadusest.
- Maa sfääride vahelistest vastasmõjudest;
- laamade liikumise teooriast;
- füüsikalise ja keemilise murenemise protsessist ja seosest mulla kujunemise ja arenguga;
- muldade kaitse vajalikkusest;
- üldise õhuringluse olemusest ja mõjust maailma erinevate piirkondade kliimale;
- saab aru inimtegevuse mõjust atmosfääri koostisele ja selle tagajärgedest;
- loodusliku veeringe olemusest ja sellega seotud looduslikest protsessidest;
- veeolude ajalistest muutustest;
- vee liikumisest maailmameres ja sellega seotud looduslikest protsessidest;
- rahvastikupoliitika erinevusest arenenud ja arengumaades;
- globaliseerumise olemusest;
- kaasaegse maailma energiamajandusest;
- transpordi arengust ja selle mõjust teistele majandusharudele;
- side ja infosüsteemide tähtsusest kaasaegses maailmamajanduses;
- looduse ja ühiskonna vastasmõjudest kohalikul, regionaalsel ja globaalsel tasandil ja säästliku arengu vajadusest;
- teenuste osatähtsuse kasvust kaasaegses majanduses ja seotusest teiste majandusharudega.

Õpilane oskab:

- eristada biootilisi ja abiootilisi ökoloogilisi tegureid;
- kirjeldada erinevaid ökosüsteeme;
- selgitada populatsioonide omavahelisi suhteid ökosüsteemides;
- välja tuua globaalseid ja regionaalseid aktuaalseid keskkonnaprobleeme;
- selgitada säästva arengu seisukohti;
- selgitada biosfääri kaitsega seonduvaid globaalprobleeme;
- tuua näiteid Eesti keskkonnaprobleemidest;
- kasutada tava- ja arvutikaarte informatsiooni otsimiseks, seoste analüüsiks ja üldistuste tegemiseks;
- tuua näiteid geoinfosüsteemide rakendusvõimalustest;
- määrata erinevaid meetodeid kasutades asukohta;
- hinnata mulla kaitse vajalikkust ja tuua näiteid mulla kaitsmise võimalustest;
- analüüsida sudu, happevihmade, osooniaukude ja kasvuhooneefekti mõju inimesele, majandustegevusele ja keskkonnale;

- analüüsida kliima mõju äravoolule, veedefitsiidi ja üleujutuste võimalikku mõju ja majanduslikke kahjusid;
- hinnata vee ja veekogude tähtsust inimese elus ja majanduslikus tegevuses;
- analüüsida maailmamere reostumise mõju inimesele, majandustegevusele ja keskkonnale.
- tuua näiteid Maa süsteemide vahelistest seostest;
- näidata kaardil kõiki Euroopa riike ja maailma suuremaid riike;
- iseloomustada kaartide ja statistiliste andmete abil riike ja võrrelda neid arengutaseme alusel;
- võrrelda temaatiliste kaartide ja statistiliste andmete abil rahvaarvu muutusi erinevates regioonides ja analüüsida muutuste põhjusi;
- iseloomustada kaardi abil rahvastiku paiknemist mõnes etteantud piirkonnas ja selgitada taolise paiknemise põhjusi;
- näidata kaardil maailma suuremaid linnu ja linnastuid;
- tuua näiteid ülelinnastumisega kaasnevatest sotsiaalsetest- ja keskkonnaprobleemidest;
- tuua näiteid globaliseerumise mõjust arenenud riikidele ja arengumaadele;
- analüüsida muutusi maailma energiamajanduses;
- näidata kaardil maailma suuremaid energiavarade leiukohti ja töötlemispiirkondi;
- analüüsida ja hinnata alternatiivenergia kasutamise võimalusi maailma erinevates regioonides;
- hinnata energia kokkuhoiu vajadust ja võimalusi;
- iseloomustada temaatiliste kaartide abil põllumajanduse looduslikke arengueeldusi maailma erinevates piirkondades ja võrrelda erinevate piirkondade põllumajandust;
- analüüsida erinevate veondu liikide eeliseid ja puudusi;
- kasutada kaarte ja kaasaegseid infotehnoloogia võimalusi teabe hankimiseks, korrastamiseks ja esitamiseks;
- analüüsida tabeleid, graafikuid ja diagramme ning teha järeldusi neil esitatud nähtuste arengusuundadest;
- kasutada geograafiaalaseid teadmisi igapäeva elus ja tulevikukavade tegemisel.

9. AJALUGU

Õppeaine maht 6 õn

9.1. ÜLDALUSED

Ajalooõpetus aitab õpilasel omandada kultuuriruumis orienteerumiseks vajalikke teadmisi oma kodukoha ja maailma mineviku ja kultuuripärandi kohta ning teadvustada ja analüüsida minevikunähtuste muutlikkust, tõlgendatavust, omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga. Mitmesuguste teabeallikate vahendusel käsitletakse inimeste igapäevaelu ja maailmapilti, ühiskonna ülesehitust ja toimimist ning silmapaistvaid isikuid ja sündmusi Eesti, Euroopa ja maailma ajaloost. Rõhuasetused on oskustel analüüsida minevikku käsitlevaid teadmisi ja nende kujunemist ning inimeste väärtushoiakuid, arusaamu ja valikuid nii enda kui teiste perspektiivist. See võimaldab seostada tervikuks teistes õppeainetes õpitavaid, minevikuga seonduvaid nähtusi, kujundades tõhusa raamistuse olevikku kujundavate minevikunähtuste mõistmiseks.

Ajalooõpetus on kontsentriiline. Tartu Kunstikoolis käsitletakse Eesti ajalugu vanimast perioodist kuni kaasajani, maailma ajalugu muinasajast kuni tänapäevani. Ajalooõpetuse dimensioonid on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Ajaloo õpetamine on eksemplaarne, s.o ajaloomaterjaliga tutvutakse valikuliselt, kuid realiseeritakse kronoloogiline dimensioon. Ajalooteadmine kujuneb välja protsessina. Ajaloo õpetamisel rakendatakse orienteeruvat ja detailset käsitlust. Orienteeruva käsitlusega avatakse ajalooliste seoste süsteem, asetatakse sündmused põhilisse kronoloogilisse struktuuri ning tehakse üldistusi. Detailselt vaadeldakse mõningaid olulisemaid sündmusi selles struktuuris. Tähtis on seostada mineviku ja kaasaja ajaloosündmusti ja -nähtusi; kujundada arusaama, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, kriisikollete olemust, samuti paljusid Eesti ajaloo seotud probleeme. Ajalooallikatega töötades otsitakse kõigepealt vastuseid küsimustele *kes, mis, millal, kuidas*, alles seejärel jõutakse järk-järgult küsimuseni *miks* ning mõisteni *põhjus-tagajärg, sarnasus-erinevus, muutus-järjepidevus*.

Ajaloo mõistmise seisukohalt on tähtis kujundada võimet asetada end kellegi teise olukorda, vaadelda maailma kellegi teise seisukohast lähtudes. Otstarbekas on võrrelda ajaloosündmuste ja -nähtuste käsitlemist erinevates õpikutes ja raamatutes. See aitab mõista, et ajaloo kirjutamine on ikka sõltunud ajast ja ajaloolaste seisukohtadest ning arendada õpilastes kriitlist suhtumist ajaloolistesse allkatesse. Õpilaste maailmapilti rikastab ainetevaheline integratsioon, lähedaste teemade käsitlemine erinevatest aspektidest.

Arutluse hindamisel tuleb arvestada temast arusaamist ja selle avamist; töö loogilist ülesehitust (sissejuhatus, teemaarendus ja kokkuvõte); oma seisukoha esitamist ja selle põhjendamist konkreetsete näidetega; seoste loomise ja järelduste tegemise oskust. Hindeskaala valib õpetaja vastavalt õpilaste vanuseastmele ja ülesande keerukusele.

Allikaülesandeid hinnatakse lähtuvalt vastuse kvaliteedist (lihtsast loendamisest kuni analüüsini). Allikaülesande hindamisel on aluseks järgmised tasemed

- (rahuldav): teksti alusel loendi või seisukoha esitamine ja kirjeldamine;
- (hea): iseloomustamine ja võrdlemine;
- (väga hea): analüüs, isiklik hinnang ning selle põhjendamine.

Üksikfaktide tundmisele eelistatakse olulisemate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid, ajalooõpetusega kujundatud oskusi. Projektülesande ja iseseisvate uurimistöde hindamisel jälgitakse ka töö valmimise protsessi (probleemi püstitamine, andmete kogumine, selekteerimine, analüüsimine, töö vormistamine, klassis ettekandmine), mitte ainult lõpptulemust. Hindamisprotsessis on oluline õpilase enesehinnang ja selle arenemine, mis tõstab vastutust õppimise suhtes. Hindamine peab olema paindlik, arvestama õpilase individuaalsust, erinevaid kursusi ja nende raskusastet.

Kokkuvõttev hinne kujuneb erinevate osaoskuste hindamisest (näiteks: eneseväljendus- ja analüüsioskus, materjali reprodutseerimine, arutluste kirjutamine, töö allikmaterjaliga jne).

9.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Ajalooõpetusega taotletakse, et õpilane:

- õpib ennast suhestama kodukoha, Eestimaa, Euroopa ja maailmaga;
- õpib ajaloo teavet leidma, tõlgendama, üldistama, hindama, talletama ja edastama;
- õpib mõistma ja hindama kaasaja sündmusi Eestis ja maailmas ajaloolises taustsüsteemis;
- õpib fakte ja nähtusi seostama, tunnetama ajalookäigu terviklikkust;
- mõistab tänapäeva Eesti ühiskonna probleeme, tunneb vastutust nende lahendamise eest;
- õpib analüüsima ja hindama ajaloosündmusi ja -protsesse;
- õpib osalema diskussioonis, kaitsma argumenteeritult oma seisukohta, väitlema;
- õpib ajalooallikast tõendusmaterjali leidma sündmuse, probleemi, küsimuse vms kohta ja otsustama selle usaldusväärsuse üle;
- õpib kasutama erinevaid teabeallikaid eesmärgipäraselt ja kriitiliselt;
- õpib kriitiliselt analüüsima massiteavet.

Õppetegevused

Tartu Kunstikoolis peab õpetus olema probleemikeskne, et vältida põhikoolis õpitu pelka kordamist. Õppetegevustes kasutatakse erinevaid võtteid, sh neid, mis olid soovituslikud juba põhikoolis (nt vestlus, diskussioon, õpetaja jutustus, töö allikmaterjaliga, rolli- ja otsustumäng, referaatide ja uurimistöde koostamine, arutluste kirjutamine jne). Õppetegevustes suunatakse arutluse ja analüüsi kaudu seoste loomisele ja järelduste tegemisele, isikliku suhtumise kujundamisele ja sellele argumenteeritud põhjenduste leidmisele. Kriitilise mõtlemise kujundamiseks on soovitatav käsitleda erinevaid õppematerjale, mis annavad ajaloosündmusele hinnangu erinevast seisukohast lähtuvalt. Tähelepanuta ei tohi jätta teabe leidmise ja kriitilise hindamise oskust. Väga oluline on õpilaste ajaloolist mõtlemist, empaatiavõimet ja iseseisvate otsustuste tegemise oskust arendavate probleemituatsioonide loomine.

Tartu Kunstikoolis hinnatakse ajalooõpetuses analüüsi- ning seoste leidmise ja loomise oskust; kronoloogia tundmist, muutustele ja järjepidevusele hinnangu andmist; oskust analüüsida suhteid ja seoseid inimeste, sündmuste ja muutuste vahel ühiskonnas; oskust analüüsida ja hinnata erinevaid seisukohti ja tõlgendusi seoses vastavate ajalooperioodidega; allikatele hinnangu andmise, võrdlemise ja kokkuvõtivate järelduste tegemise ning iseseisvale põhjendatud järeldusele jõudmise oskust; konkreetsetele näidetele tugineva loogilise ülesehitusega analüüsiva isiklikku hinnangut sisaldava arutluse kirjutamise oskust.

9.3. ÕPPESISU

II kursus (1,5 õn)

Maailma ajalugu: inimene, ühiskond, kultuur.

Esiaeg ja vanaaeg.

Esiaeg. Tsivilisatsiooni tekkimine. Lähis- Ida rahvad ja riigid.

Vana- Kreeka.

Kreeka ühiskond, maailmapilt, kultuur ja filosoofia. Hellenism.

Kunstiõpetus: Vana - Kreeka kunst

Vana- Rooma.

Ülevaade poliitilisest ajaloost. Ühiskond ja eluolu. Kultuur. Kristluse teke.

Kunstiõpetus: Vana - Rooma kunst.

Keskaeg.

Keskaja tähtsus maailma ajaloos. Üleminek antiikajast keskaega. Suur rahvaste rändamine ja Euroopa sünn. Araablase sissetung. Islam.

Ristiusk ja kirik. Kiriku osa kultuuri ja hariduse kandjana.

Läänikord.Linnad. Kolmas seisus. Kaubandus ja käsitöö. Keskaegne teadus ja kultuur.

Suured maadeavastused. Renessanss. Reformatsioon.

Kunstiõpetus: Renessansiajastu kunst.

Uusaeg.

Euroopa uue aja koidikul. Inimene, ühiskond, kultuur "vana korra" ajal (1600-1789)

Rahvusvahelised suhted. Suur Prantuse revolutsioon, selle mõju ühiskonnale ja kultuurile.

Napoleoni sõdade ajastu. Valgustus.

Maailm 19. sajandil. Kapitalistlik ühiskond ja kodanlik elulaad. Rahvuslik liikumine ja rahvusriikide teke Saksamaal ja Itaalias. Rahvusvahelised suhted. Poliitilised õpetused ja majandusteooriad. Industriaalühiskond. Koloniaalpoliitika.

Kultuur 18. - 19. sajandil.

III kursus (3 õn)

A. Eesti ajalugu. 1,5 õn

Muinasaeg

Periodiseerimine, arheoloogilised kultuurid. Suhted naabritega. Muinasusund ja ristiuse levik.

Muistne vabadusvõitlus.

Kirjandus: vabadusvõitluse kajastamine kirjanduses

Keskaeg

Vana-Liivimaa killustatus ja võõrvõimude omavahelise suhted. Jüriöö ülestõus. Eesti rahvastik.

Linnad. Katoliku kirik, reformatsioon. Kultuur ja haridus keskajal.

Sõdade aeg

Liivi sõda. Eesti kolme kuninga valduses. Kultuur.

Rootsi aeg

Uus halduskord.Eesti rahvastik, majanduslik areng. Haridus, vaimuelu, kultuur.

Emakeel: eesti keele grammatika ajalugu. Põhjasõda.

Vene aeg

Balti erikord. 19. sajandi talurahvaseadused. Majandus. Kultuur 18. sajandil – 19. sajandi I poolel.

Kirjandus: eesti keele grammatika, eestikeelsed trükised, rahvusliku kirjanduse kujunemine

Ärkamisaeg ja rahvuslik liikumine

Ärkamisaja eeldused, Euroopa mõju. Ärkamisaeg Eestis, selle tähtsus. Venestus.

Muusika: esimene laulupidu

Kirjandus: rahvusliku kirjanduse kujunemine, EKMS

Kunstiõpetus: rahvusliku kujutava kunsti kujunemine

Majanduslik ja poliitiline areng sajandivahetusel.

Professionaalse ja rahvusliku kultuuri areng.

Muusika: M.Härma

Kirjandus: “Noor Eesti”

Kunstiõpetus: impressionism, rahvuslik professionaalne maalikunst

Eesti Vabariik 1918-1940

Eesti iseseisvumine. Vabadussõda. Eesti Vabariigi majandus, sise- ja välispoliitika. Kultuur.

Eesti riik ja rahvas II maailmasõjas

Eesti NSV: ühiskond, majandus, rahvastik, kultuur, vastupanu võõrvõimule, pagulus.

Eesti taasiseseisvumine.

B. Lähiajalugu. 1,5 õn

Maailm 20. saj algul

Tööstusriigid (USA ja Saksamaa) ja maailmamajandus. Venemaa. Eesti.

Kunstiõpetus: eesti rahvusliku kujutava kunsti kujunemine

Kirjandus: 20. saj alguse eesti kirjandus

Esimene maailmasõda

Rahvusvahelised suhted 20 saj. algul. Esimese maailmasõja sõjategevus. 1917. a Venemaal.

Eesti iseseisvumine. Euroopa uus poliitiline kaart.

Maailm sõdadevahelisel ajajärgul

Rahvusvahelised suhted 1920. aastatel. Majandus, riiklik sekkumine majandusellu.

Demokraatiad ja diktatuurid. Rahvusvahelised suhted 1930. aastatel. Eesti Vabariik. EV rahvusvahelises poliitikas.

Kirjandus: EV kirjandus

Kunstiõpetus: EV kujutav kunst

Muusika: muusikaelu EV-s

Teine maailmasõda

Sõja eellugu. EV likvideerimine. Teise maailmasõja sõjategevus. Vaenulikud leerid, koostöö.

Sõja-aastad Eestis. Sõja tulemused ja tagajärjed.

“Külm sõda”

Kahepooluseline maailm. Kriisid ja kriisikolled. Diplomaatia ja desarmeerimine.

Tööstusriigid

USA, Suurbritannia, Saksa LV. Jaapan.

NSVL ja Eesti pärast Teist maailmasõda

Sotsialismileer. NL 1945-1985. ENSV. M. Gorbatsovi reformid ja uus välispoliitika.

Sotsialismileeri lagunemine. NL lagunemine. Eesti taasiseseisvumine.

Kirjandus: ENSV kirjandus. Isamaaline luule.

Muusika: ärkamisaja laulud

Kolmas maailm

Pingekolled. Koloniaalimpeeriumide lagunemine.

Maailmamajandus pärast teist maailmasõda

Kultuur ja olme pärast teist maailmasõda

Loodusteadused: teaduslikud avastused; keskkonnaprobleemid

Kirjandus: maailmakirjandus

Muusika: uued suunad muusikas

Kunstiõpetus: uued kunstivoolud

9.4. ÕPITULEMUSED:

Üksikfaktide tundmisele eelistatakse olulisemate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid, ajalooõpetusega kujundatud oskusi. Projektülesande ja iseseisvate uurimistööde hindamisel jälgitakse ka töö valmimise protsessi (probleemi püstitamine, andmete kogumine, selekteerimine, analüüsimine, töö vormistamine, klassis ettekandmine), mitte ainult lõpptulemust. Hindamisprotsessis on oluline õpilase enesehinnang ja selle arenemine, mis tõstab vastutust õppimise suhtes. Hindamine peab olema paindlik, arvestama õpilase individuaalsust, erinevaid kursusi ja nende raskusastet.

Arutluse hindamisel tuleb arvestada temast arusaamist ja selle avamist; töö loogilist ülesehitust (sissejuhatus, teemaarendus ja kokkuvõte); oma seisukoha esitamist ja selle põhjendamist konkreetsete näidetega; seoste loomise ja järelduste tegemise oskust. Hindeskaala valib õpetaja vastavalt õpilaste vanuseastmele ja ülesande keerukusele.

Allikaülesandeid hinnatakse lähtuvalt vastuse kvaliteedist (lihtsast loendamisest kuni analüüsini). Allikaülesande hindamisel on aluseks järgmised tasemed

- (rahuldav): teksti alusel loendi või seisukoha esitamine ja kirjeldamine;
- (hea): iseloomustamine ja võrdlemine;
- (väga hea): analüüs, isiklik hinnang ning selle põhjendamine.

Kokkuvõttev hinne kujuneb erinevate osaoskuste hindamisest (näiteks: eneseväljendus- ja analüüsioskus, materjali reprodutseerimine, arutluste kirjutamine, töö allikmaterjaliga jne).

Õpilane oskab:

- suhestada iseennast oma kodukoha, Eestimaa, Euroopa ja maailmaga;
- leida, tõlgendada, üldistada, hinnata, talletada ja edastada ajaloolist ja ajalooteavet;
- mõista ja hinnata kaasaja sündmusi Eestis ja maailmas, paigutades neid tõepärasesse ajaloolisse taustsüsteemi;
- seostada fakte nähtustega ning tunnetab ajalookäigu tervikkust;
- leida sündmuse, probleemi, küsimuse vms kohta tõendusmaterjali ajalooallikast ja suudab otsustada selle usaldusväärsuse üle;
- osaleda diskussioonis, kaitsta argumenteeritult oma seisukohta, väidelda;

Õpilane on pädev:

- mõistma ja analüüsima tänapäeva Eesti ühiskonna probleeme, tajuma iseenda võimalusi nende lahendamiseks;
- mõistma ajaloosündmusi ja –protsesse, analüüsides ja hinnates neid ajaloolises taustsüsteemis;
- erinevaid teabeallikaid eesmärgipäraselt ja kriitiliselt kasutama;
- kriitiliselt analüüsima massiteabevahenditest pärinevat informatsiooni.

10. INIMESE- ja ÜHISKONNAÕPETUS

Õppeainete maht 2 õn

10.1. INIMESEÕPETUS

Õppeaine maht 1 õn

10.1.1. ÜLDALUSED

Inimeseõpetuse kohustuslik maht Tartu Kunstikoolis on 1 õn.

Inimeseõpetuse üldeesmärk on õpilase tervikliku isiksuse, üldinimlike väärtuste, sotsiaalse toimetuleku ning terviseteadlike valikute arendamine.

Inimeseõpetuse õpetamisel on oluline tervisealaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kujundamine.

Õpitulemuste kontrollimise vormidena kasutatakse arutelusid, ettekannete koostamist ja esitlemist, praktilisi ülesandeid ja tegevusi.

10.1.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab teadmised ja oskused, mis aitavad tal mõista iseennast ja teisi ning suhelda kaasinimestega.
- väärtustab perekonda inimeste kooselu vormina ja laste kasvukeskkonnana, tunnetab lähedastest inimsuhetest tulenevat vastutust;
- tunnetab sõpruse, armastuse ja koostöö osa inimsuhetes, suudab analüüsida, aktsepteerida ja valitseda oma tundeid;
- tunneb lapse arengu põhilisi seaduspärasusi, oskab väärtustada vanemlust;
- elab tervislikult, hoidub teadlikult ennast ja kaasinimesi kahjustavast käitumisest;
- suudab igapäevaselt teha tervist toetavaid ja arendavaid valikuid.

10.1.3. ÕPPESISU

3.1. INIMENE. Inimorganismi üldiseloomustus. Inimene kui tervikorganism: koed, elundid ja elundkonnad. Inimese põhilised elutalitlused, nende neuraalne ja humoraalne regulatsioon. Kõrgem närvitallitus. Uni, unenäod ja unehäired. Aeglane ja kiire uni. Meditatsioon ja hüпноос.

3.2. INIMESTE ERINEVUSED. Bioloogilised, psühholoogilised, vanuselised, põlvkondlikud, kultuurilised, usulised, rahvuslikud, soolised, isiksuslikud erinevused.

Sallivus kaaslaste erinevuste suhtes. Sotsiaalsed hoiakud, stereotüübid, eelarvamused jms.

3.3. INIMSUHTED JA TUNDED. Suhted teiste inimestega. Armumine. Orienteeritus partnerile. Armastus. Rasestumisvastased meetodid, nende plussid ja miinused.

3.4. ABIELU JA PEREKOND. VANEMLUS. Küpsus, abikaasa valik, perekonna planeerimine. Lapse areng. Puudega laps perekonnas. Lapsevanema vastutus. Abielu seadusandlik külg. Suhted ja rollid perekonnas. Perekond ja kodu inimese elu erinevatel perioodidel. Lahkelid perekonnas, lahutus. Uus pere. Surm perekonnas. Kriisid pereelus. Lapse õigused ja kohustused.

3.5. INIMENE JA TERVIS. Tervislikud eluviisid. Tervist määravad tegurid. Bioloogilised rütmid. Jooga ja shindo. Loodusravi. E-ained ja GMO-toit. Erinevate toitade ja jookide mõju inimese tervisele. Toitumise alternatiivsed teooriad. Kaasaegne esmaabi.

3.6. STRESS JA TOIMETULEK. Stressi faasid, põhjused ja tagajärjed. Stressiga toimetuleku erinevad võimalused.

10.1.4. ÕPITULEMUSED

Õpilane:

- teab inimese elundite, elundkondade üldist ehitust ja nende ülesandeid;
- teab inimorganismi talitluste neuraalse ja humoraalse regulatsiooni põhimõtet;
- teab humoraalses regulatsioonis osalevaid hormone;
- teab kesknärvisüsteemi ehitust ja talitlust;
- teab kõrgema närvitalitluse eripära;
- mõistab inimestevahelisi erinevusi ja teab erinevuste arvestamise võimalusi igapäevaelus;
- tunnetab iseennast teiste inimeste hulgas;
- tunneb ja oskab teha valikuid ja näha ette võimalikke tagajärgi;
- austab teiste inimeste õigusi ja omandit;
- mõistab perekonna osa üksikisiku ja ühiskonna elus;
- teab perekonna planeerimise võimalusi;
- teab abielu ja perekonna psühholoogilist, füsioloogilist, majanduslikku ja seadusandlikku külge; tunnetab oma vastutust iseenda ja oma tulevase perekonna (abikaasa, lapsed jt lähisugulased) ees;
- tunnetab enda kui lapsevanema ja kasvataja rolli;
- tunneb ja oskab kasutada enda, perekonna ja lapse õigusi ja kohustusi käsitlevaid seadusi;
- soovib ja mõistab igapäevaselt teha tervislikke valikuid;
- saab aru tervislike eluviiside järgimise tähtsusest.

10.2. ÜHISKONNAÕPETUS, 1 õn

10.2.1. ÜLDALUSED

Ühiskonnaõpetusega taotletakse, et õpilane hakkaks ühiskonnas toimuvat märkama ja mõistma ning omandaks oskuse ja valmiduse ühiskonnaellu sekkuda. Sellest tulenevalt rõhutatakse ühiskonnaõpetuses aine praktilist kallakut. Ühiskonnaõpetus aitab õpilasel kujuneda ennast teostavaks, kaasinimesi arvestavaks, sotsiaalselt pädevaks ühiskonnaliikmeks. Aine vahendusel kujundatakse õpilase sotsiaalseid pädevusi, rõhutatakse demokraatia põhimõtete väärtustamist, tolerantsust, ühiskonnaelu eetilistust ja kodumaa-armastuse põhimõtet. Ühiskonnaõpetus on kontsentriiline õppeaine, millel on poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Taotluseks on õpilase enesemääratluse kujundamine, teadlike ja motiveeritud valikute tegemise valmidus.

Õppesisu ja -meetodite valikul arvestatakse eakohasust, Eesti ühiskonna arengut, rahvusvahelisi printsiipe, spetsiifilisi integratsiooniküsimusi ning nende lahendamise riiklikke prioriteete. Pedagoogiline protsess sisaldab järgmisi tegevusi:

- teadmiste vahendamist poliitilistest ja majandusteooriatest, -süsteemidest, -struktuuridest ning protsessidest, inimestevahelisest suhtlemisest, rahvusvahelisest elust;
- demokraatlike tõekspidamiste kujundamist, nagu õiglus, võrdsus, vastutustunne, vabadus, mitmekesisus, tolerantsus ja privaatsus;
- intellektuaalsete oskuste kujundamist: oskus koguda teavet, õppida, langetada otsuseid, vaadelda probleeme ja olukordi erinevatelt positsioonidelt;
- osalusoskuste kujundamist: omandatud teadmisi, tõekspidamisi ja mõtlemisoskust kasutatakse selleks, et olla kootöövõimeline, määratleda enda kuuluvus mingisse rühma, olla kompromissivõimeline ja salliv, tulla toime erinevates elusituatsioonides;

- kodanikuosaluseks valmisoleku kujundamist: informeeritus ümbritsevas elus toimuvast, oma seisukoha kujundamine, oskus ja tahe olukorrale vastavalt käituda.

Ühiskonnaõpetuse protsess ja resultaat on iga õpilane jõudmine kodanikuosaluseni, toetudes teadmistel ja isiklikel tõekspidamistel rajanevatele intellektuaalsetele ja osalusoskustele. Õpilases kujundatakse ühiskonnaõpetuse kursuse kaudu arusaama kaasaja maailmast tervikuna ning selles toimuvatest poliitilistest, sotsiaalsetest, majanduslikest ja muudest ühiskonnaellu kuuluvatest ning seda kujundavatest protsessidest. Aine erinevaid sisuplokke toetab terve rida teisi õppeaineid – lisaks traditsioonilistele lähedalt seotud õppeainetele näiteks ka reaali- ja loodusained ning oskusained. Ühiskonnaõpetuse õpetamine võimaldab muuta seniõpitu seotud ning mõtestatud tervikuks ja aidata õpilasel end adekvaatselt määratleda ning oma tulevikku kavandada.

10.2.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Ühiskonnaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- oskab ühiskonnas toimuvaid protsesse ja nähtusi seostada, tunnetab süsteemi;
- mõistab Eestis ja rahvusvahelises elus toimuvaid protsesse ning oskab näha seoseid;
- oskab end määratleda, suhestades end Eesti, Euroopa ja maailmaga;
- mõistab tänapäeva Eesti ühiskonna probleeme, tunneb end vastutavana nende lahendamisele leidmisel;
- tunneb ühiskonna- ja poliitikateaduste terminoloogiat;
- tunneb mõningaid ühiskonnateooriaid;
- kasutab teabe hankimisel eesmärgipäraselt erinevaid allikaid;
- oskab leida, tõlgendada, üldistada, hinnata, talletada ja edastada ühiskonda puudutavat teavet;
- suhtub kriitiliselt massiteabesse ja levitatavasse informatsiooni;
- on suuteline osalema diskussioonis, oskab oma seisukohta kaitsta, väidelda;
- mõistab enda kui ühiskonnaliikme rolli ja valdab vastavaid käitumisoskusi;
- tunneb Eesti Vabariigi põhiseadust ja «Kodakondsuse seadust» ning teisi olulisi õigusakte.

10.2.3. ÕPPESISU

IV kursuse – 30 tundi

NÜÜDISÜHISKOND. Ühiskonna mõiste. Võim majanduses, riigis ja inimsuhetes. Võimu tunnused ja teostamise meetodid. Avalik ja erasektor. Riigi mõiste. Tsiviilühiskond. Majandussfäär. Ühiskonna sotsiaalne struktuur. Huvid. Pluralismi olemus ja tähtsus. Sotsiaalsed probleemid. Heaoluriik. Infoühiskond. Ühiskonna jätkusuutlikkus ja ühiskonnaelu valdkondade seotus.

ÜHISKONNA VALITSEMINE. Osalus- ja elitaardemokraatia. Sotsiaalsed liikumised ja erakonnad. Poliitilised ideoloogiad. Valimised: funktsioonid, erinevad valimissüsteemid, valimiskäitumine, valimiste tulemused. Kõrgeim seadusandlik võim. Kõrgeim täidesaatev võim. Bürokratia. Korruptsioon. Riigipea. Kohtuvõim. Võimude lahusus. Opositsioon. Kohalik omavalitsus.

ÜHISKONNA MAJANDAMINE. Ühiskonna majandusressursid. Riik ja majandus. Majandusarengu planeerimine liberaalses ühiskonnas – majanduspoliitika. Majanduse regulatsioon seaduste, maksu- ja rahapoliitika ning turumehhanismide abil. Makromajanduse põhinäitajad. Välismajanduspoliitika. Euroopa Liidu fiskaalpoliitika ja ühisturg.

INDIVIID ÜHISKONNAS. Sotsiaalne staatus ja sotsiaalne mobiilsus. Majanduslik aktiivsus ja heaolu. Ühishüved. Sotsiaalne turvalisus: sotsiaalkindlustus ja sotsiaalabi. Euroopalikud põhimõtted sotsiaalkaitse alal. Sotsiaalsed rollid. Indiviid ja riik. Eesti Vabariigi olulisemad õigusaktid (õpetaja valikul). Inimõigused. Kodakondsus. Kodanikuõigused ja -kohustused. Riigi- ja kodanikukaitse.

KAASAJA MAAILMA MITMEPALGELISUS. Maailma rassiline, rahvuslik ja religioosne mitmekesisus. Maailma mitmekultuurilisus. Riikide sotsiaal-majandusliku ja poliitilise arengu erinevused. Globaalprobleemid: rahvastiku-, keskkonna- ja sotsiaalsed probleemid. Maailma ühtsuse ja vastastikuse seotuse suurenemine. Infotehnoloogia mõju maailma arengule.

RAHVUSVAHELINE SUHTLEMINE. Rahvusvahelise suhtlemise põhimõtted ja viisid. Tähtsamad maailma- ja regionaalorganisatsioonid. Euroopa integratsioon. Eesti riigi rahvusvaheline asend

10.2.4. ÕPITULEMUSED

Õpitulemusi kontrollitakse tunnikontrollide, kontrolltööde, suuliste arutluste, diskussioonide, väitluste, ettekannete ja projektitööde ning jooksva ja protsessihindamise vormis; arvestades õpilaste vanust ja igapäevaseid individuaalseid võimeid ning valmidusi.

Hindamisel eristatakse kolme saavutustasandit:

- omandatud ainealased teadmised;
- omandatud sotsiaalsed oskused;
- aktiivne ja vastutustundeline kodanikuosalus.

Kokkuvõtva hinde aluseks on õpitulemuste aritmeetiline keskmine.

11. KEHALINE KASVATUS

Õppeaine maht 3 õn

11.1. ÜLDALUSED

Sportliku eluviisi kujundamisel kasutatakse õppetegevusena sportmänge, orienteerumist, joogat, aleksander-tehnikat ja hingamisvõimlemist. Lähtudes kohalikest tingimustest, traditsioonidest ja spordiala harrastamise võimalustest, võib lisada ka teisi spordialasid või tervisetegevusi. Pearõhk on kehaliste võimete tunnetamise arendamisel, tervete eluviiside väljakujundamiseks ja säilitamiseks vajaliku iseseisva harjutamisoskuse kujundamisel ja erinevate harrastusspordialade tutvustamisel. Erilist tähelepanu pööratakse noormeeste kehaliste võimete treenimisele, valmistades neid ette riigikaitseks.

11.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Kehalise kasvatusõpetamisega taotletakse, et õpilane:

- 1) omandab aktiivse eluhoiaku ja tervislikud eluviisid;
- 2) kujuneb teadlikuks kehakultuuriharrastajaks;
- 3) õpib tundma sportliku treeningu põhimõtteid ja kasutama meeldiva spordiala eeliseid eluviisi parandamiseks;
- 4) omandab igapäevaeluks vajalikke oskusi (ohutustehnika, ratsionaalsed tööasendid, elementaarsed enesekaitsevõtted, esmaabi- ja enesekontrollivõtted, harjutused ravi ja profülaktika eesmärgil);
- 5) arendab organiseerimisoskusi erinevate sportlike tegevuste korraldamise kaudu;
- 6) käsitleb kehakultuuri ja sporti kultuuri osana.

Õppetegevus

Kehalise kasvatusõpetamise tundides õpitakse tundma ja tunnetama oma füüsilisi võimeid, täiustatakse kehaliste harjutuste sooritamise oskust, rõhutatakse soolisi iseärasusi – naiselikku plastilisust ja graatsiat ning mehelikku tugevust ja vastupidavust. Õpilased omandavad iseseisvaks liikumisharrastuseks vajalikke täiendavaid teadmisi. Kehakultuuri vaadeldakse kultuuri ühe valdkonnana, süvendatakse arusaamu tervislikust eluviisist, rõhutatakse liikumise ja kehaliste harjutuste regulaarse ja elukestva kasutamise vajadust ning laiendatakse õpilaste vaba aja harrastuste ringi. Huvi oma kehalise ja motoorse arengu taseme vastu ning oskus seda jälgida ja analüüsida võimaldab õpilastel teadlikult kavandada-korraldada oma tervisetreeningut, tõsta huvi oma kehalise võimekuse vastu ja kujundada hoiakud sportliku eluviisi säilitamiseks ka pärast kooli lõpetamist.

11.3. ÕPPESISU

TEOREETILISED TEADMISED ISESEISVAKS SPORTIMISEKS. Kehaliste koormuste planeerimine, harjutamise maht ning intensiivsus. Iseseisvaks sportimiseks vajalikud teadmised erinevatel rahvaspordialadel. Kehaliste harjutuste mõju organismile. Enesekontroll. Pulsi- ja vererõhunäitajad puhkeseisundis, tööl ja taastumisprotsessis. Kehakultuur ja sport ühiskonnas. Oskus oma keha kontrollida ja lödvestada.

VÕIMLEMINE. P: Koordinatsiooniharjutuste, võimlemiskomplekside ja lühikeste kavade koostamine ja esitamine tantsulise vm liikumise kaudu. Rakendus-, riist- ja atleetvõimlemine individuaalse soovi olemasolul. Aeroobika. Tantsuline võimlemine. Liikumisimprovisatsioonid.

KERGEJÕUSTIK. Jooks. Harjutuspaiga valik. Harjutamise metoodika, koormused. Jooksutempo määramine. Võistluseelne soojendus. Võistlustaktika. Erinevate distantside jooksmine.

SPORTMÄNGUD. Valitud sportmängude tehnika ja taktika täiustamine. Võistlusmäärused ja kohtuniku tegevus. Tutvumine erinevate sportmängudega.

ORIENTEERUMINE. Harjutamismetoodika, võistlustaktika. Kaardilugemine. Rajaläbimise analüüs.

ENESEKAITSE. Hädakaitse, hädaseisund. Konfliktsituatsiooni lahendamise võimalused. Võitlusdistantsid, liikumine. Vabanemine haardest. Kukkumistehnika, heited. Löögitehnika. Kaitsetehnika. Valuvõtted. Enesekaitse relvastatud vastase vastu. Ründaja kinnipidamine ja transportimine. Erivahendid. Enesekaitsekombinatsioonid. Õigusaktid.

11.4. ÕPITULEMUSED

Õppeaine läbinu teab:

- kehaliste harjutuste mõju ja vajalikkust organismile;
- iseseisva harjutamise ja sportliku treeningu põhimõtteid ja harjutamise metoodikat jooksmises, orienteerumises, võimlemises jt valitud spordialadel;
- kehaliste koormuste planeerimist ja lihtsamaid enesekontrolli võimalusi;

Õppeaine läbinu oskab:

- kasutada kehalist tegevust psüühiliste pingete leevendamiseks;
- iseseisvalt treenida meelisspordialadel;
- organiseerida võistlusi ja sportmänge;
- analüüsida enda ja kaaslaste tegevust ning seda eesmärgistada;
- mängida võistlusmääruste kohaselt üht sportmängu;
- T: koostada võimlemisharjutuste kompleksi ja esitada seda muusika saatel;
- tantsida valssi;
- kasutada elementaarseid enesekaitsevõtteid;
- orienteeruda maastikul;
- ujuda ja anda esmaabi uppujale.

12. MUUSIKA

Mooduli maht 2 õn

12.1. ÜLDALUSED

Muusikaõpetuse koostisosad on muusikaloo käsitlemine ja muusika kuulamine, laulmine ja pillimäng.

Muusikalugu käsitletakse stiilide, kõlastruktuuride ja vormide mitmekesisuses integreeritult kultuuri arenguloo, tähtsamate ajaloosündmuste, kunsti ja kirjandusega. Süstemaatiliselt õpitakse tundma ja väärtustama maailma ja eesti muusikapärandit; kujundatakse arusaam muusikast kui rahvaste vahelisest suhtlemiskeelest.

Laulmisel süvendatakse huvi ühislaulmise vastu; lähtutakse eri ajastute, erinevate stiilide ja rahvaste ning kaasaegsest laulurepertuaarist.

Pillimängu rakendatakse laulude saadetes, aga ka iseseisvates muusikalistes kompositsioonides.

12.2. ÕPPE-EESMÄRGID

Muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- hindab muusikat kui kultuuriväärtust indiviidi ja ühiskonna arengus;
- kujundab valmisoleku ühiseks muusikategevuseks;
- kujundab tervikpildi kultuuri arengust ning oskab mõista ja hinnata erinevaid kultuure;
- oskab muusikat kriitiliselt ja valivalt kuulata ning hinnata;
- omandab teadmisi muusikaajaloost tuntud heliloojate loomingu kaudu;
- rakendab põhikoolis omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusika analüüsimisel ja musitseerimisel;
- rikastab tundeelu muusikaelamuste kaudu: külastab kontserte ja muusikalavastusi, oskab neid analüüsida, oma seisukohti põhjendada ja argumenteerida.

Õppetegevused

Jätkub tasakaalustatud isiksuse kujundamine kõigi muusikaliste tegevuste kaudu: laulmine, pillimäng, liikumine, muusikaline kirjaoskus, muusika kuulamine, muusikalugu. Olulisel kohal on ühislaulmine, kus laulude valikul arvestatakse eakohasust ja õpilaste huve ning seostatust muusikalooaga. Õpilasi kaasatakse noortekooride tegevusse: sega-, nais- või meeskoori. Jätkatakse tööd vokaalselt võimekate õpilastega. Vastavalt võimalustele tegeldakse instrumentaalmuusikaga – ansamblite ja orkestritega.

Muusikalugu käsitletakse integreeritult teiste õppeainete ja kultuurivaldkondadega (kunst, kirjandus, filosoofia, teater jne). Eesti muusika käsitlemisel on oluline seoste leidmine euroopa muusika- ja kultuurilooaga. Muusika kuulamisel lähtutakse ajastule, stiilile ja heliloojale iseloomulikematest teostest.

Õpiülesannete lahendamisel rakendatakse individuaalset ning rühmatööd: referaat, kontserdi-, teatrietenduse arvustus-analüüs, uurimistöök, essee jms. Olulisel kohal on üldkultuurilised vestlused ning diskussioonid meedia pakutava üle (TV programmid, video, raadio, ajakirjandus, Internet jm). Tähtsustub õpetaja roll õpilaste muusikaharrastuste suunamisel ja leidmisel, tulevase kontserdi- ja muusikalavastuste külastaja kujundamisel.

12.3. ÕPPESISU

I tsükkel

MUUSIKA TEKKIMINE JA OLEMUS. Vanad kultuurirahvad ja muusika. Vanakreeka ja -Rooma muusika. Varakristlik muusika.

KESKAEG. Kristlus kui Lääne-Euroopa kultuuri arengu tugevaim mõjutegur. Vaimuliku muusika areng. Gregooriuse koraal. Polüfoonilise mitmehäälsuse teke. Organum. Motett. Rändlaulikud, rüütlipoesia, pillid.

RENESSANSS. Humanism, protestantism, vastureformatsioon ja muusika. Missa. Ilmalik laul ja seltskonnamuusika. Madrigal. Homofoonilise mitmehäälsuse teke. Protestantlik koraal. Heliloojad Palestrina. Orlandus Lassus. Desprez' instrumentaalmuusika teke.

BAROKK. Uue stiili kujunemine – ülevaade ajastust. Ooperi teke. Oratoorium (kantaat, passioon). Instrumentaalmuusika (fuuga, klaviir, trio, orkester – *concerto grosso*, soolokontsert, süit). Monteverdi. Vivaldi. Bach. Händel.

KLASSITSISM. Valgustusajastu iseloomustus. Instrumentaalmuusika areng – ansamblid, orkestrid, klaver. Sonaat vormi ja žanrina. Sümfoonia. Kontsert. Keelpillikvartett. Ooperi areng. Viini klassikud – Haydn, Mozart, Beethoven.

II tsükkel

ROMANTISM. Romantismi ideed ja rahvuslus. Instrumentaalmuusika osatähtsus – orkestrid, klaver. Programmilise muusika teke. Sümfooniline poeem. Soololaul. Miniatuursed žanrid: etüüd, prelüüd, nokturn, tantsud. Lavamuusika (ooper, operett, ballett). Juhtivad muusikamaad ja heliloojad. Schubert, Schumann, Berlioz, Chopin, Liszt, Brahms. Verdi, Wagner, Rimski-Korsakov, Mussorgski, Tšaikovski, Sibelius, Grieg.

20.SAJANDI MUUSIKA. Rahvuslik muusika: varane Stravinski, Sibelius, Bartok.

Hiisromantism. R. Strauss. Mahler. Impressionism. Debussy. Ravel. Ekspressionism. Skrjabin. Schönberg

III tsükkel

20. SAJANDI MUUSIKA. Neoklassitsism. Stravinski. Orff. Britten. Prokofjev. Šostakovič. Sümfooniline jazz: Gershwin. Avangardism. Webern. Cage. Boulez. Postmodernism. Penderecki. Ligeti. Pärt.

EESTI MUUSIKA. Rahvalooming. Regivärsiline rahvalaul. Uuem rahvalaul. Laulupidude traditsiooni algus: Kunileid, Saebelmann, Thomson, Hermann. Esimesed professionaalid: Härma, Läte, Türnpu, Tobias, A. Kapp, Süda, Lüdig – eesti professionaalsed heliloojad. Rahvusliku koorimuusika rajajad Saar, Kreek. Rahvusliku instrumentaalmuusika rajajad Eller, Tubin. Rahvusliku lavamuusika rajajad E. Aav, Tubin, Tamberg, E. Kapp. Eesti modernism 1956–1970. Heliloojad Ernesaks, Tormis, Pärt, Mägi, Tamberg, Rääts, Sumera, Kangro, Tüür, Eespere, Sisask.

12.4. ÕPITULEMUSED

Õppeaine läbinu oskab:

- laulda vastavalt vokaalsetele võimetele;
- määratleda, iseloomustada ja võrrelda eri ajastute muusikat;
- suhestada eesti muusikat maailma muusikalooga;
- koostada referaate ja uurimistöid muusikast, neid ette kanda ja illustreerida;
- hinnata heatasemelist professionaalselt muusikat.

Õppeaine läbinu kasutab:

- põhikoolis omandatud muusikateadmisi ja -oskusi praktilises musitseerimises ja muusikateoste analüüsimisel.

Õppeaine läbinu teab:

- ajastute tuntumaid heliloojaid ja nende teoseid;
- olulisi muusikatermineid ja oskab neid kasutada.